

DE IMITATIONE
CHRISTI
LIBRI QUATUOR

LIBER I

ADMONITIONES AD
SPIRITUALEM VITAM UTILES

CAPUT I

DE IMITATIONE CHRISTI ET CONTÉPTU ÓMNIUM
VANITÁTUM MUNDI

1. Qui séquitur me, non ámbulat in ténebris, dicit Dóminus. Hæc sunt verba Christi, quibus admonémur, quátenus vitam eius et mores imitémur, si velímus veráciter illuminári

et ab omni cæcitate cordis liberári. Summum igitur stúdiu nostru sit, in vita Iesu Christi meditári.

2. Doctrína Christi omnes doctrínas Sanctórum præcëllit ; et qui spírítu habéret, absconditum ibi manna inveníret. Sed contíngit, quod multi ex frequéti audítu Evangélii parvum desidériu sentiunt, quia spírítu Christi non habent. Qui autem vult plene et sávide Christi verba intelligere, opórtet, ut totam vitam suam illi stúdeat conformáre.

3. Quid prodest tibi, alta de Trinitáte disputáre, si cáreas humilitáte, unde displiceas Trinitáti ? Vere, alta verba non faciunt sanctum et iustum, sed virtuósa vita éfficít Deo carum. Opto magis sentíre compunctiónem, quam scire eius definitiónem. Si scires totam Bíbliam extérius, et ómnium philosophórum dicta : quid totum prodésset sine caritate Dei et grátia ? Vánitas vanitátum, et ómnia vánitas, præter amáre Deum et illi soli servíre. Ista est summa sapiéntia, per contéptu mundi téndere ad regna cæléstia.

4. Vánitas igitur est, divítias peritúras quærere et in illis speráre. Vánitas quoque est, honóres ambíre, et in altum statum se extóllere. Vánitas est, carnis desidéria sequi, et illud desideráre, unde póstmodum gráviter opórtet puníri. Vánitas est, longam vitam optáre, et de bona vita parum curáre. Vánitas est, præsentem vitam solum atténdere, et quæ futúra sunt, non prævidére. Vánitas est, dilígere, quod cum omni celeritáte transit, et illic non festináre, ubi sempitérnum gáudiu manet.

LIBER I, CAPUT II

5. Meménto illíus frequénter provérbii : Quia non satiátur óculus visu, nec auris implétur audítu. Stude ergo cor tuum ab amóre visibílium abstráhere et ad invisibília te transférre. Nam sequéntes suam sensualitátem máculant consciéntiam et perdunt Dei grátiam.

CAPUT II

DE HÚMILI SENTÍRE SUI IPSÍUS

1. Omnis homo naturáliter scire desidérat ; sed sciéntia si-
ne timóre Dei quid impórtat ? Mélior est profécto húmilis
rústicus, qui Deo servit, quam supérbus philósophus, qui se
neglécto cursum cæli considérat. Qui bene seípsum cognó-
scit, sibi ipsi viléscit, nec láudibus delectátur humánis. Si
scirem ómnia, quæ in mundo sunt, et non essem in caritáte :
quid me iuváret coram Deo, qui me iudicatúrus est ex facto?

2. Quiésce a nímio sciéndi desidério, quia magna ibi invení-
tur distráctio et decéptio. Sciéntes libénter volunt vidéri et
dici sapiéntes. Multa sunt, quæ scire parum vel nihil ánimæ
prosunt. Et valde insípiens est, qui alíquibus inténdit quam
his, quæ salúti suæ desérviunt. Multa verba non sátiánt áni-
mam ; sed bona vita refrígerat mentem, et pura consciéntia
magnam ad Deum præstat confidéntiam.

3. Quanto plus et mélius scis, tanto grávius inde iudicáberis,
nisi sánctius víxeris. Noli ergo extólli de ulla arte vel sciéntia,
sed pótius time de data tibi notítia. Si tibi vidétur, quod mul-
ta scis et satis bene intéllegis : scito tamen, quia sunt multo

DE IMITATIONE CHRISTI

plura, quæ nescis. Noli altum sápere, sed ignorántiam tuam magis fatére. Quid te vis alicui præférre, cum plures doctiões te inveniántur, et magis in lege períti ? Si vis útiliter áliquid scire et díscere : ama nescíri et pro níhilo reputári.

4. Hæc est altíssima et utilíssima léctio : sui ipsíus vera cognítio et despéctio. De seípso nihil tenére, et de áliis semper bene et alte sentíre, magna sapiéntia est et perféctio. Si vidéres álium apérte peccáre, vel áliqua grávia perpetráre, non debéres te tamen meliorem æstimáre ; quia nescis, quam diu possis in bono stare. Omnes frágiles sumus, sed tu néminem fragiliórem teípso tenébis.

CAPUT III

DE DOCTRÍNA VERITÁTIS

1. Felix, quem véritas per se docet, non per figúras et voces transeúntes, sed sícuti se habet. Nostra opinio et noster sensus sæpe nos fallit et módicum videt. Quid prodest magna cavillátio de occúltis et obscúris rebus, de quibus nec arguémur in iudício, quia ignorávimus ? Grandis insipiéntia, quod negléctis útilibus et necessariis ultro inténdimus curiósus et damnósus. Oculos habéntes non vidémus.

2. Et quid curæ nobis de genéribus et speciébus ? Cui ætérnum Verbum lóquitur, a multis opinióibus expeditur. Ex uno verbo ómnia, et unum loquúntur ómnia : et hoc est princípium, quod et lóquitur nobis. Nemo sine illo intélegit aut recte iúdicat. Cui ómnia unum sunt, et ómnia ad

LIBER I, CAPUT III

unum trahit, et ómnia in uno videt, potest stábilis corde esse et in Deo pacíficus permanére. O véritas Deus, fac me unum tecum in caritaté perpétua. Tædet me sæpe, multa légere et audíre : in te est totum, quod volo et desídero. Táceant omnes doctóres, síleant univérsæ creatúræ in conspéctu tuo : tu mihi lóquere solus.

3. Quanto áliquis magis sibi unítus et intérius simplificátus fúerit, tanto plura et altióra sine labóre intéllegit, quia désuper lumen intellegéntiæ áccipit. Purus, simplex et stábilis spíritus in multis opéribus non dissipátur, quia ómnia ad Dei honórem operátur, et in se otíósus ab omni própria exquisitióne esse nítitur. Quis te magis ímpedit et moléstat quam tua immortificáta afféctio cordis ? Bonus et devótus homo ópera sua prius intus dispónit, quæ foris ágere debet. Nec illa trahunt eum ad desidéria vitiósz inclinatiónis, sed ipse infléctit ea ad arbítrium rectæ ratiónis. Quis habet fórtius certámen, quam qui nítitur víncere seípsum ? Et hoc debéret esse negótium nostrum : víncere vidélicet seípsum, et quotidie seípso fortiórem fíeri atque in mélius áliquid profícere.

4. Omnis perféctio in hac vita quandam imperfectiόνem sibi habet annexam ; et omnis speculátio nostra quadam calígine non caret. Húmilis tui cognítio cértior via est ad Deum, quam profúnda sciéntiæ inquisítio. Non est culpánda sciéntia aut quáelibet simplex rei notítia, quæ bona est in se consideráta et a Deo ordináta ; sed præferénda est semper bona

DE IMITATIONE CHRISTI

consciéntia et virtuósa vita. Quia vero plures magis student scire, quam bene vívere : ídeo sæpe errant et pene nullum vel módicum fructum ferunt.

5. O si tantam adhibérent diligéntiam ad exstirpánda vítia et virtútes inseréndas, sícuti ad movéndas quæstiónes, non fíerent tanta mala et scándala in pópulo, nec tanta dissolutio in cœnóbiis. Certe adveniénte die iudícii non quærétur a nobis, quid légimus, sed quid fécimus ; nec quam bene díximus, sed quam religióse víximus. Dic mihi : Ubi sunt modo omnes illi dómini et magístri, quos bene novísti, dum adhuc víverent, et stúdiis florérent ? Iam eórum præbendas álii pössident ; et nésco, utrum de iis recógitant. In vita sua áliiquid esse videbántur, et modo de illis tacétur.

6. O quam cito transit glória mundi ! Utinam vita eórum sciéntiæ ipsórum concordásset ! Tunc bene studúissent et legúissent. Quam multi péreunt per vanam sciéntiam in sæculo, qui parum curant de Dei servítio ! Et quia magis éligunt magni esse quam húmiles, ídeo evanéscunt in cogitátióibus suis. Vere magnus est, qui magnam habet caritátem. Vere magnus est, qui in se parvus est et pro níhilo omne culmen honóris ducit. Vere prudens est, qui ómnia terréna arbitrátur ut stércora, ut Christum lucrifáciat. Et vere bene doctus est, qui Dei voluntátem facit, et suam voluntátem relínquit.

CAPUT IV

LIBER I, CAPUT V

DE PROVIDÉNTIA IN AGÉNDIS

1. Non est credéndum omni verbo nec instíntui ; sed caute et longanímiter res est secúndum Deum ponderánda. Proh dolor, sæpe malum facílius quam bonum de álio crédito et díctur, ita infirmi sumus. Sed perfécti viri non fáctile credunt omni enarránti, quia sciunt infirmitátem humánam ad malum proclívam et in verbis satis lábilem.

2. Magna sapiéntia, non esse præcípitem in agéndis, nec pertináciter in própriis stare sénsibus. Ad hanc étiam pertinet, non quibúslibet hóminum verbis crédere, nec audíta vel crédita mox ad aliórum aures effúndere. Cum sapién-te et conscientíoso viro consílium habe ; et quære pótius a melióre ínstrui, quam tuas adinventiónes sequi. Bona vita facit hóminem sapiéntem secúndum Deum et expértum in multis. Quanto quis in se humílior fúerit et Deo subiéctior, tanto in ómnibus erit sapiéntior et pacátior.

CAPUT V

DE LECTIÓNE SANCTÁRUM SCRIPTURÁRUM

1. Véritas est in Scriptúris Sanctis quærénda, non eloquén-tia. Omnis Scriptúra Sacra eo spírítu debet legi, quo facta est. Quærere pótius debémus utilitátem in Scriptúris, quam subtilitátem sermónis. Ita libénter devótos et símplices libros légere debémus, sicut altos et profúndos. Non te of-féndat auctóritas scribéntis, utrum parvæ vel magnæ littera-

DE IMITATIONE CHRISTI

túræ fúerit ; sed amor puræ veritátis te trahat ad legéndum. Non quæras, quis hoc díxerit ; sed quid dicátur, atténde.

2. Hómines tránseunt, sed véritas Dómini manet in ætérnum. Sine personárum acceptióne, váriis modis lóquitur nobis Deus. Curiósitas nostra sæpe nos ímpedit in lectióne Scripturárum, cum vólumus intellégere et discútere, ubi simpliciter esset transeúndum. Si vis proféctum hauríre, lege humíliter, simpliciter et fidéliter ; nec umquam velis habére nomen sciéntiæ. Intérroga libénter et audi tacens verba sanctórum ; nec displiceant tibi parábolæ seniórum : sine causa enim non proferúntur.

CAPUT VI

DE INORDINÁTIS AFFECTIÓNIBUS

1. Quandocúmque homo áliquid inordináte áppetit, statim in se inquietus fit. Supérbus et avárus numquam quiéscunt ; pauper et húmilis spírítu in multítudine pacis conversántur. Homo qui necdum perfécte in se mórtuus est, cito tentátur et víncitur in parvis et vílibus rebus. Infírminus in spírítu et quodámmodo adhuc carnális et ad sensibília inclinátus difícilter se potest a terrénis desidériis ex toto abstráhere. Et ídeo sæpe habet tristítiam, cum se súbtrahit ; léviter étiam indignátur, si quis ei resístit.

2. Si autem prosecútus fúerit, quod concupíscit, statim ex reátu consciéntiæ gravátur : quia secútus est passiónem suam,

LIBER I, CAPUT VII

quæ nihil iuvat ad pacem, quam quæsívit. Resisténdo ígitur passióibus invenítur pax vera cordis, non autem eis serviéndo. Non est ergo pax in corde hóminis carnális, non in hómine exterióribus dédito, sed in férvido et spirituáli.

CAPUT VII

DE VANA SPE ET ELATIÓNE FUGIÉNTA

1. Vanus est, qui spem suam ponit in homínibus aut in creatúris. Non te púdeat áliis servíre amóre Iesu Christi, et páuperem in hoc sáculo vidéri. Non stes super teípsum, sed in Deo spem tuam constítue. Fac quod in te est, et Deus áderit bonæ voluntáti tuæ. Non confídas in tua sciéntia vel astútia cuiuscúmque vivéntis, sed magis in Dei grátia, qui ádiuvat húmiles, et de se præsuméntes humíliat.

2. Ne gloriéris in divítiis, si adsunt, nec in amícis, quia poténtes sunt, sed in Deo, qui ómnia præstat et seípsum super ómnia dare desíderat. Non te extóllas de magnitúdine vel pulchritúdine córporis, quæ módica infirmitáte corrúmpitur et defœdátur. Non pláceas tibi ipsi de habilitáte aut ingénio tuo, ne displiceas Deo, cuius est totum quidquid boni naturáliter habúeris.

3. Non te réputes áliis meliórem, ne forte coram Deo detérior habeáris, qui scit, quid est in hómine. Non supérbias opéribus bonis, quia áliter sunt iudícia Dei quam hóminum, cui sæpe displicet, quod homínibus placet. Si áliquíd bo-

DE IMITATIONE CHRISTI

ni habúeris, crede de áliis melióra, ut humilitátem consérves. Non nocet, si ómnibus te suppónas ; nocet autem plúrimum, si vel uni te præpónas. Iugis pax cum húmili ; in corde autem supérbi zelus et indignátio frequens.

CAPUT VIII

DE CAVÉNDÁ NÍMIA FAMILIARITÁTE

1. Non omni hómīni revéles cor tuum, sed cum sapiénte et tímēte Deum age causam tuam. Cum iuvénibus et extráneis rarus esto. Cum divítibus noli blandíri, et coram magnátibus non libénter appáreas. Cum humílibus et simplícibus, cum devótis et morigerátis sociáre, et quæ ædificatiónis sunt, pertrácta. Non sis familiáris alicui mulíeri ; sed in commúni omnes bonas mulíeres Deo comménda. Soli Deo et ángelis eius opta familiáris esse, et hómīnum notítiam devíta.

2. Cáritas habénda est ad omnes, sed familiáritas non éxpedit. Quandóque áccidit, ut persóna ignóta ex bona fama lucréscat ; cuius tamen præséntia óculos intuéntium offúscat. Putámus aliquándo áliis placére ex coniunctiáne nostra, et incípimus magis displicére ex morum improbitáte in nobis consideráta.

CAPUT IX

DE OBŒDIÉNTIA ET SUBIECTIÓNE

LIBER I, CAPUT X

1. Valde magnum est, in obœdiëntia stare, sub præláto vívere, et sui iuris non esse. Multo tútius est, stare in subiectióne, quam in prælatúra. Multi sunt sub obœdiëntia magis ex necessitáte, quam ex caritaté ; et illi pœnam habent et léviter múrmurant. Nec libertátem mentis acquírent, nisi ex toto corde propter Deum se subíciant. Curre hic vel ibi : non inveniés quiétem, nisi in húmili subiectióne sub regímine præláti. Imaginátio locórum et mutátio multos feféllit.

2. Verum est, quod unusquisque libénter agit pro sensu suo, et inclinátur ad eos magis, qui secum séntiunt. Sed si Deus est inter nos, necesse est, ut relinquámus étiam quandóque nostrum sentíre propter bonum pacis. Quis est ita sápiens, qui ómnia plene scire potest ? Ergo, noli nimis in sensu tuo confídere, sed velis étiam libénter aliórum sensum audíre. Si bonum est tuum sentíre, et hoc ipsum propter Deum dimíttis et álium séqueris, magis exínde profícies.

3. Audívi enim sæpe, secúrius esse audíre et accípere consílium, quam dare. Potest étiam contíngere, ut bonum sit uniuscuiúsque sentíre ; sed nolle áliis acquiéscere, cum id rátio aut causa póstulat, signum est supérbiæ et pertináciæ.

CAPUT X

DE CAVÉNDÁ SUPERFLUITÁTE VERBÓRUM

1. Cáveas tumúltum hóminum, quantum potes ; multum enim ímpedit tractátus sæculárium gestórum, étiam si sím-

DE IMITATIONE CHRISTI

plici intentiōne proferántur. Cito enim inquinámur vanitáte et captivámur. Vellem me plúries tacuisse et inter hómīnes non fuisse. Sed quare tam libénter lóquimur et ínvicem fabulámur, cum tamen raro sine læsiōne consciéntiæ ad siléntium redímus ? Ideo tam libénter lóquimur : quia per mútuas locutiōnes ab ínvicem consolári quáerimus ; et cor diversis cogitatiōnibus fatigátum optámus releváre. Et multum libénter de his, quæ multum dilígimus vel cúpimus, vel quæ nobis contrária sentímus, libet loqui et cogitáre.

2. Sed proh dolor, sæpe inániter et frustra. Nam hæc extérior consolátio interiōris et divínæ consolatiōnis non módicum detriméntum est. Ideo vigilándum est et orándum, ne tempus otiose tránseat. Si loqui licet et éxpedit, quæ ædificabilia sunt, lóquere. Malus usus et neglegéntia proféctus nostri multum facit ad incustódiā oris nostri. Iuvat tamen non parum ad proféctum spirituálem devóta spirituálium rerum collátio ; máxime ubi pares ánimo et spírītu in Deo sibi sociántur.

CAPUT XI

DE PACE ACQUIRÉNDĀ ET ZELO PROFICIÉNDĪ

1. Multam possémus pacem habére, si non vellémus nos cum aliórum dictis et factis, et quæ ad nostram curam non spectant, occupáre. Quómodo potest ille diu in pace manére, qui aliénis curis se intermíscet ? qui occasiōnes forínsecus quærit ? qui parum vel raro se intrínsecus cólligit ? Beáti

símplices, quóniam multam pacem habébunt.

2. Quare quidam sanctórum tam perfécti et contemplati-
vi fuérunt ? Quia omníno seípsos mortificáre ab ómnibus
terrénis desidériis studuérunt : et ídeo totis medúllis cor-
dis Deo inhærére atque líbere sibi vacáre potuérunt. Nos
nímium occupámur própriis passióibus, et de transitóriis
nimis sollicitámur. Raro étiam unum vítium perfécte vín-
cimus, et ad cotidiánum proféctum non accéndimur : ídeo
frígidi et tépidi remanémus.

3. Si essémus nobis ipsis perfécte mórtui, et intérius mínime
implicáti : tunc possémus étiam divína sápere, et de cælésti
contemplatióne áliquid experíri. Totum et máximum im-
pediméntum est, quia non sumus a passióibus et concupi-
scéntiis líberi, nec perféctam sanctórum viam conámur ín-
gredi. Quando étiam módicum adversitátis occúrrit, nimis
cito deícimur, et ad humánas consolatiónes convértimur.

4. Si niterémur, sicut viri fortes, stare in præliio : profécto
auxílium Dómini super nos viderémus de cælo. Ipse enim
certántes et de sua grátia sperántes parátus est adiuváre : qui
nobis certándi occasiões procurat, ut vincámus. Si tantum
in istis exterióribus observántiis proféctum religiónis póni-
mus, cito finem habébit devótio nostra. Sed ad radícem se-
cúrim ponámus, ut purgáti a passióibus pacíficam mentem
possideámus.

5. Si omni anno unum vítium extirparémus, cito viri per-
fécti efficerémur. Sed modo e contráριο sæpe sentímus, ut

DE IMITATIONE CHRISTI

melióres et purióres in inítio conversiónis nos fuisse inve-
niámus, quam post multos annos professionis. Fervor et pro-
fécus quotidie debéret créscere ; sed nunc pro magno vidé-
tur, si quis primi fervóris partem posset retinére. Si módi-
cam violéntiam facerémus in princípío, tunc póstea cuncta
possémus fácere cum levitáte et gáudio.

6. Grave est, assuéta dimíttere : sed grávius est, contra pró-
priam voluntátem ire. Sed si non vincis parva et lévia, quan-
do superábis difficilióra ? Resíste in princípío inclinatóni
tuæ, et malam dedísce consuetúdinem, ne forte paulátim ad
maiórem te ducat difficultátem. O si advérteres, quantam
tibi pacem et áliis lætítiam fáceres, teípsum bene habéndo,
puto, quod sollicitior esses ad spirituálem profécum.

CAPUT XII

DE UTILITÁTE ADVERSITÁTIS

1. Bonum nobis est, quod aliquándo habeámus áliquis gra-
vitátes et contrarietátes ; quia sæpe hóminem ad cor révo-
cant, quátenuis se in exílio esse cognóscat, nec spem suam
in áliqua re mundi ponat. Bonum est, quod patiámur quan-
dóque contradicciónes, et quod male et imperfécute de nobis
sentiátur, étiam si bene ágimus et inténdimus. Ista sæpe iu-
vant ad humilitátem et a vana glória nos deféndunt. Tunc
enim mélius interiórem testem Deum quáerimus, quando
foris vilipéndimur ab homínibus, et non bene nobis crédi-
tur.

LIBER I, CAPUT XIII

2. Ideo debéret se homo in Deo táliter firmáre, ut non esset ei necesse multas humánas consolatiónes quærere. Quando homo bonæ voluntátis tribulátur vel tentátur, aut malis cogitatióibus affligitur : tunc Deum sibi magis necessárium intéllegit, sine quo nihil boni se posse deprehéndit. Tunc étiam tristátur, gemit, et orat pro misériis, quas pátitur. Tunc tædet eum diútius vívere, et mortem optat veníre : ut possit dissólvi et cum Christo esse. Tunc étiam bene advértit, perfectam securitátem et plenam pacem in mundo non posse constáre.

CAPUT XIII

DE TENTATIÓIBUS RESISTÉNDIS

1. Quám diu in mundo vívimus, sine tribulatióne et tentatióne esse non póssumus. Unde in Iob scriptum est : Tentatio est vita humána super terram. Ideo unusquisque solícitus esse debéret circa tentatiónes suas et vigiláre in oratióibus, ne diábolus locum inveníret decipiéndi, qui numquam dormítat, sed círcuit quærrens, quem devoret. Nemo tam perfectus est et sanctus, qui non hábeat aliquándo tentatiónes ; et plene eis carére non póssumus.

2. Sunt tamen tentatiónes hómini sæpe valde útiles, licet moléstæ sint et graves ; quia in illis homo humiliátur, purgátur, et eruditur. Omnes sancti per multas tribulatiónes et tentatiónes transiérunt et profecérunt. Et qui tentatiónes sustinére nequiverunt, réprobi facti sunt et defecérunt. Non

est áliquis ordo tam sanctus, nec locus tam secrétus, ubi non sint tentatiónes vel adversitatés.

3. Non est homo secúrus a tentatióibus totaliter, quámdui víxerit : quia in nobis est, unde tentámur, ex quo in concupiscéntia nati sumus. Una tentatióne seu tribulatióne recedénte, ália supérvenit, et semper áliquíd ad patiéndum habéimus, nam bonum felicitátis nostræ perdídimus. Multi quærunt tentatiónes fúgere, et grávius incidunt in eas. Per solam fugam non póssumus víncere ; sed per patiéntiam et veram humilitátem ómnibus hóstibus effícimur fortióres.

4. Qui tantúmmodo extérius declínat nec radícem evéllit, parum profíciet ; immo cítius ad eum tentatiónes rédient et peius séntiet. Paulátim, et per patiéntiam cum longanimitáte Deo iuvánte mélius superábis, quam cum durítia et importunitáte própria. Sápius áccipe consílium in tentatióne, et cum tentáto noli dúriter ágere, sed consolatiónem íngere, sicut tibi optáres fieri.

5. Inítium ómnium malárum tentatiónum inconstántia ánimi et parva ad Deum confidéntia. Quia sicut navis sine gubernáculo hinc inde a flúctibus impéllitur : ita homo remisus et suum propósitum déserens várie tentátur. Ignis probat ferrum, et tentátio hómínem iustum. Nescímus sáepe quid póssumus ; sed tentátio áperit quid sumus. Vigilándum est tamen præcípue circa inítium tentatiónis ; quia tunc facílius hostis víncitur, si óstium mentis nullátenuis intráre sínitur ; sed extra limen, statim ut pulsáverit, illi obviátur.

Unde quidam dixit : *Principiis obsta, sero medicina paratur.* Nam primo occurrat menti simplex cogitatio, deinde fortis imaginatio, postea delectatio et motus pravus, et assensio. Sicque paulatim ingreditur hostis malignus ex toto, dum illi non resistitur in principio. Et quanto diutius ad resistendum quis torpuerit, tanto in se quotidie debilior fit, et hostis contra eum potentior.

6. Quidam in principio conversionis suae graviore tentationes patiuntur, quidam autem in fine. Quidam vero quasi per totam vitam suam male habent. Nonnulli satis leniter tentantur, secundum divinae ordinationis sapientiam et aequitatem, quae statum et merita hominum pensat, et cuncta ad electorum suorum salutem praedinat.

7. Ideo non debemus desperare, cum tentamur, sed eo ferventius Deum exorare, quatenus nos in omni tribulatione dignetur adjuvare ; qui utique, secundum dictum Pauli, talem faciet cum tentatione proventum, ut possimus sustinere. Humiliemus ergo animas nostras sub manu Dei in omni tentatione et tribulatione, quia humiles spiritu salvabit et exaltabit.

8. In tentationibus et tribulationibus probatur homo, quantum profecit ; et ibi maius meritum consistit, et virtus melius patescit. Nec magnum est, si homo devotus sit et fervidus, cum gravitatem non sentit ; sed si tempore adversitatis patienter se sustinet, spes magni profectus erit. Quidam a magnis tentationibus custodiuntur, et in parvis cotidianis

DE IMITATIONE CHRISTI

sæpe vincúntur, ut humiliáti numquam de se ipsis in magnis confídan, qui in tam módicis infirmántur.

CAPUT XIV

DE TEMERÁRIO IUDÍCIO VITÁNDO

1. Ad teípsum óculos reflécte, et aliórum facta cáveas iudicáre. In iudicándo álios homo frustra labórat, sæpius errat, et léviter peccat ; seípsum vero iudicándo et discutiéndo semper fructuóse labórat. Sicut nobis res cordi est, sic de ea fréquéter iudicámus ; nam verum iudícium propter privátum amórem fácliter pérdimus. Si Deus semper esset pura inténtio nostri desidérii, non tam fácliter turbarémur pro resisténtia sensus nostri.

2. Sed sæpe áliquíd ab intra latet, vel étiam ab extra concúrrit, quod nos étiam páriter trahit. Multi occúlte seípsum quærun, in rebus quas agunt, et nésciunt. Vidéntur étiam in bona pace stare, quando res pro eórum velle fiunt et sentíre ; si autem áliter fit quam cúpiunt, cito movéntur et tristes fiunt. Propter diversitátem sénsuum et opiniónum satis fréquéter oriúntur dissensiónes inter amícos et cives, inter religiósos et devótos.

3. Antíqua consuetúdo difficúlter relínquitur, et ultra próprium vidére nemo libénter dúcitur. Si ratióni tuæ magis in nítis vel indústriæ, quam virtúti subiectívæ Iesu Christi, raro et tarde eris homo illuminátus ; quia Deus vult nos sibi

perfecte súbici, et omnem ratiónem per inflammátum amórem transcéndere.

CAPUT XV

DE OPÉRIBUS EX CARITÁTE FACTIS

1. Pro nulla re mundi et pro nullíus hóminis dilectióne áliquod malum est faciéndum ; sed pro utilitáte tamen indigéntis opus bonum líbere aliquándo intermitténdum est, aut étiam pro melióri mutándum. Hoc enim facto opus bonum non destrúitur, sed in mélius commutátur. Sine caritáte opus extérnum nihil prodest ; quidquid autem ex caritáte ágitur, quantumcúmque étiam parvum sit et despéctum, totum fructuósum effícitur. Magis síquidem Deus pensat ex quanto quis agit, quam opus quod facit.

2. Multum facit, qui multum díligit. Multum facit, qui rem bene facit. Bene facit, qui communitáti magis quam suæ voluntáti servit. Sæpe vidétur esse cáritas, et est magis carnálitás ; quia naturális inclinatio, própria volúntas, spes retributiónis, afféctus commoditátis raro abesse volunt.

3. Qui veram et perfectam caritatem habet, in nulla re seípsum quærit, sed Dei solúmmodo glóriam in ómnibus fieri desíderat. Nulli étiam ínvidet, quia nullum privátum gáudium amat ; nec in seípso vult gaudére, sed in Deo, super ómnia bona, optat beatificári. Némini áliquid boni attríbuit, sed totaliter ad Deum refert, a quo fontáliter ómnia procedunt, in quo fináliter omnes sancti fruibiliter requiescunt. O

qui scintillam haberet veræ caritatis, profecto omnia terræna sentiret plena fore vanitatis.

CAPUT XVI

DE SUFFERENTIA DEFECTUUM ALIORUM

- 1.** Quæ homo in se vel in aliis emendare non valet, debet patienter sustinere, donec Deus aliter ordinet. Cogita, quia sic forte melius est pro tua probatione et patientia, sine qua non sunt multum ponderanda merita nostra. Debes tamen pro talibus impedimentis supplicare, ut Deus tibi dignetur subvenire, et possis benigne portare.
- 2.** Si quis semel aut bis admönitus non acquiescit, noli cum eo contendere ; sed totum Deo committe, ut fiat voluntas eius et honor in omnibus servis suis, qui scit bene mala in bonum convertere. Stude patiens esse in tolerando aliorum defectus, et qualescúmque infirmitates ; quia et tu multa habes, quæ ab aliis oportet tolerari. Si non potes te talem facere, qualem vis, quomodo poteris alium ad tuum habere beneplacitum ? Libenter habemus alios perfectos, et tamen proprios non emendamus defectus.
- 3.** Volumus, quod alii stricte corrigantur, et ipsi corrigi nolumus. Displicet larga aliorum licentia, et tamen nobis nolumus negari quod petimus. Alios restringi per statuta volumus, et ipsi nullatenus patimur amplius cohiberi. Sic ergo patet, quam raro proximum sicut nos ipsos pensamus. Si es-

LIBER I, CAPUT XVII

sent omnes perfecti, quid tunc haberemus ab aliis pro Deo pati?

4. Nunc autem Deus sic ordinavit, ut discamus alter alterius onera portare ; quia nemo sine defectu, nemo sine onere, nemo sibi sufficiens, nemo sibi satis sapiens ; sed oportet nos invicem portare, invicem consolari, pariter adiuvare, instruere et admonere. Quantæ autem virtutis quisque fuerit, melius patet occasione adversitatis. Occasiones namque hominem fragilem non faciunt, sed qualis sit, ostendunt.

CAPUT XVII

DE MONÁSTICA VITA

1. Oportet quod discas teipsum in multis frangere, si vis pacem et concordiam cum aliis tenere. Non est parvum in monasteriis vel in congregatione habitare, et ibi sine querela conversari, et usque ad mortem fidelis perseverare. Beatus, qui ibidem bene vixerit et feliciter consummaverit. Si vis debite stare et proficere, teneas te tamquam exsulem peregrinum super terram. Oportet te stultum fieri propter Christum, si vis religiosam ducere vitam.

2. Habitus et tonsura modicum confert ; sed mutatio morum, et integra mortificatio passionum verum faciunt religiosum. Qui aliud quærit, quam pure Deum et animæ suæ salutem, non inveniet nisi tribulationem et dolorem. Non potest etiam diu stare pacificus, qui non nititur esse minimus et omnibus subiectus.

3. Ad serviéndum venísti, non ad regéndum ; ad patiéndum et laborándum scias te vocátum, non ad otiándum vel fabulándum. Hic ergo probántur hómines, sicut aurum in fornáce. Hic nemo potest stare, nisi ex toto corde se volúerit propter Deum humiliáre.

CAPUT XVIII

DE EXÉMPLIS SANCTÓRUM PATRUM

1. Intuére sanctórum patrum vívida exéempla, in quibus vera perféctio refúlsit et relígio, et vidébis, quam módicum sit, et pene nihil, quod nos ágimus. Heu, quid est vita nostra, si illis fúerit comparáta ? Sancti et amíci Christi Dómino serviérunt in fame et siti, in frígore et nuditáte, in labóre et fatigatióne, in vigíliis et ieiúniis, in oratió nibus et meditatió nibus sanctis, in persecutió nibus et oppróbriis multis.

2. O quam multas et graves tribulatió nes passi sunt apóstoli, mártires, confessó res, vírgines, et réliqui omnes, qui Christi vestígia voluérunt sequi. Nam ánimas suas in hoc mundo odérunt, ut in æté rnam vitam eas possidérent. O quam strictam et abdicátam vitam sancti patres in erémo duxérunt ! quam longas et graves tentatió nes pertulérunt ! quam frequé nter ab inimíco vexáti sunt ! quam crebras et férvidas oratió nes Deo obtulérunt ! quam rígidas abstiné nti as peregérunt ! quam magnum zelum et fervó rem ad spiri tuálem proféctum habuérunt ! quam forte bellum advérsus edomatió nem vitiórum gesserunt ! quam puram et rectam

intentióem ad Deum tenuérunt ! Per diem laborábant, et nóctibus oratióni diútinæ vacábant ; quamquam laborándo ab oratióne mentáli mínime cessárent.

3. Omne tempus utiliter expendébant ; omnis hora ad vacándum Deo brevis videbátur ; et præ magna dulcédine contemplatiónis étiam obliuioni tradebátur necessitas corporális refectiÓnis. Omnibus diuítiiis, dignitatibus, honóribus, amicis et cognátis renuntiábant ; nil de mundo habére cupiébant, vix necessariá vitæ sumébant ; córpori seruire, étiam in necessitate, dolébant. Páuperes ígitur erant rebus terrénis, sed dívites valde in grátia et virtútibus. Foris egébant, sed intus grátia et consolatióne diuína reficiebántur.

4. Mundo erant aliéni, sed Deo próximi ac familiáres amici. Sibi ipsis videbántur tamquam níhili, et huic mundo despecti ; sed erant in óculis Dei pretiÓsi et dilécti. In vera humilitate stabant, in simplici obœdiéntia vivébant, in caritate et paciéntia ambulábant : et ídeo quotidie in spírítu proficiébant, et magnam apud Deum grátiam obtinébant. Dati sunt in exéplum ómnibus religiÓsis, et plus provocáre nos debent ad bene proficiéndum, quam tepidórum númerus ad relaxándum.

5. O quantus fervor ómnium religiosórum in princípío suæ sanctæ institutiÓnis fuit ! O quanta devótió oratiÓnis ! quanta æmulatió virtútis ! quam magna disciplína víguit ! quanta reveréntia et obœdiéntia sub régula magístri in ómnibus efflóruit ! Testántur adhuc vestígia derelicta, quod vere viri

DE IMITATIONE CHRISTI

sancti et perfecti fuerunt, qui tam strenue militantes mundum suppeditaverunt. Iam magnus putatur, si quis transgressor non fuerit, si quis, quod accipit, cum patientia tolerare potuerit.

6. Oh teporis et negligentiae status nostri, quod tam cito declinamus a pristino fervore, et iam taedet vivere pra lassitudine et tepore ! Utinam in te penitus non dormitet profectus virtutum, qui multa saepius exempla vidisti devotorum!

CAPUT XIX

DE EXERCITIIS BONI RELIGIOSI

1. Vita boni religiosi omnibus virtutibus pollere debet : ut sit talis interius, qualis videtur hominibus exterius. Et merito, multo plus debet esse intus, quam quod cernitur foris, quia inspector noster est Deus, quem summopere revereri debemus, ubicumque fuerimus, et tamquam angeli in conspectu eius mundi incedere. Omni die renovare debemus propositum nostrum et ad fervorem nos excitare, quasi hodie primum ad conversionem venissemus, atque dicere : *Adiuva me, Domine Deus, in bono proposito et sancto servitio tuo, et da mihi nunc hodie perfecte incipere, quia nihil est quod hactenus feci.*

2. Secundum propositum nostrum, cursus profectus nostri ; et multa diligentia opus est bene proficere volenti. Quod si fortiter proponens saepe deficit ; quid ille, qui raro aut mi-

nus fixe áliquid propónit ? Váriis tamen modis contíngit desértio propósi nostri ; et levis omíssio exercitiórum vix sine áliquo dispéndio transit. Iustórum propósitum in grátia Dei pótius, quam in própria sapiéntia pendet : in quo et semper confídunt, quidquid arrípiunt. Nam homo propónit, sed Deus dispónit, nec est in hómine via eius.

3. Si pietátis causa aut fratérnæ utilitátis propósi to quandoque consuétum omíttitur exercítium, fáci le póstea póterit recuperári. Si autem tædio ánimi aut neglegéntia fáci lter relínquitur, satis culpábile est et nocívum sentiétur. Conémur quantum póssumus, adhuc léviter deficiémus in multis. Semper tamen áliquid certi proponéndum est, et contra illa præcí pue, quæ ámplius nos impédiunt. Exterióra nostra et interióra páriter nobis scrutánda sunt et ordinánda, quia útraque expédiunt ad proféctum.

4. Si non contí nua te vales collígere, saltem intérdum, et ad minus semel in die, mane vidélicet, aut vés pere. Mane propóne, vés pere díscute mores tuos, qualis hódie fuísti in verbo, ópere et cogitatióne ; quia in his sápius fórsitan Deum offendísti et próximum. Accí nge te, sicut vir, contra diabólicas nequí tias ; frena gulam, et omnem carnis inclinatió nem fáci llius frenábis. Numquam sis ex toto otí ósus, sed aut le gens, aut scribens, aut orans, aut médi tans, aut áli quid utilitátis pro commúni labórans. Corporá lia tamen exercítia díscréte sunt agénda, nec ómnibus æquá lter assuménda.

5. Quæ commúnia non sunt, non sunt foris ostendénda ;

DE IMITATIONE CHRISTI

nam in secréto tútius exercéntur priváta. Cavéndum tamen, ne piger sis ad commúnia et ad singulária prómptior ; sed explétis íntegre et fidéliter débitis et iniúctis, si iam ultra vacat, redde te tibi, prout devótio tua desíderat. Non posunt omnes habére unum exercítium, sed áliud isti, áliud illi magis desérvit. Etiam pro témporis congruéntia divérsa placent exercítia, quia ália in festis, ália in feriátis magis sápiunt diébus. Aliis indigémus témpore tentatiónis, et áliis témpore pacis et quiétis. Alia, cum tristámur, libet cogitáre, et ália, cum læti in Dómino fuérimus.

6. Circa principália festa renovánda sunt bona exercítia et sanctórum suffrágia fervéntius imploránda. De festo in festum propónere debémus, quasi tunc de hoc sáeculo migratúri et ad ætérnum festum perventúri. Ideóque sollícite nos præparáre debémus in devótis tempóribus et devótius conversári, atque omnem observántiam stríctius custodíre, tamquam in brevi præmium labóris nostri a Deo perceptúri.

7. Et si dilátum fúerit, credámus nos minus bene præparátos atque indígnos tantæ adhuc glóriæ, quæ revelábitur in nobis témpore præfínito : et studeámus nos mélius ad éxítum præparáre. Beátus servus, ait evangelísta Lucas, quem, cum vénerit Dóminus, invénerit vigilántem. Amen dico vobis, super ómnia bona sua constítuet eum.

CAPUT XX

DE AMÓRE SOLITÚDINIS ET SILÉNTII

1. Quære aptum tempus vacándi tibi, et de beneficiis Dei frequenter cógita. Relínque curiósas. Tales pérlege materias, quæ compunctiónem magis præstant, quam occupatiónem. Si te subtráxeris a supérfluis locutióibus et otiósis circuitiúnibus, nec non a novitátibus et rumóribus audiéndis : invénies tempus sufficiens et aptum pro bonis meditatióibus insisténdis. Máximi sanctórum humana consórtia, ubi póterant, vitábant, et Deo in secréto servíre eligébant.

2. Dixit quidam : Quótiens inter hómines fui, minor homo rédii. Hoc sæpius experímur, quando diu confabulamur. Facílius est omníno tacére, quam verbo non excédere. Facílius est domi latére, quam foris se posse sufficiénte custodíre. Qui ígitur inténdit ad interióra et spirituália perveníre, opórtet eum cum Iesu a turba declináre. Nemo secúre appáret, nisi qui libénter latet. Nemo secúre lóquitur, nisi qui libénter tacet. Nemo secúre præest, nisi qui libénter subest. Nemo secúre præcipit, nisi qui bene obœdíre dídicit.

3. Nemo secúre gaudet, nisi bonæ consciéntiæ in se testimoniúm hábeat. Semper tamen sanctórum securitas plena timóris Dei éxstitit. Nec eo minus sollíciti et húmiles in se fuérunt, quia magnis virtútibus et grátia emicuérunt. Pravórum autem securitas ex supérbia et præsumptiúnem orítur, et in fine in deceptiúnem sui ipsíus vértitur. Numquam promíttas tibi securitátem in hac vita, quamvis bonus videáris cœnobíta aut devótus eremíta.

4. Sæpe melióres in æstimatiúnem hóminum grávius pericli-

táti sunt propter suam nímiam confidéntiam. Unde multis útilius est, ut non pénitus tentatióibus cáreant, sed sápius impugnéntur, ne nímium secúri sint, ne forte in supérbiam elevéntur, ne étiam ad exterióres consolatiónes licéntius declínent. O, qui numquam transitóriam lætítiam quæreret, qui numquam cum mundo se occupáret, quam bonam consciéntiam serváret ! O, qui omnem vanam sollicitúdinem amputáret, et dumtáxat salutária ac divína cogitáret, et totam spem suam in Deo constitúeret, quam magnam pacem et quiétem possidéret!

5. Nemo dignus est cælésti consolatióne, nisi diligénter se exercúerit in sancta compunctiόe. Si vis corde tenus compúngi, intra cubíle tuum, et exclúde tumúltus mundi, sicut scriptum est : In cubílibus vestris compungímíni. In cella invénies, quod déforis sápius amíttēs. Cella continuáta dulcésцит, et male custodíta tædium génerat. Si in princípío conversiόnis tuæ bene eam incolúeris et custodíeris, erit tibi póstea dilécta amíca et gratíssimum solácium.

6. In siléntio et quiéte próficit ánima devóta et discit abscondita Scripturárum. Ibi ínvenit fluénta lacrimárum, quibus síngulis nóctibus se lavet et mundet, ut Conditóri suo tanto familiárior fiat, quanto lóngius ab omni sæculári tumúltu degit. Qui ergo se ábstrahit a notis et amícis, approximábit illi Deus cum ángelis sanctis. Mélius est latére et sui curam ágere, quam se neglécto signa fácere. Laudábile est hómini religiόso, raro foras ire, fúgere vidéri, nolle étiam hó-

LIBER I, CAPUT XXI

mines vidére.

7. Quid vis vidére, quod non licet habére ? Transit mundus et concupiscéntia eius. Trahunt desidéria sensualitátis ad spatiándum ; sed cum hora transierit, quid nisi gravitátem consciéntiæ et cordis dispersiónem repórtas ? Lætus éxitus tristem sæpe réditum parit, et læta vigília serótina triste mane facit. Sic omne carnále gáudium blande intrat, sed in fine mordet et périmit. Quid potes álibi vidére, quod hic non vides ? Ecce cælum et terra et ómnia eleménta ; nam ex istis ómnia sunt facta.

8. Quid potes alicubi vidére, quod diu potest sub sole permanére ? Credis te fórsitan satiári, sed non póteris pertín-gere. Si cuncta vidéres præsentia, quid esset nisi visio vana ? Leva óculos tuos ad Deum in excélsis, et ora pro peccátis tuis et negligéntiis. Dimítte vana vanis ; tu autem inténde illis, quæ tibi præcépít Deus. Claude super te óstium tuum, et voca ad te Iesum, diléctum tuum. Mane cum eo in cella, quia non invénies álibi tantam pacem. Si non exísses nec quicquam de rumóribus audísses, mélius in bona pace permansísses. Ex quo nova deléctat aliquándo audíre, opórtet te exínde turbatióne cordis toleráre.

CAPUT XXI

DE COMPUNCIÓNÉ CORDIS

1. Si vis aliquid proficere, consérva te in timóre Dei, et noli esse nimis liber ; sed sub disciplína cóhibe omnes sensus

tuos, nec inéptæ te tradas lætítiæ. Da te ad cordis compunc-tiónem, et invénies devotiónem. Compunctio multa bona áperit, quæ dissolutio cito pérdere consuévit. Mirum est, quod homo potest umquam perfécte in hac vita lætári, qui suum exílium et tam multa perícula ánimæ suæ consíderat et pensat.

2. Propter levitátem cordis et neglegéntiam deféctuum nostrórum non sentímus ánimæ nostræ dolóres ; sed sæpe vane ridémus, quando mérito flere deberémus. Non est vera libértas nec bona lætítia, nisi in timóre Dei cum bona consciéntia. Felix, qui abícere potest omne impediméntum distractiόνis, et ad uniónem se recollígere sanctæ compunc-tiónis. Felix, qui a se ábdicat, quidquid consciéntiam suam maculáre potest vel graváre. Certa viríliter, consuetúdo consuetúdine víncitur. Si tu scis hómines dimíttere, ipsi bene te dimíttent tua fácere.

3. Non átrahas tibi res aliórum, nec te ímplices causis maiórum. Hábeas semper óculum super te primum, et admóneas teípsum speciáliter præ ómnibus tibi diléctis. Si non habes favórem hóminum, noli ex hoc tristári ; sed hoc sit tibi grave, quia non habes te satis bene et circumspécte, sicut decéret Dei servum et devótum religiósium conversári. Útilius est sæpe et secúrius, quod homo non hábeat multas consolatiónes in hac vita, secúndum carnem præcípue. Tamen quod divínas non habémus, aut rárius sentímus, nos in culpa sumus, quia compunc-tiónem cordis non quærimus, nec vanas

et extérnas omnínó abícimus.

4. Cognósce te indígnum divína consolatióne, sed magis dignum multa tribulatióne. Quando homo est perfécte compúnctus, tunc gravis et amárus est ei totus mundus. Bonus homo sufficiéntem ínvenit matériam doléndi et flendi. Si-ve enim se consíderat, sive de próxímo pensat, scit, quia nemo sine tribulatióne hic vivit. Et quanto stríctius sese consíderat, tanto ámplius dolet. Matériae iusti dolóris et intérnae compunctiúnis sunt peccáta et vítia nostra, quibus ita involúti iacémus, ut raro caeléstia contemplári valeámus.

5. Si frequéntius de morte tua, quam de longitúdine vitæ cogitáres, non dúbium, quin fervéntius te emendáres. Si étiam futúras inférni sive purgatórii pœnas cordiáliter perpénderes, credo, quod libénter labórem et dolórem sustinéres, et nihil rigóris formidáres. Sed quia ad cor ista non tránseunt, et blandiménta adhuc amámus, ídeo frígidi et valde pigri remanémus.

6. Sæpe est inópia spíritus, unde tam léviter conquéritur míserum corpus. Ora ígitur humíliter ad Dóminum, ut det tibi compunctiúnis spíritum, et dic cum prophéta : Ciba me, Dómine, pane lacrimárum, et potum da mihi in lácrimis in mensúra.

CAPUT XXII

DE CONSIDERATIÓNE HUMÁNÆ MISÉRIÆ

1. Miser es, ubicúmque fúeris et quocúmque te vérteris, nisi ad Deum te convértas. Quid turbáris, quia non succédit tibi, sicut vis et desíderas ? Quis est, qui habet ómnia secúndum suam voluntátem ? Nec ego, nec tu, nec áliquis hóminum super terram. Nemo est in mundo sine áliqua tribulatióne vel angústia, quamvis rex sit vel papa. Quis est, qui mélius habet ? útique qui pro Deo áliquid pati valet.

2. Dicunt multi imbecílles et infirmi : Ecce, quam bonam vitam ille homo habet, quam dives, quam magnus, quam potens et excélsus ! Sed atténde ad cæléstia bona, et vidébis, quod ómnia ista temporália nulla sunt, sed valde incérta et magis gravántia, quia numquam sine sollicitúdine et timóre possidéntur. Non est hóminis felícitas, habére temporália ad abundántiam, sed súfficit ei mediócritas. Vere miséria est vívere super terram. Quanto homo volúerit esse spirituálior, tanto præsens vita fit ei amárior, quia sentit mélius et videt clárus humánæ corruptiόνis deféctus. Nam comédere, bíbere, vigiláre, dormíre, quiéscere, laboráre et céteris necessitatibus natúræ subiacére, vere magna miséria est et afflíctio hómini devóto, qui libénter esset absolutus et liber ab omni peccáto.

3. Valde enim gravátur intérior homo necessitatibus corporálibus in hoc mundo. Unde prophéta devóte rogat, quátenus liber ab istis esse váleat, dicens : De necessitatibus meis érue me, Dómine. Sed væ non cognoscéntibus suam misériam ; et ámplius væ illis, qui díligunt hanc míseram et

corruptibilem vitam. Nam in tantum quidam hanc amplectuntur, licet etiam vix necessaria laborando aut mendicando habeant, ut, si possent hic semper vivere, de regno Dei nihil curarent.

4. O insani et infideles corde, qui tam profunde in terrenis iacent, ut nihil nisi carnalia sapiant. Sed miseri adhuc in fine graviter sentient, quam vile et nihilum erat, quod amaverunt. Sancti autem Dei et omnes devoti amici Christi non attendérunt, quæ carni placuerunt, nec quæ in hoc tempore florerunt ; sed tota spes eorum et intentio ad æterna bona anhelabat. Ferebatur totum desiderium eorum sursum ad mansura et invisibilia, ne amore visibilium traherentur ad infima. Noli, frater, amittere confidentiam proficiendi ad spiritualia ; adhuc habes tempus et horam.

5. Quare vis procrastinare propositum tuum ? Surge et in instanti incipe et dic : Nunc tempus est faciendi, nunc tempus est pugnandi, nunc aptum tempus est emendandi. Quando male habes et tribularis, tunc tempus est promerendi. Opórtet te transire per ignem et aquam, antequam venias in refrigerium. Nisi tibi vim feceris, vitium non superabis. Quamdiu istud fragile corpus gerimus, sine peccato esse non possumus, nec sine tædio et dolore vivere. Libenter haberemus ab omni miseria quietem ; sed quia per peccatum perdidimus innocentiam, amisimus etiam veram beatitudinem. Ideo opórtet nos tenere patientiam et Dei exspectare misericordiam ; donec transeat iniquitas hæc et mortalitas absor-

DE IMITATIONE CHRISTI

beátur a vita.

6. O quanta fragilitas humana, quæ semper prona est ad vicia ! Hódie confitéris peccata tua, et cras iterum péperras confessa. Nunc propónis cavére, et post horam agis quasi nihil proposuisses. Mérito ergo nos ipsos humiliare póssumus nec umquam áliquid magni de nobis sentire ; quia tam fráguiles et instábiles sumus. Cito étiam potest perdi per negléntiam, quod multo labóre vix tandem acquisítum est per grátiam.

7. Quid fiet de nobis adhuc in fine, qui tepéscimus tam mane ? Væ nobis, si sic vólumus declináre ad quiétem, quasi iam pax sit et secúritas, cum necdum appáreat vestígium veræ sanctitátis in conversatióne nostra. Bene opus esset, quod adhuc iterum instruerémur, tamquam boni novícii, ad mores óptimos ; si forte spes esset de áliqua futúra emendatióne et maióri spirituáli proféctu.

CAPUT XXIII

DE MEDITATIÓNE MORTIS

1. Valde cito erit tecum hic factum, vide áliter quómodo te hábeas : hódie homo est, et cras non compáret. Cum autem sublátus fúerit ab óculis, étiam cito transit a mente. O hebetúdo et durítia cordis humáni, quod solum præsentia meditatúr, et futúra non magis prævidet ! Sic te in omni facto et cogitátu debéres tenére, quasi hódie esses moritúrus. Si bonam consciéntiam habéres, non multum mortem timéres.

Mélius esset peccáta cavére, quam mortem fúgere. Si hódie non es parátus, quómo cras eris ? Cras est dies incérta, et quid scis, si crástinum habébis?

2. Quid prodest diu vívere, quando tam parum emendámur ? Ah, longa vita non semper eméndat, sed sæpe culpam magis auget. Utinam per unam diem bene essémus conversáti in hoc mundo ! Multi annos cóputant conversiόνis, sed sæpe parvus est fructus emendatiónis. Si formidolósum est mori, fórsitan periculósius erit diútius vívere. Beátus, qui horam mortis suæ semper ante óculos habet, et ad moriéndum quotidie se dispónit. Si vidísti aliquándo hómitem mori, cógita, quia et tu per eándem viam transíbis.

3. Cum mane fúerit, puta te ad vésperum non perventúrum. Véspere autem facto, mane non áudeas tibi pollicéris. Semper ergo parátus esto, et táliter vive, ut numquam te imparátum mors invéniat. Multi súbito et improvise moriúntur. Nam hora, qua non putátur, Fílius hóminis ventúrus est. Quando illa extrémá hora vénerit, multum áliter sentíre incípies de tota vita tua prætérta ; et valde dolébis, quia tam néglegens et remíssus fuísti.

4. Quam felix et prudens, qui talis nunc nítitur esse in vita, qualis optat inveníri in morte ! Dabit namque magnam fidúciam felíciter moriéndi perféctus contéptus mundi, fervens desidérium in virtútibus proficiéndi, amor disciplínæ, labor pæniténtiæ, promptitúdo obcédientiæ, abnegátio sui et supportátio cuiúslibet adversitátis pro amóre Christi. Mul-

ta bona potes operári, dum sanus es ; sed infirmátus, néscio quid póteris. Pauci ex infirmitáte meliorántur ; sic et qui multum peregrinántur, raro sanctificántur.

5. Noli confidere super amícos et próximos, nec in futúrum tuam dífferas salútem : quia cítius obliviscéntur tui hómines, quam æstimas. Mélius est nunc tempestíve providére et áliquíd boni præmittere, quam super aliórum auxílio speráre. Si non es pro teípso sollícitus modo, quis erit sollícitus pro te in futúro ? Nunc tempus est valde pretiósus. Nunc sunt dies salútis : nunc tempus acceptábile. Sed proh dolor, quod hoc utílius non expéndis, in quo promeréri vales, unde æternáliter vivas ! Véniet, quando unam diem seu horam pro emendatióne desiderábis, et néscio, an impetrábis.

6. Eia caríssime, de quanto perículo te póteris liberáre, de quam magno timóre erípere, si modo semper timorátus fúeris et suspéctus de morte ? Stude nunc táliter vívere, ut in hora mortis váleas pótius gaudére, quam timére. Disce nunc mori mundo, ut tunc incípias vívere cum Christo. Disce nunc ómnia contémnere, ut tunc possis líbere ad Christum pèrgere. Castíga nunc corpus tuum per pæniténtiam, ut tunc certam váleas habére confidéntiam.

7. Ah stulte, quid cógitas te diu victúrum, cum nullum diem hábeas secúrum ? Quam multi decépti sunt, et insperáte de córpore extrácti ? Quótiens audísti a dicéntibus, quia ille gládio cécidit, ille submérsus est, ille ab alto ruens cervícem fregit, ille manducándo obríguit, ille ludéndo finem fecit ?

LIBER I, CAPUT XXIV

Alius igne, álius ferro, álius peste, álius latrocínio intériit : et sic ómnium finis mors est, et vita hóminum tamquam umbra súbito pertránsit.

8. Quis memorábitur tui post mortem ? et quis orábit pro te ? Age, age nunc, caríssime, quidquid ágere potes : quia nescis, quando moriéris, nescis étiam, quid tibi post mortem sequétur. Dum tempus habes, cóngrega divítias immortalés. Præter salútem tuam, nihil cógites ; solum quæ Dei sunt, cures. Fac nunc tibi amícos, venerádo Dei sanctos, et eórum actus imitádo, ut, cum deféceris in hac vita, illi te recípiant in æténa tabernácula.

9. Serva te tamquam peregrínus et hóspitem super terram, ad quem nihil spectat de mundi negótiis. Serva cor líberum et ad Deum sursum eréctum, quia non habes hic manéntem civitátem. Illuc preces et gémitus cotidiános cum lácrimis dírige, ut spíritus tuus mereátur ad Dóminum post mortem felíciter transíre. Amen.

CAPUT XXIV

DE IUDÍCIO ET PŒNIS PECCATÓRUM

1. In ómnibus rebus réspice finem, et quáliter ante distríctum stabis iúdicem, cui nihil est occúltum ; qui munéribus non placátur nec excusatiónes récipit ; sed, quod iustum est, iudicábit. O misérrime et insípiens peccátor, quid respondebis Deo, ómnia mala tua sciénti, qui intérdum formídas

vultum hóminis iráti ? Ut quid non prævides tibi in die iudícii, quando nemo póterit per álium excusári vel deféndi, sed unusquísque suffícienst onus erit sibi ipsi ? Nunc labor tuus est fructuósus, fletus acceptábilis, gémitus exaudíbilis, dolor satisfactórius et purgátivus.

2. Habet magnum et salúbre purgatórium pátiens homo, qui suscípiens iniúrias, plus dolet de altérius malítia, quam de sua iniúria ; qui pro contrariántibus sibi libénter orat et ex corde culpas indúlget : qui véniam ab áliis pétere non retárdat ; qui facílius miserétur, quam iráscitur ; qui sibi ipsi violéntiam frequénter facit, et carnem omníno spirítui subiugáre conátur. Mélius est, modo purgáre peccáta et vítia resecáre, quam in futúro purgánda reserváre. Vere nos ipsos decípimus per inordinátum amórem, quem ad carnem habémus.

3. Quid áliud ignis ille devorábit, nisi peccáta tua ? Quanto ámplius tibi ipsi nunc parcis et carnem séqueris, tanto dúrius póstea lues et maiórem matériam comburéndi reservas. In quibus homo peccávit, in illis grávius puniétur. Ibi acedíosi ardéntibus stímulis perurgéntur, et gulósi ingénti siti ac fame cruciabúntur. Ibi luxuriósi et voluptátum amatóres ardénti pice et fœtído súlphure perfundéntur, et sicut furíosi canes præ dolóre invidiósi ululábunt.

4. Nullum vítium erit, quod suum próprium cruciátum non habébit. Ibi supérbi omni confusióne replebúntur, et avári misérrima egestáte arctabúntur. Ibi erit una hora grávior

in pœna, quam hic centum anni in gravíssima pœniténtia. Ibi nulla réquies est, nulla consolátio damnátis ; hic tamen intérdum cessátur a labóribus, atque amicórum frúitur soláciis. Esto modo sollícitus et dolens pro peccátis tuis, ut in die iudícii secúrus sis cum beátis. Tunc enim iusti stabunt in magna constántia advérsus eos, qui se angustiavérunt et depressérunt. Tunc stabit ad iudicándum, qui modo se súbicit humíliter iudíciis hóminum. Tunc magnam fidúciam habébit pauper et húmilis, et pavébit úndique supérbus.

5. Tunc vidébitur sápiens in hoc mundo fuisse, qui pro Christo dídidit stultus et despéctus esse. Tunc placébit omnis tribulátio patiénter perpéssa, et omnis iníquitas oppilábit os suum. Tunc gaudébit omnis devótus, et mærébit omnis irreligiósus. Tunc plus exsultábit caro afflícta, quam si in delíciis fuisset semper nutrita. Tunc splendébit hábitus vilis, et obtenebréscet vestis subtilis. Tunc plus laudábitur paupérculum domicílium, quam deaurátum palátium. Tunc iuvábit plus constans patiéntia, quam omnis mundi poténtia. Tunc ámplius exaltábitur simplex obœdiéntia, quam omnis sæculáris astútia.

6. Tunc plus lætificábit pura et bona consciéntia, quam docta philosophia. Tunc plus ponderábit contémpus divitiárum, quam totus thesáurus terrigenárum. Tunc magis consoláberis super devóta oratióne, quam super delicáta comestióne. Tunc pótius gaudébis de serváto siléntio, quam de longa fabulatióne. Tunc plus valébunt sancta ópera, quam

DE IMITATIONE CHRISTI

multa pulchra verba. Tunc plus placébit stricta vita et árdua pæniténtia, quam omnis delectátio terréna. Disce nunc in módico pati, ut tunc a gravióribus váleas liberári. Hic primo proba, quid possis póstea. Si nunc tam parum vales sustinére, quómo modo æténa torménta póteris sufférre ? Si modo módica pássio tam impatiéntem éfficit, quid gehénna tunc fáciat ? Ecce, vere non potes duo gáudia habére, delectári hic in mundo, et póstea regnáre cum Christo.

7. Si usque in hodiérnam diem semper in honóribus et voluptátibus vixísses : quid totum tibi profuísses, si iam mori in instánti contíngeret ? Omnia ergo vánitas, præter amáre Deum et illi soli servíre. Qui enim Deum ex toto corde amat, nec mortem, nec supplícium, nec iudícium, nec inférnum méruit ; quia perféctus amor secúrum ad Deum accéssum facit. Quem autem adhuc peccáre deléctat, non mirum, si mortem et iudícium tímeat. Bonum tamen est, ut, si necdum amor a malo te révocat, saltem timor gehennális coérceat. Qui vero timórem Dei postpónit, diu stare in bono non valébit, sed diabóli láqueos cítius incúrret.

CAPUT XXV

DE FERVÉNTI EMENDATIÓNE TOTÍUS VITÆ NOSTRÆ

1. Esto vígilans et díligens in Dei servítio, et cógita frequénter : Ad quid venísti, et cur sáeculum reliquísti ? Nonne ut Deo víveres, et spirituális homo fíeres ? Igitur ad proféctum férveas, quia mercédem labórum tuórum in brevi recípies ;

nec erit tunc ámplius timor aut dolor in fínibus tuis. Módicum nunc laborábis, et magnam réquiem, immo perpétuam lætítiam invénies. Si tu permánseris fidélis et férvidus in agéndo, Deus procul dúbio erit fidélis et lócuples in retribuéndo. Spem bonam retinére debes, quod ad palmam pervénies ; sed securitátem cápere non opórtet, ne tórpeas aut elátus fias.

2. Cum quidam ánxius inter metum et spem frequénte fluctuáret, et quadam vice mæróre conféctus, in ecclésia ante quoddam altáre se in oratióne prostravisset, hæc intra se revólvit, dicens : O si scirem, quod adhuc perseveratúrus essem ! statímque audívit divínium intus respónsum : Quod si hoc scires, quid fácere velles ? Fac nunc, quod tunc fácere velles, et bene securus eris. Moxque consolátus et confortátus, divínæ se commísit voluntáti, et cessávit ánxia fluctuátio. Noluitque curióse investigáre, ut sciret, quæ sibi essent futúra : sed magis stúduit inquírere, quæ esset volúntas Dei benéplacens et perfécta, ad omne opus bonum inchoándum et perficiéndum.

3. Spera in Dómino, et fac bonitátem, ait prophéta, et inhábita terram, et pascéris in divítiis eius. Unum est, quod multos a proféctu et fervéti emendatióne rétrahit : horror difficultátis seu labor certáminis. Enimvéro illi máxime præ céteris in virtútibus profíciunt, qui ea, quæ sibi magis grávia et contrária sunt, virílius víncere nitúntur. Nam ibi homo plus próficit et grátiam merétur ampliórem, ubi magis seíp-

sum vincit et in spírítu mortíficat.

4. Sed non omnes habent æque multum ad vincéndum et moriéndum. Díligens tamen æmulátor valéntior erit ad proficiéndum, etiámsi plures hábeat passiónes, quam álius bene morigerátus, minus tamen fervens ad virtútes. Duo speciáliter ad magnam emendatióem iuvant : vidélicet, subtrahere se violénter, ad quod natúra vitióse inclinátur, et fervénter instáre pro bono, quo ámplius quis índiget. Illa étiam stúdeas magis cavére et víncere, quæ tibi fréquentius in áliis dísplicent.

5. Ubíque proféctum tuum cápias, ut, si bona exémpla vídeas vel áudias, ad imitándum accendáris. Si quid autem reprehensíbile consideráveris, cave, ne idem fácias ; aut si aliquándó fecísti, cítius emendáre te stúdeas. Sicut óculus tuus álios consíderat, sic íterum ab áliis notáris. Quam iucúndum et dulce est, vidére férvidos et devótos fratres, bene morigerátos et disciplinátos ! Quam triste est et grave, vidére inordináte ambulántes, qui ea, ad quæ vocáti sunt, non exércent ! Quam nocívum est, negligere vocatiónis suæ propósitum, et ad non commíssa sensum inclináre!

6. Memor esto arrépti propósiti, et imáginem tibi propóne Crucifíxi. Bene verecundári potes inspécta vita Iesu Christi, quia necdum magis illi te conformáre studuísti, licet diu in via Dei fuísti. Religiósus, qui se inténte et devóte in sanctíssima vita et passióne Dómini exércet, ómnia utilia et necessária sibi abundánter ibi invéniet ; nec opus est, ut extra

Iesum áliquid mélius quærat. O si Iesus crucifíxus in cor nostrum veníret, quam cito et sufficiénte docti essémus!

7. Religíusús férvidus ómnia bene portat et capit, quæ illi iubéntur. Religíusús néglegens et tépidus habet tribulatióem super tribulatióem, et ex omni parte pátitur angústiam ; quia interióri consolatióne caret, et exteriórem quæ-rere prohibétur. Religíusús extra disciplínam vivens gravi patet ruínæ. Qui laxióra quærit et remissióra, semper in angústiis erit : quia unum aut réliquum sibi displicébit.

8. Quómodo fáciunt tam multi álii religíosi, qui satis arctáti sunt sub disciplína claustráli ? Raro éxeunt, abstrácte vivunt, paupérrime cómedunt, grosse vestiúntur, multum labórant, parum loquúntur, diu vígilant, matúre surgunt, oratióes prolóngant, frequénte legunt et se in omni disciplína custódiunt. Atténde Carthusiénses, Cisterciénses et divérsæ religiónis mónachos ac moniáles : quáliter omni nocte ad psalléndum Dómino assúrgunt. Et ídeo turpe esset, ut tu debéres in tam sancto ópere pigritáre, ubi tanta multitúdo religiosórum íncipit Deo iubiláre.

9. O si nihil áliud faciéndum incumberet, nisi Dóminum Deum nostrum toto corde et ore laudáre ! O si numquam indigéres comédere, nec bíbere, nec dormíre, sed semper posses Deum laudáre, et solúmmodo spirituálibus stúdiis vacáre : tunc multo felícior esses quam modo, cum carni ex qualicúmque necessitáte servis. Utinam non essent istæ necessitátes, sed solum spirituáles ánimæ refectióes, quas

heu ! satis raro degustámus!

10. Quando homo ad hoc p̄venit, quod de nulla creatúra consolationem suam quærit, tunc ei Deus primo perfectè s̄p̄ere incipit ; tunc etiã bene contentus de omni evẽtu rerum erit. Tunc nec pro magno lætãbitur, nec pro módico contristãbitur ; sed ponit se íntegre et fiduciãliter in Deo, qui est ei ómnia in ómnibus : cui nihil útique perit nec móratur, sed ómnia ei vivunt et ad nutum incunctãnter deserviunt.

11. Memẽto semper finis, et quia p̄ditum non redit tempus. Sine sollicitúdine et diligẽtia numquam acquies virtutes. Si incipis tepescere, incipies male habere. Si autem dederis te ad fervorem, invenies magnam pacem et senties levíorem laborem, propter Dei grãtiam et virtutis amorem. Homo fervidus et diligens ad ómnia est paratus. Maior labor est resistere vitiis et passionibus, quam corporalibus insudare laboribus. Qui parvos non vitat defectus, paulatim labitur ad maiores. Gaudẽbis semper vespere, si diem expẽdas fructuóse. Vigila super teípsum, excita teípsum, admone teípsum ; et quidquid de aliis sit, non negligas teípsum. Tantum proficies, quantum tibi ipsi vim intuleris. Amen.

LIBER II ADMONITIONES AD INTERNA TRAHENTES

CAPUT I

DE INTÉRNA CONVERSATIONE

1. Regnum Dei intra vos est, dicit Dóminus. Convérte te ex toto corde ad Dóminum et relínque hunc míserum mundum, et invéniet ánima tua réquiem. Disce exterióra contémnere et ad interióra te dare, et vidébis regnum Dei in te veníre. Est enim regnum Dei pax et gáudium in Spíritu Sancto, quod non datur ímpiis. Véniet ad te Christus, osténdens tibi consolatióem suam, si dignam illi ab intus paráveris mansiónem. Omnis glória eius et decor ab intra est, et ibi cómplacet sibi. Frequens illi visitátio cum hómine intérno, dulcis sermocinátio, grata consolátio, multa pax, familiáritas stupénda nimis.

2. Eia, ánima fidélis, præpara huic sponso cor tuum, quátenus ad te veníre et in te habitáre dignétur. Sic enim dicit : Si quis díligit me, sermónem meum servábit, et ad eum veniémus et mansiónem apud eum faciémus. Da ergo Christo locum, et céteris ómnibus nega intróitum. Cum Christum habúeris, dives es, et súfficit tibi. Ipse erit provísor tuus et fidélis procurátor in ómnibus, ut non sit opus in homínibus speráre. Hómines enim cito mutántur et defíciunt velóci-ter ; Christus autem manet in ætérnum et astat usque in finem fírmiter.

3. Non est magna fidúcia ponénda in hómine frágili et mortáli, étiam si útilis sit et diléctus ; neque tristítia multa ex hoc capiénda, si intérdum adversétur et contradícat. Qui hódie tecum sunt, cras contrariári possunt ; et e convérso sæpe ut aura vertúntur. Pone totam fidúciam tuam in Deo, et sit ip-

se timor tuus et amor tuus. Ipse pro te respondébit et fáciat bene, sicut mélius fúerit. Non habes hic manéntem civitátem ; et ubicúmque fúeris, extráneus es et peregrínus ; nec réquiem aliquándo habébis, nisi Christo íntime fúeris únitus.

4. Quid hic circúmspicias, cum iste non sit locus tuæ requiétionis ? In cæléstibus debet esse habitátio tua, et sicut in tránsitu cuncta terréna sunt aspiciénda. Tránseunt ómnia et tu cum eis páriter. Vide, ut non inhæreas, ne capiáris et péreas. Apud Altíssimum sit cogitátio tua, et deprecátio tua ad Christum sine intermissióne dirigátur. Si nescis speculári alta et cæléstia, requiésce in passióne Christi, et in sacris vulnéribus eius libénter hábita. Si enim ad vúlnera et pretiósa stígmata Iesu devóte cónfugis, magnam in tribulatióne confortatiónem sénties ; nec multum curábis hóminum despectiões, facilitérque verba detrahéntia pérferes.

5. Christus fuit étiam in mundo ab homínibus despéctus, et in máxima necessitáte a notis et amícis inter oppróbria derelíctus. Christus pati vóluit et despíci, et tu audes de áliquo cónqueri ? Christus hábuit adversários et oblocutóres, et tu vis omnes habére amícos et benefactóres ? Unde coronábitur paciéntia tua, si nihil adversitátis occúrrerit ? Si nihil contrárium vis pati, quómodo eris amícus Christi ? Sústine te cum Christo et pro Christo, si vis regnáre cum Christo.

6. Si semel perfécte introisses in interióra Iesu, et módicum de ardénti amóre eius sapuísses, tunc de próprio cómmo

LIBER II, CAPUT II

vel incómodo nihil curáres, sed magis de oppróbrio illáto gaudéres ; quia amor Iesu facit hóminem seípsum contémnere. Amátor Iesu et veritátis, et verus intérnus et liber ab affectiónibus inordinátis potest se ad Deum líbere convértere et eleváre supra seípsum in spíritu ac fruitíve quiéscere.

7. Cui sápiunt ómnia, prout sunt, non ut dicúntur aut æstimántur : hic vere sápiens est et doctus magis a Deo, quam ab homínibus. Qui ab intra scit ambuláre et módicum ab extra res ponderáre, non requírit loca nec expéctat témpora ad habénda devóta exercítia. Homo intérnus cito se recólligit, quia numquam se totum ad exterióra effúndit. Non illi obest labor extérior aut occupátio ad tempus necessariá, sed sicut res evéniunt, sic se illis accómmodat. Qui intus bene dispósitus est et ordinátus, non curat mirábiles et perversos hóminum gestus. Tantum homo impedítur et distráhitur, quantum sibi res átrahit.

8. Si recte tibi esset, et bene purgátus esses, ómnia tibi in bonum céderent et proféctum. Ideo multa tibi dísplicent et sæpe contúrbant, quia adhuc non es perfécte tibi ipsi mórtuus nec segregátus ab ómnibus terrénis. Nil sic máculat et ímplicat cor hóminis, sicut impúrus amor in creatúris. Si rénuis consolári extérius, póteris speculari cæléstia et frequénter iubiláre intérius.

CAPUT II

DE HÚMILI SUBMISSIÓNÉ

DE IMITATIONE CHRISTI

1. Non magni pendas, quis pro te vel contra te sit ; sed hoc age et cura, ut Deus tecum sit in omni re, quam facis. Hábeas consciéntiam bonam, et Deus bene te defensábit. Quem enim Deus adiuváre volúerit, nullíus pervérsitas nocére póterit. Si tu scis tacére et pati, vidébis procul dúbio auxiliúm Dómini. Ipse novit tempus et modum liberándi te, et ídeo te debes illi resignáre. Dei est adiuváre et ab omni confusióne liberáre. Sæpe valde prodest ad maiórem humilitátem servándam, quod deféctus nostros álii sciunt et redárguunt.

2. Quando homo pro deféctibus suis se humiliat, tunc fáciliter álios placat et léviter satisfacit sibi irascéntibus. Húmitem Deus prótegit et liberat, húmitem díligit et consolátur ; húmili hómini se inclínat, húmili largítur grátiam magnam, et post suam depressiónem levat ad glóriam. Húmili sua secreta revélat et ad se dúlciter trahit et invítat. Húmilis accépta confusióne satis bene est in pace : quia stat in Deo et non in mundo. Non réputes, te áliiquid profecísse, nisi ómnibus inferiorem te esse séntias.

CAPUT III

DE BONO PACÍFICO HÓMINE

1. Tene te primo in pace, et tunc póteris álios pacificáre. Homo pacíficus magis prodest, quam bene doctus. Homo passionátus étiam bonum in malum trahit et fáciliter malum credit. Bonus pacíficus homo ómnia ad bonum convértit. Qui bene in pace est, de nullo suspicátur. Qui autem ma-

LIBER II, CAPUT IV

le contentus est et commotus, variis suspicionibus agitur, nec ipse quiescit, nec alios quiescere permittit. Dicit sæpe, quod dicere non debet, et omittit, quod sibi magis facere expediret. Considerat, quid alii facere tenentur, et negligit, quod ipse tenetur. Habe ergo primo zelum super teipsum, et tunc iuste zelare poteris etiam proximum tuum.

2. Tu bene scis facta tua excusare et colorare, et aliorum excusationes non vis recipere. Iustius esset, ut te accusares, et fratrem tuum excusares. Si portari vis, porta et alium. Vide, quam longe es adhuc a vera caritate et humilitate, quæ nulli novit irasci vel indignari, nisi tantum sibi. Non est magnum, cum bonis et mansuetis conversari : hoc enim omnibus naturaliter placet ; et unusquisque libenter pacem habet et secum sentientes magis diligit. Sed cum duris et perversis aut indisciplinatis aut nobis contrariantibus pacifice posse vivere, magna gratia est et laudabile nimis virilique factum.

3. Sunt, qui seipsos in pace tenent et cum aliis etiam pacem habent. Et sunt, qui nec pacem habent, nec alios in pace dimittunt ; aliis sunt graves, sed sibi semper graviores. Et sunt, qui seipsos in pace retinent et ad pacem alios reducere student. Est tamen tota pax nostra in hac misera vita potius in humili sufferentia ponenda, quam in non sentiendo contraria. Qui melius scit pati, maiorem tenebit pacem. Iste est victor sui et dominus mundi, amicus Christi et heres cæli.

CAPUT IV

DE IMITATIONE CHRISTI

DE PURA MENTE ET SÍMPLICI INTENTIÓNE

- 1.** Duábus alis homo sublevátur a terrénis, simplicitáte scílicet et puritáte. Simplicitas debet esse in intentiÓne, púritas in affectiÓne. Simplicitas inténdit Deum, púritas apprehéndit et gustat. Nulla bona áctio te impédiet, si liber intus ab inordináto afféctu fúeris. Si nihil áliud, quam Dei beneplácitum et próximi utilitátem inténdis et quæris, intérna libertáte perfruéris. Si rectum cor tuum esset, tunc omnis creatúra spéculum vitæ et liber sanctæ doctrínæ esset. Non est creatúra tam parva et vilis, quæ Dei bonitátem non repræséntet.
- 2.** Si tu esses intus bonus et purus, tunc ómnia sine impediménto vidéres et bene cáperes. Cor purum pénétrat cælum et inférnum. Qualis unusquisque intus est, táliter iúdicat extérius. Si est gáudium in mundo, hoc útique póssidet puri cordis homo. Et si est alicubi tribulátio et angústia, hoc mélius novit mala consciéntia. Sicut ferrum missum in ignem amíttit rubiginem et totum candens effícitur : sic homo íntegre ad Deum se convértens a torpóre exúitur, et in novum hóminem transmútatur.
- 3.** Quando homo íncipit tepéscere, tunc parvum méruit labórem et libénter extérnam áccipit consolatiÓnem. Sed quando perfécte íncipit se víncere et viríliter in via Dei ambuláre, tunc minus ea réputat, quæ sibi prius grávia esse sentiébat.

CAPUT V

DE PRÓPRIA CONSIDERATIÓNE

LIBER II, CAPUT V

1. Non p^ossumus nobis ipsis nimis credere, quia s^aepe gr^atia nobis deest et sensus. M^odicum lumen est in nobis, et hoc cito per neglig^entiam amittimus. S^aepe etiam non adv^ertimus, quod tam c^aeci intus sumus. S^aepe male agimus, et peius excusamus. Passi^one interdum movemur, et zelum putamus. Parva in aliis reprehendimus, et nostra maiora pertransimus. Satis cito sentimus et ponderamus, quid ab aliis sustinemus ; sed quantum alii de nobis sustinent, non advertimus. Qui bene et recte sua ponderaret, non esset, quod de alio graviter iudicaret.

2. Int^ernus homo sui ipsius curam omnibus curis antep^onit ; et qui sibi ipsi diligenter intendit, facⁱlter de aliis tacet. Numquam eris int^ernus et dev^otus, nisi de alienis silueris et ad teipsum specialiter respexeris. Si tibi et Deo totaliter intendis, modicum te movebit, quod foris percipis. Ubi es, quando tibi ipsi praesens non es ? Et quando omnia percurristi, quid te neglecto profecisti ? Si debes habere pacem et unionem veram : oportet, quod totum adhuc postponas et te solum pra^e oculis habeas.

3. Multum proinde proficies, si te feriaturum ab omni temporali cura conserves. Valde deficies, si aliquid temporale reputaveris. Nil magnum, nil altum, nil gratum, nil acceptum tibi sit, nisi pure Deus aut de Deo sit. Totum vanum existima, quidquid consolationis occurrerit de aliqua creatura. Amans Deum anima sub Deo despicit universa. Solus Deus aeternus et immensus, implens omnia, solacium ani-

mæ et vera cordis lætítia.

CAPUT VI

DE LÆTÍTIA BONÆ CONSCIÉNTIÆ

1. Glória boni hóminis testimónium bonæ consciéntiæ. Habe bonam consciéntiam et habébis semper lætítiam. Bona consciéntia valde multa potest portáre et valde læta est inter advérsa. Mala consciéntia semper tímida est et inquiéta. Suáviter requiésces, si cor tuum te non reprehénderit. Noli lætári, nisi cum beneféceris. Mali numquam habent veram lætítiam, nec intérnam séntiunt pacem : quia non est pax ímpiis, dicit Dóminus. Et si díxerint : In pace sumus, non vénient super nos mala : et quis nobis nocére audébit ? ne credas eis ; quóniam repénite exsúrget ira Dei, et in níhilum redigéntur actus eórum, et cogitatiónes eórum períbunt.

2. Gloriári in tribulatióne non est grave amánti ; sic enim gloriári est gloriári in cruce Dómini. Brevis glória, quæ ab homínibus datur et accípitur. Mundi glóriam semper comitátur tristítia. Bonórum glória in consciéntiis eórum et non in ore hóminum. Iustórum lætítia de Deo et in Deo est, et gáudium eórum de veritáte. Qui veram et ætérnam glóriam désíderat, temporálem non curat. Et qui temporálem requírit glóriam, aut non ex ánimo contémnit, minus amáre convíncitur cæléstem. Magnam habet cordis tranquillitátem, qui nec laudes curat nec vitupéria.

LIBER II, CAPUT VII

3. Fácile erit conténtus et pacátus, cuius consciéntia munda est. Non es sánctior, si laudáris ; nec vílior, si vituperáris. Quod es, hoc es ; nec maior dici vales, quam Deo teste sis. Si atténdis, quid apud te sis intus, non curábis, quid de te loquántur hómines. Homo videt in fácie, Deus autem in corde. Homo consíderat actus, Deus vero pensat intentiões. Bene semper ágere et módicum de se tenére, húmilis ánimæ indícium est. Nolle consolári ab áliqua creatúra, magnæ puritátis et intérnæ fidúciæ signum est.

4. Qui nullum extrínsecus pro se testimónium quærit, liquet, quod totáliter se Deo commísit. Non enim, qui seípsum comméndat, ille probátus est, ait beátus Paulus : sed quem Deus comméndat. Ambuláre cum Deo intus, nec áliqua affectiõe tenéri foris, status est intérni hóminis.

CAPUT VII

DE AMÓRE IESU SUPER ÓMNIA

1. Beátus, qui intéllegit, quid sit amáre Iesum, et contémnere seípsum propter Iesum. Opórtet diléctum pro dilécto relínquere, quia Iesus vult solus super ómnia amári. Diléctio creatúræ fallax et instábilis ; diléctio Iesu fidélis et perseverábilis. Qui adhæret creatúræ, cadet cum lábili ; qui ampléctitur Iesum, firmábitur in ævum. Illum dílige et amícum tibi rétine, qui ómnibus recedéntibus te non relínquet, nec patiétur in fine períre. Ab ómnibus opórtet te aliquándo separári, sive velis, sive nolis.

DE IMITATIONE CHRISTI

2. Téneas te apud Iesum vivens ac móriens, et illíus fidelitáti te commítte, qui ómnibus deficientibus solus te potest iuváre. Diléctus tuus talis est natúra, ut aliénum non velit admíttere, sed solus vult cor tuum habére et tamquam rex in próprio throno sedére. Si scires te bene ab omni creatúra evacuáre, Iesus debéret libénter tecum habitáre. Pene totum pérditum invénies, quidquid extra Iesum in homínibus posúeris. Non confídas, nec innitáris super cálamum ventósum ; quia omnis caro fænum, et omnis glória eius ut flos fæni cadet.

3. Cito decipiéris, si ad extérnam hóminum apparéntiam tantum aspéxeris. Si enim tuum in áliis quæris solácium et lucrum, sénties sápius detriméntum. Si quæris in ómnibus Iesum, invénies útique Iesum. Si autem quæris teípsum, invénies étiam teípsum, sed ad tuam perníciam. Plus enim homo nocívior sibi, si Iesum non quærit, quam totus mundus et omnes sui adversárii.

CAPUT VIII

DE FAMILIÁRI AMICÍTIA IESU

1. Quando Iesus adest, totum bonum est, nec quicquam difficile vidétur ; quando vero Iesus non adest, totum durum est. Quando Iesus intus non lóquitur, consolátio vilis est ; si autem Iesus unum tantum verbum lóquitur, magna consolátio sentítur. Nonne María Magdaléna statim surrexit de loco, in quo flevit, quando Martha illi dixit : Magíster

adest et vocat te ? Felix hora, quando Iesus vocat de lácrimis ad gáudium spíritus ! Quam áridus et durus es sine Iesu ! Quam insípiens et vanus, si cupis áliquid extra Iesum ! Nonne hoc est maius damnum, quam si totum pérderes mundum?

2. Quid potest tibi mundus conférre sine Iesu ? Esse sine Iesu, gravis est inférnus, et esse cum Iesu, dulcis paradísus. Si fúerit tecum Iesus, nullus póterit nocére inimícus. Qui ínvenit Iesum, ínvenit thesáurum bonum, immo bonum super omne bonum. Et qui perdit Iesum, perdit nimis multum et plus quam totum mundum. Paupérrimus est, qui vivit sine Iesu, et ditíssimus, qui bene est cum Iesu.

3. Magna ars est, scire cum Iesu conversári, et scire Iesum tenére, magna prudéntia. Esto húmilis et pacíficus, et erit tecum Iesus. Sis devótus et quiétus, et manébit tecum Iesus. Potes cito fugáre Iesum et grátiam eius pérdere, si volúeris ad exterióra declináre. Et si illum effugáveris et perdíderis, ad quem fúgies, et quem tunc quæres amícum ? Sine amíco non potes bene vívere, et si Iesus non fúerit tibi præ ómnibus amícus, eris nimis tristis et desolátus. Fátue ígitur agis, si in áliquo áltero confídís aut lætáris. Eligéndum est magis, totum mundum habére contrárium quam Iesum offénsus. Ex ómnibus ergo caris sit Iesus solus diléctus speciális.

4. Diligántur omnes propter Iesum, Iesus autem propter seípsum. Solus Iesus Christus singuláriter est amándus, qui solus bonus et fidélis præ ómnibus invenítur amícis. Prop-

DE IMITATIONE CHRISTI

ter ipsum et in ipso tam amíci quam inimíci sint tibi cari ; et pro ómnibus his exorándus est, ut omnes ipsum cognóscant et díligant. Numquam cúpias singuláriter laudári vel amári, quia hoc solúus Dei est, qui símilem sibi non habet. Nec velis, quod áliquis tecum in corde suo occupétur, neque tu cum alicúius occupéris amóre ; sed sit Iesus in te et in omni bono hómine.

5. Esto purus et liber ab intus sine alicúius creatúræ implicaménto. Opórtet te esse nudum, et purum cor ad Deum gé-rere, si vis vacáre et vidére, quam suávis sit Dóminus. Et revéra ad hoc non pervénies, nisi grátia eius fúeris prævéntus et intráctus, ut ómnibus evacuátis et licentiátis solus cum solo uniáris. Quando enim grátia Dei venit ad hómínem, tunc potens fit ad ómnia, et quando recédit, tunc pauper et infír-mus erit, et quasi tantum ad flagélla relíctus. In his non debet déici nec desperáre, sed ad voluntátem Dei æquanímíter stare, et cuncta superveniéntia sibi ad laudem Iesu Christi pérpeti ; quia post híemem séquitur æstas, post noctem redit dies, et post tempestátem magna serénitas.

CAPUT IX

DE CARÉNTIA OMNIS SOLÁCII

1. Non est grave, humánum contémnere solárium, cum adest divínus. Magnum est et valde magnum, tam humáno quam divíno posse carére solárium, et pro honóre Dei libénter exílium cordis velle sustinére, et in nullo seípsum quærere, nec

ad proprium méritum respícere. Quid magni est, si hílaris sis et devótus adveniénte grátia ? optábilis cunctis hæc hora. Satis suáriter équitat, quem grátia Dei portat. Et quid mirum, si onus non sentit, qui portátur ab omnipoténte et dúcitur a summo ductóre?

2. Libénter habémus áliquid pro solácio, et difficúlter homo exúitur a seípso. Vicit sanctus martyr Lauréntius sáeculum cum suo sacerdoté, quia omne, quod in mundo delectábile videbátur, despéxit et summum Dei sacerdotem Sixtum, quem máxime diligébat, pro amóre Christi étiam a se tolli cleménter ferébat. Amóre ígitur Creatóris amórem hómínis superávit, et pro húmáno solácio divínium beneplácitum magis elégit. Ita et tu áliquem necessárium et diléctum amícum pro amóre Dei discere relínquere. Nec gráviter feras, cum ab amíco derelíctus fúeris, sciens, quóniam opórtet nos omnes tandem ab ínicem separári.

3. Multum et diu opórtet hómínem in seípso certáre, ántequam discat seípsum plene superáre et totum afféctum suum in Deum tráhere. Quando homo stat super seípsum, fácele lábitur ad consolatiónes húmánas. Sed verus amátor Christi et studiósus sectátor virtútum non cadit super consolatiónes, nec quærit tales sensíbiles dulcédines, sed magis fortes exercitatiónes, et pro Christo duros sustinére labóres.

4. Cum ígitur spirituális a Deo consolátio datur, cum gratiárum actiÓne áccipe eam ; sed Dei munus intéllege esse, non tuum méritum. Noli extólli, noli nímium gaudére, nec iná-

niter præsúmere ; sed esto magis humílior ex dono, cáutior quoque et timorátior in cunctis áctibus tuis ; quóniam transíbit hora illa, et sequétur tentátio. Cum abláta fúerit consolátio, non statim despéres : sed cum humilitáte et paciéntia expécta cæléstem visitatióem, quóniam potens est Deus, ampliórem tibi redonáre consolatióem. Istud non est novum nec aliénium viam Dei expértis, quia in magnis sanctis et in antíquis prophétis fuit sæpe talis alternatiónis modus.

5. Unde quidam, præsente iam grátia, dicébat : Ego dixi in abundántia mea : Non movébor in ætérnum. Absénte vero grátia, quid in se fúerit expértus, adiúngit dicens : Avertísti faciém tuam a me, et factus sum conturbátus. Inter hæc tamen nequáquam despérat, sed instántius Dóminum rogat et dicit : Ad te, Dómine, clamábo et ad Deum meum deprecábor. Dénique oratiónis suæ fructum repórtat et se exaudítum testátur dicens : Audívit Dóminus et misértus est mei ; Dóminus factus est adiútor meus. Sed in quo ? Convertísti, inquit, planctum meum in gáudium mihi, et circumdedísti me lætítia. Si sic actum est cum magnis sanctis, non est desperándum nobis infírmis et paupéribus, si intérdum in fervóre et intérdum in frigiditáte sumus : quóniam spíritus venit et recédit secúndum suæ beneplácitum voluntátis. Unde beátus Iob ait : Vísitas eum dilúculo, et súbito probas illum.

6. Super quid ígitur speráre possum, aut in quo confídere débeo, nisi in sola magna misericórdia Dei et in sola spe

LIBER II, CAPUT X

grátiae cæléstis ? Sive enim assint hómines boni, sive devóti fratres, vel amíci fidéles, sive libri sancti, vel tractátus pulchri, sive dulcis cantus et hymni : ómnia hæc módicum iuvant, módicum sápiunt, quando desértus sum a grátia et in própria paupertáte relíctus. Tunc non est mélius remédium, quam patiéntia et abnegátio mei in voluntáte Dei.

7. Numquam invéni áliquem tam religiósus et devótus, qui non habúerit intérdum grátiae subtractiónem, aut non sénserit fervóris diminutióne. Nullus sanctus fuit tam alte raptus et illuminátus, qui prius vel póstea non fúerit tentátus. Non enim dignus est alta Dei contemplatióne, qui pro Deo non est exercitátus áliqua tribulatióne. Solet enim sequéntis consolatiónis tentátio præcédens esse signum. Nam tentatióibus probátis cæléstis promíttitur consolátio. Qui vícerit, inquit, dabo ei édere de ligno vitæ.

8. Datur autem consolátio divína, ut homo fórtior sit ad sustinéndum advérsa. Séquitur étiam tentátio, ne se élevet de bono. Non dormit diábolus, nec caro adhuc mórtua est : ídeo non cesses te præparáre ad certámen, quia a dextris et a sinístris hostes sunt, qui numquam quiéscunt.

CAPUT X

DE GRATITÚDINE PRO GRÁTIA DEI

1. Cur quæris quiétem, cum natus sis ad labórem ? Pone te ad patiéntiam magis, quam ad consolatiónes, et ad cru-

cem portándam magis, quam ad lætítiam. Quis enim sæcularium non libénte consolationem et lætítiam spirituálem accíperet, si semper obtinére posset ? Excédunt enim spirituáles consolationes omnes mundi delicias et carnis voluptates. Nam omnes deliciae mundánae aut vanæ sunt aut turpes. Spirituáles vero deliciae solæ iucúndæ et honéstæ, ex virtútibus progénitæ et a Deo puris méntibus infúsæ. Sed istis divínis consolationibus nemo semper pro suo afféctu frui valet, quia tempus tentatiónis non diu cessat.

2. Multum autem contrariátur supérnæ visitatióni falsa libertas ánimi et magna confidéntia sui. Deus bene facit consolationis grátiam dando, sed homo male agit, non totum Deo cum gratiarum actióne retribuendo. Et ídeo non possunt in nobis dona grátiae flúere, quia ingrátii sumus auctóri, nec totum refúndimus fontáli orígini. Semper enim debétur grátia digne grátias referénti, et auferétur ab eláto, quod dari solet húmili.

3. Nolo consolationem, quæ mihi aufert compunctiõem ; nec affécto contemplatiõem, quæ ducit in elatiõem. Non enim omne altum sanctum, nec omne dulce bonum, nec omne desidérium purum, nec omne carum Deo gratum. Libénte accépto grátiam, unde semper humílior et timorátior invéniam, atque ad relinquéndum me parátior fiam. Doctus dono grátiae et eruditus subtractionis vérbere non sibi audébit quicquam boni attribúere, sed pótius se páuperem et nudum confitébitur. Da Deo, quod Dei est, et tibi ascribe,

LIBER II, CAPUT XI

quod tuum est ; hoc est : Deo grátias pro grátia tríbue, tibi autem soli culpam et dignam poenam pro culpa debéri sentias.

4. Pone te semper ad ínfimum, et dábitur tibi summum ; nam summum non stat sine ínfimo. Summi sancti apud Deum mínimi sunt apud se, et quanto gloriosióres, tanto in se humilióres. Pleni veritáte et glória cælésti non sunt vanæ glóriæ cúpidi. In Deo fundáti et confirmáti nullo modo possunt esse eláti. Et qui totum Deo ascríbunt, quidquid boni acceperunt, glóriam ab ínvicem non quærunt, sed glóriam, quæ a solo Deo est, volunt, et Deum in se et in ómnibus sanctis laudári super ómnia cúpiunt et semper in idípsum tendunt.

5. Esto ígitur gratus pro mínimo, et eris dignus maióra accípere. Sit tibi mínimo étiam pro máximo, et magis contemptíbile pro speciáli dono. Si dígnitas datóris inspícitur, nullum datum parvum aut nimis vile vidébitur. Non enim parvum est, quod a summo Deo donátur. Etiam si poenas et vérbera déderit, gratum esse debet, quia semper pro salute nostra facit, quidquid nobis adveníre permíttit. Qui grátiam Dei retinére desíderat, sit gratus pro grátia data, pátiens pro subláta. Oret, ut rédeat ; cautus sit et húmilis, ne amíttat.

CAPUT XI

DE PAUCITÁTE AMATÓRUM CRUCIS IESU

1. Habet Iesus nunc multos amatóres regni sui cæléstis, sed paucos baiulatóres suæ crucis. Multos habet desideratóres

consolatiónis, sed paucos tribulatiónis. Plures ínvenit sócios mensæ, sed paucos abstinéntiæ. Omnes cúpiunt cum eo gaudére, pauci volunt pro eo áliquid sustinére. Multi Iesum sequúntur usque ad fractiõem panis, sed pauci usque ad bibéndum cálicem passiónis. Multi mirácula eius venerántur, pauci ignomíniam crucis sequúntur. Multi Iesum díligunt, quámdu advérsa non contíngunt. Multi illum laudant et benedícunt, quámdu consolatiónes áliquas ab ipso percípiunt. Si autem Iesus se abscónderit et módicum eos relíquerit, aut in querimóniam vel in deiectiõem nímiam cadunt.

2. Qui autem Iesum propter Iesum et non propter suam própriam áliquam consolatiõem díligunt, ipsum in omni tribulatiõem et angústia cordis, sicut in summa consolatiõem, benedícunt. Et si numquam eis consolatiõem dare vellet, ipsum tamen semper laudárent et semper grátias ágere vellent.

3. O quantum potest amor Iesu purus, nullo próprio cómodo vel amóre permíxtus ! Nonne omnes mercenáarii sunt dicénda, qui consolatiõem semper quærun ? Nonne amatóres sui magis quam Christi probántur, qui sua cómoda et lucra semper meditántur ? Ubi inveniétur talis, qui velit Deo servíre gratis?

4. Raro invenítur tam spirituális áliquis, qui ómnibus sit nudátus. Nam verum páuperem spírítu et ab omni creatúra nudum, quis invéniet ? Procul et de últimis fínibus prétium

LIBER II, CAPUT XII

eius. Si déderit homo omnem substántiam suam, adhuc nihil est. Et si fécerit pæniténtiam magnam, adhuc exíguum est. Et si apprehénderit omnem sciéntiam, adhuc longe est. Et si habúerit virtútem magnam et devotiónem nimis ardéntem, adhuc multum sibi deest : scílicet unum, quod summe sibi necessárium est. Quid illud ? Ut ómnibus relíctis se relínquat et a se totalíter éxeat, nihílque de priváto amóre retíneat. Cumque ómnia fécerit, quæ faciéndam nóverit, nil se fecísse séntiat.

5. Non grande pónderet, quod grande æstimári possit, sed in veritáte servum inútilem se pronúntiet, sicut Véritas ait : Cum fecéritis ómnia, quæ præcépta sunt vobis, dícite : Servi inútiles sumus. Tunc vere pauper et nudus spírítu esse póterit, et cum prophéta dícere : Quia únicus et pauper sum ego. Nemo tamen isto dítor, nemo poténtior, nemo libérior, qui se et ómnia relínquere scit et ad ínfimum se pónere.

CAPUT XII

DE RÉGIA VIA SANCTÆ CRUCIS

1. Durus multis vidétur hic sermo : Abnega temetípsum, tolle crucem tuam et séquere Iesum. Sed multo dúrius erit, audíre illud extrémum verbum : Discédite a me, maledícti, in ignem ætérnum. Qui enim modo libénter áudiunt et sequúntur verbum crucis, tunc non timébunt ab auditióne ætérnæ damnatiónis. Hoc signum crucis erit in cælo, cum Dóminus ad iudicándum vénerit. Tunc omnes servi crucis,

qui se Crucifixo conformavérunt in vita, accédent ad Christum iúdicem cum magna fidúcia.

2. Quid ígitur times tóllere crucem, per quam itur ad regnum ? In cruce salus, in cruce vita, in cruce protéctio ab hóstibus ; in cruce infúsis supérnæ suavitatís, in cruce robur mentis, in cruce gáudium spíritus ; in cruce summa virtútis, in cruce perféctio sanctitatís. Non est salus ánimæ nec spes ætérnæ vitæ, nisi in cruce. Tolle ergo crucem tuam et séquere Iesum, et ibis in vitam ætérnam. Præcèssit ille báiu-lans sibi crucem et mórtuus est pro te in cruce, ut et tu tuam portes crucem, et mori afféctes in cruce. Quia, si commórtuus fúeris, étiam cum illo páriter vives. Et si sócius fúeris pœnæ, eris et glóriæ.

3. Ecce, in cruce totum constat, et in moriéndo totum iacet ; et non est ália via ad vitam et ad veram intérnam pacem, nisi via sanctæ crucis et cotidiánæ mortificatiónis. Ambula, ubi vis ; quære, quodcúmque volúeris : et non invénies altiórem viam supra nec securiórem viam infra, nisi viam sanctæ crucis. Dispóne et órдина ómnia secúndum tuum velle et vidére : et non invénies, nisi semper áliquid pati debére aut sponte aut invíte, et ita crucem semper invénies. Aut enim in córpore dolórem sénties, aut in ánima spíritus tribulatió-nem sustinébis.

4. Intérdum a Deo relinquéris, intérdum a próximo exercitáberis, et quod ámplius est, sæpe tibimetípsi gravis eris ; nec tamen áliquo remédio vel solácio liberári seu alleviári

póteris, sed, donec Deus volúerit, opórtet, ut sustíneas. Vult enim Deus, ut tribulatiónem sine consolatióne pati discas, et ut illi totalíter te subícias et humílior ex tribulatióne fias. Nemo ita cordiáliter sentit passiónem Christi, sicut is, cui contígerit simília pati. Crux ergo semper paráta est et ubíque te expéctat. Non potes effúgere, ubicúmque cucúrre-
ris : quia, ubicúmque véneris, teípsum tecum portas, et semper teípsum invénies. Convérte te supra, convérte te infra : convérte te extra, convérte te intra : et in his ómnibus invénies crucem, et necesse est, te ubíque tenére patiéntiam, si intérnam vis habére pacem et perpétuam promeréri corónam.

5. Si libénter crucem portas, portábit te et ducet ad desiderátum finem, ubi scílicet finis patiéndi erit, quamvis hic non erit. Si invíte portas, onus tibi facis, et teípsum magis gravas ; et tamen opórtet, ut sustíneas. Si ábícis unam crucem, áliam procul dúbio invénies et fórsitan graviórem.

6. Credis tu evádere, quod nullus mortálium pótuit præteríre ? Quis sanctórum in mundo sine cruce et tribulatióne fuit ? Nec enim Iesus Christus, Dóminus noster, una hora sine dolóre passiónis fuit, quámduo vixit. Oportébat, ait, Christum pati, et resúrgere a mórtuis, et ita intráre in glóriam suam. Et quómodo tu áliam viam quæris, quam hanc régiam viam, quæ est via sanctæ crucis?

7. Tota vita Christi crux fuit et martýrium ; et tu tibi quæris réquiem et gáudium ? Erras, erras, si áliud quæris, quam pati

tribulatiónes ; quia tota ista vita mortális plena est misériis et circumsignáta crúci bus. Et quanto áltius quis in spírítu profécerit, tanto gravióres sæpe cruces invénerit : quia exílii sui pœna magis ex amóre crescit.

8. Sed tamen iste sic multipliciter afflíctus non est sine levamine consolatiónis, quia fructum máximum sibi sentit accrésce re ex sufferéntia suæ crucis. Nam dum sponte se illi súbicít, omne onus tribulatiónis in fidúciám divínæ con solatiónis convértitur. Et quanto caro magis per afflictiónem attéritur, tanto spírítus ámplius per intérnam grátiam roborátur. Et nonnúmquam in tantum confortátur ex af fectu tribulatiónis et adversitátis, ob amórem conformitátis crucis Christi, ut se sine dolóre et tribulatióne esse non vel let ; quóniam tanto se acceptiorem Deo credit, quanto plura et gravióra pro eo perférre potúerit. Non est istud hóminis virtus, sed grátia Christi, quæ tanta potest et agit in carne frá gili, ut, quod naturáliter semper abhórret et fugit, hoc fer vóre spírítus aggrediátur et díligat.

9. Non est secúndum hóminem crucem portáre, crucem amáre, corpus castigáre et servitúti subícere, honóres fúge re, contumélias libénter sustinére, seípsum despícere et dé spíci optáre, advérsa quæque cum damnis pérpeti et nihil prosperitátis in hoc mundo desideráre. Si ad teípsum réspi cis, nihil huiúsmodi ex te póteris. Sed si in Dómino confídis, dábitur tibi fortitúdo de cælo, et subiciéntur ditióni tuæ mundus et caro. Sed nec inimícum diábolum timébis, si fúe-

ris fide armátus et cruce Christi signátus.

10. Pone te ergo, sicut bonus et fidélis servus Christi, ad portándam viríliter crucem Dómini tui, pro te ex amóre crucifixi. Præpara te ad tolerándam multa advérsa et vária incómmoda in hac mísera vita ; quia sic tecum erit, ubicúmque fúeris ; et sic revéra invénies, ubicúmque latúeris. Opórtet ita esse ; et non est remédium evadéndi a tribulatióne malórum et dolore, quam ut te patiáris. Cálicem Dómini affectánter bibe, si amícus eius esse et partem cum eo habére desíderas. Consolatiónes Deo commítte ; fáciat ipse cum talibus, sicut sibi magis placúerit. Tu vero, pone te ad sustinéndum tribulatiónes, et réputa eas máximas consolatiónes, quia non sunt condígnæ passiónes huius témporis ad futúram glóriam promeréndam, étiam si solus omnes posses sustinére.

11. Quando ad hoc véneris, quod tribulátio tibi dulcis est et sapit pro Christo : tunc bene tecum esse ástima, quia invenísti paradísium in terra. Quámdui pati grave tibi est et fúgere quæris : tam diu male habébis, et sequétur te ubíque fuga tribulatiónis.

12. Si ponis te, ad quod esse debes, vidélicet ad patiéndum et moriéndum, fiet cito mélius, et pacem invénies. Etiam si raptus fúeris usque ad tértium cælum cum Paulo, non es proptérea securátus de nullo contráριο patiéndo. Ego, inquit Iesus, osténdam illi, quanta opórteat eum pro nómine meo pati. Pati ergo tibi rémanet, si Iesum dilígere et perpétuo illi

servíre placet.

13. Utinam dignus esses áliquid pro nómine Iesu pati ; quam magna glória remaneret tibi, quanta exsultátio ómnibus sanctis Dei, quanta quoque ædificátio esset próximi ! Nam patientiam omnes recommendant, quamvis pauci tamen pati velint. Mérito debéres libénter módicum pati pro Christo, cum multi gravióra patiúntur pro mundo.

14. Scias pro certo, quia moriéntem te opórtet dúcere vitam. Et quanto quisque plus sibi móritur, tanto magis Deo vívere íncipit. Nemo aptus est ad comprehendéndum cæléstia, nisi se submiserit ad portándum pro Christo advérsa. Nihil Deo accéptius, nihil tibi salúbrius in mundo isto, quam libénter pati pro Christo. Et si eligéndum tibi esset, magis optáre debéres pro Christo advérsa pati, quam multis consolatióibus recreári ; quia Christo simílior esses et ómnibus sanctis magis confórmior. Non enim stat méritum nostrum et proféctus status nostri in multis suavitatibus et consolatióibus, sed pótius in magnis gravitatibus et tribulatióibus perferendis.

15. Si quidem áliquid mélius et útilius salúti hóminum, quam pati, fuisset, Christus útique verbo et exémplo ostendisset. Nam et sequéntes se discipulos omnésque eum sequi cupiéntes maniféste ad crucem portándam hortátur, et dicit : Si quis vult veníre post me, ábneget semetípsum, et tollat crucem suam, et sequátur me. Omnibus ergo perléctis et scrutátis, sit hæc conclusio finális : Quóniam per multas tri-

LIBER III, CAPUT

bulatiónes opórtet nos intráre in regnum Dei.

LIBER III DE INTERNA CONSOLATIONE

CAPUT I

DE INTÉRNA CHRISTI LOCUTIÓNE AD ÁNIMAM

FIDÉLEM

1. Audiam, quid loquátur in me Dóminus Deus. Beáta ánima, quæ Dóminum in se loquéntem audit, et de ore eius consolatiónis verbum áccipit. Beátæ aures, quæ venas divíni susúrri suscípunt, et de mundi huius susurratió nibus nihil advértunt. Beátæ plane aures, quæ non vocem foris sonántem, sed intus auscúltant veritátem docéntem. Beáti óculi, qui exterióribus clausi, interióribus autem sunt inténti. Beáti, qui intérna pénétrant, et ad capiéndam arcána cælestia magis ac magis per cotidiána exercítia se student præparáre. Beáti, qui Deo vacáre géstiunt, et ab omni impediménto sáculi se excútiunt. Animadvérte hæc, ánima mea, et claude sensualitátis tuæ óstia, ut possis audíre, quid in te loquátur Dóminus Deus tuus.

2. Hæc dicit diléctus tuus : Salus tua ego sum, pax tua et vita tua. Serva te apud me, et pacem invénies. Dimítte ómnia transitória, quære æténa. Quid sunt ómnia temporália, nisi seductória ? Et quid iuvant omnes creatúrae, si fúeris a Creatóre desérta ? Omnibus ergo abdicátis Creatóri tuo te redde plácitam ac fidélem, ut veram váleas apprehéndere beatitú-

dinem.

CAPUT II

QUOD VÉRITAS INTUS LÓQUITUR SINE STRÉPITU VERBÓRUM

1. Lóquere, Dómine, quia audit servus tuus. Servus tuus sum ego ; da mihi intelléctum, ut sciam testimónia tua. Inclína cor meum in verba oris tui : fluat ut ros elóquium tuum. Dicébant olim filii Israel ad Móysen : Lóquere tu nobis, et audiémus ; non loquátur nobis Dóminus, ne forte moriámur. Non sic, Dómine, non sic oro, sed magis cum Samuэле prophéta humíliter ac desideránte óbsecro : Lóquere, Dómine, quia audit servus tuus. Non loquátur mihi Móyses aut áliquis ex prophétis : sed tu pótius lóquere, Dómine Deus, inspirátor et illuminátor ómnium prophetárum ; quia tu solus sine eis potes me perfécte imbúere. Illi autem sine te nihil proficiunt.

2. Possunt quidem verba sonáre, sed spíritum non cónferunt. Púlchriter dicunt, sed te tacénte cor non accéndunt. Litteras tradunt, sed tu sensum áperis. Mystéria próferunt, sed tu réseras intelléctum signatórum. Mandáta edícunt, sed tu iuvas ad perficiéndum. Viam osténdunt, sed tu confórtas ad ambulándum. Illi foris tantum agunt, sed tu corda ínstruis et illúminas. Illi extérius rigant, sed tu fecunditátem donas. Illi clamant verbis, sed tu audítui intellegéntiam tríbuis.

LIBER III, CAPUT III

3. Non ergo loquátur mihi Móyses, sed tu, Dómine Deus meus, æténa véritas, ne forte móriar et sine fructu effíciar, si fúero tantum foris admónitus et intus non accénsus ; ne sit mihi ad iudícium verbum audítum et non factum, cógnitum nec amátum, crédito et non servátum. Lóquere ígitur, Dómine, quia audit servus tuus ; verba enim vitæ æténae habes. Lóquere mihi ad qualemcúmque ánimæ meæ consolatiónem et ad totíus vitæ meæ emendatiónem, tibi autem ad laudem et glóriam et perpétuum honórem.

CAPUT III

QUOD VERBA DEI CUM HUMILITÁTE SUNT

AUDIÉNDÁ, ET QUOD MULTI EA NON PÓNDERANT

1. Audi, fili, verba mea, verba suavíssima, omnem philosophórum et sapiéntium huius mundi sciéntiam excedéntia. Verba mea spíritus et vita sunt, nec humáno sensu pensánda. Non sunt ad vanam complacéntiam trahénda, sed in siléntio audiénda, et cum omni humilitáte atque magno afféctu suscipiénda.

2. Et dixi : Beátus, quem tu erudíeris, Dómine, et de lege tua docúeris eum, ut mítiges ei a diébus malis, et non desolétur in terra.

3. Ego, inquit Dóminus, dócui prophétas ab inítio, et usque nunc non cesso ómnibus loqui ; sed multi ad vocem meam surdi sunt et duri. Plures mundum libéntius áudiunt, quam

Deum ; facílius sequúntur carnis suæ appetítum, quam Dei beneplácitum. Promíttit mundus temporália et parva, et servítur ei aviditáte magna : ego promítto summa et æténa, et torpéscunt mortálium corda. Quis tanta cura mihi in ómnibus servit et obœdídit, sicut mundo et dóminis eius servítur ? Erubésce, Sidon, ait mare, et si causam quæris, audi, quare. Pro módica præbénda longa via cúrritur ; pro æténa vita a multis vix pes semel a terra levátur. Vile prétium quæritur ; pro uno numísmate intérdum túrpiter litigátur ; pro vana re et parva promissióne die noctúque fatigári non tímétur.

4. Sed, pro pudor ! pro bono incommutábili, pro præmio inæstimábili, pro summo honóre et glória interminábili vel ad módicum fatigári pigritátur. Erubésce ergo, serve piger et querulóse, quod illi paratióres inveniúntur ad perditiónem, quam tu ad vitam. Gaudent illi ámplius ad vanitátem, quam tu ad veritátem. Equidem a spe sua nonnúmquam frustrántur, sed promissio mea néminem fallit, nec confidéntem mihi dimíttit inánem. Quod promísi, dabo ; quod dixi, implébo ; si tamen usque in finem fidélis in dilectióne mea quis permánerit. Ego remunerátor sum ómnium bonórum, et fortis probátor ómnium devotórum.

5. Scribe verba mea in corde tuo, et pertrácta diligénter ; erunt enim in témpore tentatiónis valde necessária. Quod non intéllegis, cum legis, cognósces in die visitatiónis. Duplíciter sóleo eléctos meos visitáre, tentatióne scílicet et con-

LIBER III, CAPUT IV

solatióne. Et duas lectiões eis quotidie lego : unam increpándo eórum vítia, álteram exhortándo ad virtútum increménta. Qui habet verba mea et spernit ea, habet, qui iúdicet eum in novíssimo die.

ORÁTIO AD IMPLORÁNDAM DEVOTIÓNIS GRÁTIAM

6. Dómine Deus meus, ómnia bona mea tu es. Et quis ego sum, ut áudeam ad te loqui ? Ego sum paupérrimus sérvulus tuus, et abiéctus vermículus, multo paupérior et contemp-tibílior, quam scio et dícere áudeo. Meménto, tamen, Dómine, quia nihil sum, nihil hábeo, nihilque váleo. Tu solus bonus, iustus et sanctus ; tu ómnia potes, ómnia præstas, ómnia imples, solum peccatórem inánem relínquens. Re-miníscere miseratiónum tuárum, et imple cor meum grátia tua, qui non vis esse vácuá ópera tua.

7. Quómodo possum me toleráre in hac mísera vita, nisi me confortáveris misericórdia et grátia tua ? Noli avértere fáciem tuam a me ; noli visitatiónem tuam prolongáre ; noli consolatiónem tuam abstráhere, ne fiat ánima mea sicut terra sine aqua tibi. Dómine, doce me fácere voluntátem tuam ; doce me coram te digne et humíliter conversári ; quia sapiéntia mea tu es, qui in veritáte me cognóscis, et cognovísti, ántequam fieret mundus, et ántequam natus essem in mundo.

CAPUT IV

QUOD IN VERITÁTE ET HUMILITÁTE CORAM DEO

DE IMITATIONE CHRISTI

CONVERSÁNDUM EST

1. Fili, ámbula coram me in veritaté, et in simplicitaté cordis tui quære me semper. Qui ámbulat coram me in veritaté, tutábitur ab incúrsibus malis, et véritas liberábit eum a seductóribus et detractiónibus iniquórum. Si véritas te liberáverit, vere liber eris, et non curábis de vanis hóminum verbis. Dómine, verum est, sicut dicis ; ita, quæso, mecum fiat. Véritas tua me dóceat, ipsa me custódiat et usque ad salutárem finem consérvet. Ipsa me líberet ab omni affectióne mala et inordináta dilectióne ; et ambulábo tecum in magna cordis libertáte.

2. Ego te docébo, ait véritas, quæ recta sunt et plácita coram me. Cógita peccáta tua cum displicéntia magna et mæróre ; et numquam réputes, te áliquid esse propter ópera bona. Révera peccátor es et multis passiónibus obnoxius et implicátus. Ex te semper ad nihil tendis ; cito láberis, cito vínce-
ris, cito turbáris, cito dissólveris. Non habes quicquam, unde possis gloriári, sed multa, unde te débeas vilificáre ; quia multo infírmior es, quam vales comprehénderé.

3. Nil ergo magnum tibi videátur ex ómnibus, quæ agis. Nil grande, nil pretiósum et admirábile, nil reputatióne appáreat dignum ; nil altum, nil vere laudábile et desiderábile, nisi quod ætérnum est. Pláceat tibi super ómnia ætérna véritas, displiceat tibi semper tua máxima vílitas. Nil sic tíneas, sic vitúperes et fúgias, sicut vítia et peccáta tua, quæ magis displicére debent, quam quálibet rerum damna. Quidam

LIBER III, CAPUT V

non sincére coram me ámbulant, sed quadam curiositáte et arrogántia ducti volunt secréta mea scire et alta Dei intellégere, se et suam salútem neglegéntes. Hi sæpe in magnas tentatiónes et peccáta propter suam supérbiam et curiositátem, me eis adversánte, labúntur.

4. Time iudícia Dei, expavésce iram omnipoténtis. Noli autem discútere ópera Altíssimi, sed tuas iniquitátes perscrutáre, in quantis deliquísti, et quam multa bona neglexísti. Quidam solum portant suam devotiónem in libris, quidam in imaginibus, quidam autem in signis exterióribus et figuris. Quidam habent me in ore, sed módicum est in corde. Sunt álii, qui intelléctu illumináti et afféctu purgáti ad ætérna semper anhélant, de terrénis gráviter áudiunt, necessitátibus natúræ dolénter insérviunt ; et hi séntiunt, quid Spíritus veritátis lóquitur in eis. Quia docet eos terréna despícere et amáre cæléstia, mundum neglégere et cælum tota die ac nocte desideráre.

CAPUT V

DE MIRÁBILI EFFÉCTU DIVÍNI AMÓRIS

1. Benedíco te, Pater cæléstis, Pater Dómini mei Iesu Christi, quia mei páuperis dignátus es recordári. O Pater misericordiárum et Deus totíus consolatiónis, grátias tibi, qui me indígnum omni consolatióne quandóque tua récreas consolatióne. Benedíco te semper et glorífico, cum unigénito Fílio tuo et Spíritu Sancto paráclito in sæcula sæculórum. Eia,

Dómine Deus, amátor sancte meus, cum tu véneris in cor meum, exsultábunt ómnia interióra mea. Tu es glória mea et exsultátio cordis mei. Tu spes mea et refúgium meum in die tribulatiónis meæ.

2. Sed quia adhuc débilis sum in amóre et imperféctus in virtúte, ídeo necesse hábeo a te confortári et consolári ; prop- térea vísita me sáepius et ínstrue disciplínis sanctis. Líbera me a passiónibus malis, et sana cor meum ab ómnibus affec- tióibus inordinátis, ut intus sanátus et bene purgátus, aptus effíciar ad amándum, fortis ad patiéndum, stábilis ad perse- verándum.

3. Magna res est amor, magnum omníno bonum, quod so- lum leve facit omne onerósum et fert æquáliter omne inæ- quále. Nam onus sine ónere portat et omne amárum dul- ce ac sápidum éfficit. Amor Iesu nóbilis ad magna operánda impéllit et ad desideránda semper perfectióra éxcitat. Amor vult esse sursum, nec ullis ínfimis rebus retinéri. Amor vult esse liber et ab omni mundána affectiône aliénus, ne intér- nus eius impediátur aspéctus ; ne per áliquod cómmodum temporále implicatiónes sustíneat aut per incómmodum suc- cúmbat. Nihil dúlcius est amóre, nihil fórtius, nihil áltius, nihil látius, nihil iucúndius, nihil plénius nec mélius in cælo et in terra : quia amor ex Deo natus est, nec potest, nisi in Deo, super ómnia creáta quiéscere.

4. Amans volat, currit et lætátur ; liber est et non tenétur. Dat ómnia pro ómnibus, et habet ómnia in ómnibus ; quia

LIBER III, CAPUT V

in uno summo super ómnia quiéscit, ex quo omne bonum fluit et procedit. Non réspicit ad dona, sed ad donántem se convértit super ómnia bona. Amor modum sæpe nescit, sed super omnem modum fervéscit. Amor onus non sentit, labóres non réputat ; plus afféctat, quam valet ; de impossibilitáte non causátur, quia cuncta sibi posse et licére arbitrátur. Valet ígitur ad ómnia, et multa implet et efféctui máncipat, ubi non amans déficit et iacet.

5. Amor vígilat et dórmiens non dormítat. Fatigátus non lassátur, arctátus non arctátur, térritus non conturbátur ; sed sicut vivax flamma et ardens fácula sursum erúmpit securéque pertránsit. Si quis amat, novit, quid hæc vox clamet. Magnus clamor in áuribus Dei est ipse ardens afféctus ánimæ, quæ dicit : Deus meus, amor meus, tu totus meus, et ego totus tuus.

6. Diláta me in amóre, ut discam interióri cordis ore degustáre, quam suáve sit amáre et in amóre liquefieri et natáre. Ténear amóre, vadens supra me, præ nímio fervóre et stupóre. Cantem amóris cánticum, sequar te diléctum meum in altum, deficiat in laude tua ánima mea, iúbilans ex amóre. Amem te plus quam me, nec me nisi propter te, et omnes in te, qui vere amant te, sicut iubet lex amóris lucens ex te.

7. Est amor velox, sincérus, pius, iucúndus et amœn~~us~~ ; fortis, pátiens, fidélis, prudens, longánimis, virílis et seípsum numquam quærens. Ubi enim seípsum áliquis quærit, ibi ab amóre cadit. Est amor circumspéctus, húmilis et rectus, non

DE IMITATIONE CHRISTI

mollis, non levis, nec vanis inténdens rebus ; sóbrius, castus, stábilis, quiétus et in cunctis sénsibus custodítus. Est amor subiéctus et obœ̄diens prælátis, sibi vilis et despéctus, Deo devótus et gratíficus, fidens et sperans semper in eo, étiam cum sibi non sapit Deus : quia sine dolóre non vívitur in amóre.

8. Qui non est parátus ómnia pati, et ad voluntátem stare dilécti, non est dignus amátor appellári. Opórtet amántem ómnia dura et amára propter diléctum libénter amplécti, nec ob contrária accidéntia ab eo deflécti.

CAPUT VI

DE PROBATIONE VERI AMATÓRIS

1. Fili, non es adhuc fortis et prudens amátor. Quare, Dómine? Quia propter módicam contrarietátem déficis a cœptis, et nimis ávide consolatióem quæris. Fortis amátor stat in tentatióibus, nec cállidis credit persuasióibus inimíci. Sicut ei in próspèris pláceo, ita nec in advérsis displíceo.

2. Prudens amátor non tam donum amántis considèrat, quam dantis amórem. Afféctum pótius atténdit, quam censum, et infra diléctum ómnia data ponit. Nóbilis amátor non quiéscit in dono, sed in me super omne donum. Non est ídeo totum pérditum, si quandóque minus bene de me, vel de sanctis meis sentis, quam velles. Afféctus ille bonus et dulcis, quem intérdum pércipis, efféctus grátiaæ præséntis est, et

quidam prægustus patriæ cælestis, super quo non nimum innitendum, quia vadit et venit. Certare autem adversus incidentes malos motus animi, suggestionemque spernere diaboli, insigne est virtutis et magni meriti.

3. Non ergo te conturbent alienæ phantasiæ de quacunque materia ingestæ. Forte serva propositum et intentionem rectam ad Deum. Nec est illusio, quod aliquando in excessum subito raperis et statim ad solitas ineptias cordis reverteris. Illas enim invite magis pateris, quam agis; et quamdiu displicent et reniteris, meritum est et non perditio.

4. Scito, quod antiquus inimicus omnino nititur impedire desiderium tuum in bono et ab omni devoto exercitio evacuaere: a sanctorum scilicet cultu, a pia passionis meæ memoria, a peccatorum utili recordatione, a proprii cordis custodia et a firmo proposito proficiendi in virtute. Multas malas cogitationes ingerit, ut tedium tibi faciat et horrorem: ut ab oratione revocet et sacra lectione. Displicet sibi humilis confessio, et, si posset, a communionem cessare faceret. Non credas ei, neque cures illum, licet sæpius tibi deceptionis tentenderit laqueos. Sibi imputa, cum mala inserit et immunda. Dico illi: Vade, immunde spiritus, erubescere, miser, valde immundus es tu, qui talia infers auribus meis. Discede a me, seductor pessime, non habebis in me partem ullam; sed Iesus mecum erit, tamquam bellator fortis, et tu stabis confusus. Malo mori et omnem poenam subire, quam tibi consentire. Tace et obmutescere, non audiam te amplius, licet

DE IMITATIONE CHRISTI

plures mihi moliáris moléstias. Dóminus illuminátio mea et salus mea, quem timébo ? Si consístant advérsus me castra, non timébit cor meum. Dóminus adiútor meus et redémp-tor meus.

5. Certa tamquam miles bonus ; et si intérdum ex fragili-táte córruis, resúme vires fortióres prióribus, confídens de amplióri grátia mea, et multum præcave a vana complacén-tia et supérbia. Propter hoc multi in errórem ducúntur, et in cæcitatém pene incurábilem quandóque labúntur. Sit tibi in cautélam et perpétuam humilitátém ruína hæc superbórum de se stulte præsuméntium.

CAPUT VII

DE OCCULTÁNDÁ GRÁTIA SUB HUMILITÁTIS

CUSTÓDIA

1. Fili, útilius est tibi et secúrius, devotiónis grátiam abscón-dere, nec in altum te efférre, nec multum inde loqui, nec multum ponderáre ; sed magis temetípsum despícere et tamquam indígno datam timére. Non est huic affectióni tená-cius inhæréndum, quæ cítius potest mutári in contrárium. Cógita in grátia, quam miser et inops esse soles sine grátia. Nec est in eo tantum spirituális vitæ proféctus, cum consolatiónis habúeris grátiam ; sed cum humíliter et abnegáte patientérque túleris eius subtractiónem : ita, quod tunc ab oratiónis stúdio non tórpeas, nec réliqua ópera tua ex usu

faciéndā omníno dilábi permíttas, sed sicut mélius potúeris et intelléxeris, libénter quod in te est, fácias, nec propter ariditátem seu anxietátem mentis, quam sentis, te totáliter néglegas.

2. Multi enim sunt, qui, cum non bene eis succésserit, statim impatiéntes fiunt aut désides. Non enim semper est in potestáte hómīnis via eius, sed Dei est dare et consolári, quando vult et quantum vult et cui vult, sicut sibi placúerit, et non ámplius. Quidam incáuti propter devotiónis grátiam seípsos destruxérunt, quia plus ágere voluérunt, quam potuérunt, non pensántes suæ parvitátis mensúram, sed magis cordis afféctum sequéntes, quam ratiónis iudícium. Et quia maióra præsumpsérunt, quam Deo plácitum fuit, idcirco grátiam cito perdidérunt. Facti sunt ínopes et viles relícti, qui in cælum posuérunt nidum sibi, ut humiliáti et depauperáti discant non in alis suis voláre, sed sub pennis meis speráre. Qui adhuc novi sunt et imperíti in via Dómini, nisi consílio discretórum se regant, facíliter décipi possunt et elídi.

3. Quod si suum sentíre magis sequi, quam áliis exercitátis crédere volunt, erit eis periculósus éxitus, si tamen rétrahi a próprio concéptu nolúerint. Raro sibi ipsis sapiéntes ab áliis regi humíliter patiúntur. Mélius est, sápere módicum cum humilitáte et parva intellegéntia, quam magni scientiárum thesáuri cum vana complacéntia. Mélius est tibi minus habére, quam multum, unde posses superbíre. Non satis di-

DE IMITATIONE CHRISTI

scréte agit, qui se totum lætitiæ tradit, obliviscens prístinæ inópiæ suæ et casti timóris Dómini, qui timet grátiam oblátam amíttere. Nec étiam satis virtuóse sapit, qui témpore adversitátis et cuiúsque gravitátis nimis desperáte se gerit, et minus fidénter de me, quam opórtet, recógitat ac sentit.

4. Qui témpore pacis nimis secúrus esse volúerit, sæpe témpore belli nimis deiéctus et formidolósus reperiétur. Si scires semper húmilis et módicus in te permanére, nec non spíritum tuum bene moderáre et régere, non incíderes tam cito in perículum et offénsam. Consílium bonum est, ut fervóris spíritum concépto meditéris, quid futúrum sit abscedénte lúmine. Quod dum contígierit, recógita et dénuo lucem posse revérti, quam ad cautélam tibi, mihi autem ad glóriam, ad tempus subtráxi.

5. Utílior est sæpe talis probátio, quam si semper próspéra pro tua habéres voluntáte. Nam mérita non sunt ex hoc existimánda, si quis plures visiónes aut consolatiónes hábeat, vel si perítus sit in Scriptúris, aut in altióri ponátur gradu : sed si vera fúerit humilitáte fundátus et divína caritáte replétus ; si Dei honórem pure et íntegre semper quærat ; si seípsum nihil réputet et in veritáte despíciat, atque ab áliis étiam déspecti et humiliári magis gáudeat, quam honorári.

CAPUT VIII

DE VILI ÆSTIMATIÓNE SUI IPSÍUS IN ÓCULIS DEI

1. Loquar ad Dóminum meum, cum sim pulvis et cinis. Si me ámplius reputávero, ecce, tu stas contra me, et dicunt testimónium verum iniquitátes meæ, nec possum contradíce-re. Si autem me vilificávero et ad níhilum redégero, et ab omni própria reputatióne defécero, atque, sicut sum, pulve-rizávero, erit mihi propítia grátia tua et vicína cordi meo lux tua ; et omnis æstimátio, quantulacúmque mínima, in val-le nihileitátis meæ submergétur et períbit in ætérnum. Ibi osténdis me mihi, quid sum, quid fui, et quo devéni : quia nihil sum, et nescívi. Si mihi ipsi relínquor, ecce nihil et tota infírmitas ; si autem súbito me respéxeris, statim fortis effí-cior, et novo répleor gáudio. Et mirum valde, quod sic re-pénte súblevor et tam benígne a te compléctor, qui próprio póndere semper ad ima feror.

2. Facit hoc amor tuus, gratis prævéniens me, et in tam mul-tis subvéniens necessitatibus, a grávibus quoque custódiens me perículis, et ab innúmeris, ut vere dicam, erípiens malis. Me síquidem male amándo me pérdidi ; et te solum quæ-réndo et pure amándo me et te páriter invéni, atque ex amó-re profúndius ad níhilum me redégi. Quia tu, o dulcíssime, facis mecum supra méritum omne, et supra id, quam áudeo speráre vel rogáre.

3. Benedíctus sis, Deus meus, quia, licet ego ómnibus bonis sim indígnus, tua tamen nobílitas et infiníta bónitas num-quam cessat benefácere étiam ingrátis et longe a te avérsis. Convérte nos ad te, ut simus grati, húmiles et devóti, quia

salus nostra tu es, virtus et fortitúdo nostra.

CAPUT IX

QUOD ÓMNIA AD DEUM, SICUT AD FINEM ÚLTIMUM, SUNT REFERÉNDÁ

- 1.** Fili, ego débito esse finis tuus suprémus et ultimátus, si vere desíderas esse beátus. Ex hac intentióne purificábitur afféctus tuus, sápius ad seípsum et ad creatúras male incurvátus. Nam si teípsum in áliquo quæris, statim in te déficis et aréscis. Omnia ergo ad me principáliter réferas, quia ego sum, qui ómnia dedi. Sic síngula consídera, sicut ex summo bono manántia ; et ídeo ad me, tamquam ad suam oríginem, cuncta sunt reducéndá.
- 2.** Ex me pusíllus et magnus, pauper et dives, tamquam ex fonte vivo, aquam vivam háuriunt ; et qui mihi sponte et líbere desérviunt, grátiam pro grátia accípiunt. Qui autem extra me volúerit gloriári, vel in áliquo priváto bono delectári, non stabiliétur in vero gáudio neque in corde suo dilatábitur, sed multipliciter impediétur et angustiábitur. Nihil ergo tibi de bono ascríbere debes, nec alicui hómíni virtútem attribuas ; sed totum da Deo, sine quo nihil habet homo. Ego totum dedi, ego totum rehabére volo, et cum magna districcióne gratiárum actiónes requíro.
- 3.** Hæc est véritas, qua fugátur glóriæ vánitas. Et si intráverit cæléstis grátia et vera cáritas, non erit áliqua invídia nec con-

tráctio cordis, neque privátus amor occupábit. Vincit enim ómnia divína cáritas et dilátat omnes ánimæ vires. Si recte sapis, in me solo gaudébis, in me solo sperábis ; quia nemo bonus, nisi solus Deus, qui est super ómnia laudándus et in ómnibus benedicéndus.

CAPUT X

QUOD SPRETO MUNDO DULCE EST SERVÍRE DEO

1. Nunc íterum loquar, Dómine, et non silébo ; dicam in áuribus Dei mei, Dómini mei et Regis mei, qui est in excélsis. O quam magna multitúdo dulcédinis tuæ, Dómine, quam abscondísti timéntibus te ! Sed quid es amántibus ? quid toto corde tibi serviéntibus ? Vere ineffábilis dulcédo contemplatiónis tuæ, quam largíris amántibus te. In hoc máxime ostendísti mihi dulcédinem caritátis tuæ, quia, cum non essem, fecísti me, et cum errárem longe a te, reduxísti me, ut servírem tibi, et præcepísti, ut díligam te.

2. O fons amóris perpétui, quid dicam de te ? Quómodo pótero tui oblivísci, qui mei dignátus es recordári, étiam postquam contábui et périi ? Fecísti ultra omnem spem misericórdiam cum servo tuo, et ultra omne méritum grátiam et amicítiam exhibuísti. Quid retribuam tibi pro grátia ista ? Non enim ómnibus datum est, ut ómnibus abdicátis sáculo renúntient et monásticam vitam assúmant. Numquid magnum est, ut tibi sérviam, cui omnis creatúra servíre tenétur ? Non magnum mihi vidéri debet servíre tibi ; sed hoc

pótius magnum mihi et mirándum appáret, quod tam páuperem et indígnum dignáris in servum recípere et diléctis servis tuis adunáre.

3. Ecce, ómnia tua sunt, quæ hábeo, et unde tibi sérvio. Verúmtamen vice versa, tu magis mihi servis, quam ego tibi. Ecce, cælum et terra, quæ in ministérium hóminis creásti, præsto sunt et fáciunt quotidie, quæcúmque mandásti. Et hoc parum est, quin étiam ángelos in ministérium hóminis ordinásti. Transcéndit autem hæc ómnia, quia tu ipse hómini servíre dignátus es, et teípsum datúrum ei promisísti.

4. Quid dabo tibi pro ómnibus istis míllibus bonis ? Utinam possem tibi servíre cunctis diébus vitæ meæ ! Utinam vel uno die dignum servítium exhibére sufficerem ! Vere tu es dignus omni servítio, omni honóre et laude æténa. Vere Dóminus meus es, et ego pauper servus tuus, qui totis víribus téneor tibi servíre, nec umquam in láudibus tuis débeo fastidíre. Sic volo, sic desidéro ; et quidquid mihi deest, tu dignéris supplére.

5. Magnus honor, magna glória, tibi servíre et ómnia propter te contémnere. Habébunt enim grátiam magnam, qui sponte se subiécerint tuæ sanctíssimæ servitúti. Invénient suavíssimam Spíritus Sancti consolatióem, qui pro amóre tuo omnem carnálem abiécerint delectatióem. Consequéntur magnam mentis libertátem, qui arctam pro nómine tuo ingrediúntur viam et omnem mundánam negléxerint curam.

LIBER III, CAPUT XI

6. O grata et iucúnda Dei sérvitus, qua homo veráciter efficitur liber et sanctus ! O sacer status religiósi famulátus, qui hóminem ángelis reddit æquálem, Deo placábilem, dæmónibus terríbilem et cunctis fidélibus commendábilem ! O amplecténdum et semper optándum servítium, quo summum promerétur bonum et gáudium acquíritur sine fine mansúrum!

CAPUT XI

QUOD DESIDÉRIA CORDIS EXAMINÁNDÁ SUNT ET MODERÁNDÁ

1. Fili, opórtet te adhuc multa addíscere, quæ necdum bene didicísti. Quæ sunt hæc, Dómine? Ut desidérium tuum ponas totáliter secúndum beneplácitum meum, et tui ipsíus amátor non sis, sed meæ voluntátis cúpidus æmulátor. Desidéria te sæpe accéndunt et veheménter impéllunt ; sed considera, an propter honórem meum, an propter tuum cómodum magis moveáris. Si ego sum in causa, bene conténtus eris, quomodocúmque ordinávero ; si autem de próprio quæsítu áliquíd latet, ecce, hoc est, quod te ímpedit et gravat.

2. Cave ergo, ne nímium innitáris super desidério præconcépto, me non consúlto : ne forte póstea pæníteat aut displiceat, quod primo plácuít, et quasi pro melióre zelásti. Non enim omnis afféctio, quæ vidétur bona, statim est sequén-

DE IMITATIONE CHRISTI

da ; sed neque omnis contrária afféctio ad primum fugiéndam. Expedi interdum refrenatióne uti, étiam in bonis stúdiis et desidériis, ne per importunitátem mentis distractiÓNem incúrras, ne áliis per indisciplinatiÓNem scándalum géneres, vel étiam per resisténtiam aliórum súbito turbéris et córruas.

3. Intérdum vero opórtet violéntia uti et viríliter appetítui sensitívo contraíre, nec advértere, quid velit caro et quid non velit ; sed hoc magis satágere, ut subiécta sit étiam nolens spiritui. Et tam diu castigári debet, et cogi servitúti subéssé, donec paráta sit ad ómnia, paucísque contentári discat et simplicibus delectári, nec contra áliquod inconveniéns musitáre.

CAPUT XII

DE INFORMATIÓNE PATIÉNTIÆ ET LUCTÁMINE ADVÉRSUS CONCUPISCÉNTIAS

1. Dómine Deus, ut vídeo, paciéntia est mihi valde necesária ; multa enim in hac vita áccidunt contrária. Nam qualitercúmque ordinávero de pace mea, non potest esse sine bello et dolóre vita mea.

2. Ita est, fili. Sed volo te non talem quærere pacem, quæ tentatiÓNibus cáreat aut contrária non séntiat, sed tunc étiam æstimáre te pacem invenísse, cum fúeris váriis tribulatiÓNibus exercitátus et in multis contrarietátibus probátus. Si dí-

xeris te non posse multa pati, quómodo tunc sustinébis ignem purgatórii ? De duóbus malis minus est semper eligéndum. Ut ergo æténa futúra supplícia possis evádere, mala præ-séntia stúdeas pro Deo æquanímiter toleráre. An putas, quod hómínes sáculi huius nihil vel parum patiántur ? Nec hoc invénies, étiam si delicatíssimos quæsíeris.

3. Sed habent, inquis, multas delectatiónes et próprias sequúntur voluntátes ; ideóque parum pónderant suas tribulatiónes.

4. Esto, ita sit, ut hábeant, quidquid volúerint ; sed quám diu, putas, durábit ? Ecce, quemádmódum fumus defícient abundántes in sáculo, et nulla erit recordátio præteritórum gaudiórum. Sed et cum adhuc vivunt, non sine amaritúdi-ne et tédio ac timóre in eis quiéscunt. Ex eádem namque re, unde sibi delectatiónem concípiunt, inde dolóris pœnam frequénter recípiunt. Iuste illis fit, ut, quia inordináte delectatiónes quærunt et sequúntur, non sine confusióne et amaritúdi-ne eas éxpleant. O quam breves, quam falsæ, quam inordinátæ et turpes omnes sunt ! Verúmtamen præ ebrietáte et cæcitaté non intéllegunt, sed velut muta animália propter módicum corruptíbilis vitæ delectaméntum mortem animæ incúrrunt. Tu ergo, fili, post concupiscéntias tuas non eas, et a voluntáte tua avértere. Delectáre in Dómino, et dabit tibi petitiónes cordis tui.

5. Etenim si veráciter vis delectári et abundántius a me consolári, ecce, in contémpu ómnium mundanórum et in ab-

DE IMITATIONE CHRISTI

scissione ómnium infimárum delectatiónum erit benedictio tua, et copiósá tibi reddétur consolátio. Et quanto te plus ab omni creaturárum solácio subtráxeris, tanto in me suauióres et potentióres consolatiónes invénies. Sed primo non sine quadam tristítia et labóre certáminis ad has pertínges. Obsístet inólita consuetúdo, sed melióri consuetúdine devincétur. Remurmurábit caro, sed fervóre spíritus frenábitur. Instigábit et exacerbábit te serpens antíquus, sed oratióne fugábitur ; ínsuper et labóre útili áditus ei magnus obstruétur.

CAPUT XIII

DE OBŒDIÉNTIA HÚMILIS SÚBDITI AD EXÉMPLUM IESU CHRISTI

1. Fili, qui se subtráhere nítitur ab obœdiéntia, ipse se súbtrahit a grátia ; et qui quærit habére priváta, amíttit commúnia. Qui non libénter et sponte suo superiori se subdit, signum est, quod caro sua necdum perfécte sibi obœdít, sed sæpe recálcitrat et remúrmut. Disce ergo celériter superiori tuo te submíttere, si carnem própriam optas subiugáre. Cítius namque extérior víncitur inimícus, si intérior homo non fúerit devastátus. Non est moléstior et peior ánimæ hostis, quam tu ipse tibi, non bene concórdans spíritui. Opórtet omníno verum te assúmere tui ipsíus contéptum, si vis prævalére advérsus carnem et sánguinem. Quia adhuc ni-

LIBER III, CAPUT XIV

mis inordináte te díligis, ídeo plene te resignáre aliórum voluntáti trépidas.

2. Sed quid magnum, si tu, qui pulvis es et nihil, propter Deum te hómīni subdis, quando ego, omnípotens et altíssimus, qui cuncta creávi ex níhilo, me hómīni propter te humíliter subiéci ? Factus sum ómnium humíllimus et ínfimus, ut tuam supérbiam mea humilitáte vínceres. Disce obtemperáre, pulvis. Disce te humiliáre, terra et limus, et sub ómnium pédibus incurváre. Disce voluntátes tuas frángere et ad omnem subiecciónem te dare.

3. Exardésce contra te, nec patiáris tumórem in te vívere, sed ita subiéctum et párvulum te éxhibe, ut omnes super te ambuláre possint et sicut lutum plateárum conculcáre. Quid habes, homo inánis, cónqueri ? Quid, sórdide peccátor, potes contradícere exprobrántibus tibi, qui tótiens Deum offendísti et inférnum multótiens meruísti ? Sed pepércit tibi óculus meus, quia pretiósā fuit ánima tua in conspéctu meo : ut cognósceres dilecciónem meam et gratus semper beneficiis meis exsísteres, et ut ad veram subiecciónem et humilitátem te iúgiter dares, patientérque próprium contéptum ferres.

CAPUT XIV

DE OCCÚLTIS DEI IUDÍCIIS CONSIDERÁNDIS, NE
EXTOLLÁMUR IN BONIS

1. Intonas super me iudícia tua, Dómine, et timóre ac tremóre cóncutis ómnia ossa mea, et expavéscit ánima mea valde. Sto attónitus et consídero, quia cæli non sunt mundi in conspéctu tuo. Si in ángelis repperísti pravitátem, nec tamen pepercísti, quid fiet de me ? Cecidérunt stellæ de cælo, et ego pulvis, quid præsumo ? Quorum ópera videbántur laudabília, cecidérunt ad ínfima, et qui comedébant panem angelórum, vidi síliquis delectári porcórum.

2. Nulla est ergo sánctitas, si manum tuam, Dómine, súbtrahas. Nulla prodest sapiéntia, si gubernáre desístas. Nulla iuvat fortitúdo, si conserváre désinas. Nulla secúra cástitas, si eam non prótegas. Nulla própria prodest custódia, si non adsit tua sacra vigilántia. Nam relícti mérgimur et perímus, visitáti vero erígimur et vívimus. Instábiles quippe sumus, sed per te confirmámur ; tepéscimus, sed a te accéndimur.

3. O quam humíliter et abiécte mihi de me ipso sentiéndum est ! quam níhili pendéndum, si quid boni vídear habére ! O quam profúnde submíttere me débeo sub abyssálibus iudíciis tuis, Dómine, ubi nihil áliud me esse invénio, quam nihil et nihil ! O pondus imménsum ! o pélagus intransnatábile, ubi nihil de me repéio, quam in toto nihil ! Ubi est ergo látebra glóriæ ? ubi confidéntia de virtúte concépta ? Absórpta est omnis gloriátio vana in profunditáte iudiciórum tuórum super me.

4. Quid est omnis caro in conspéctu tuo ? Numquid gloriábitur lutum contra formántem se ? Quómodo potest érigi

vanilóquio, cuius cor in veritate subiectum est Deo ? Non eum totus mundus ériget, quem veritas sibi subiécit ; nec ómnium laudántium ore movébitur, qui totam spem suam in Deo firmávit. Nam et ipsi, qui loquúntur, ecce, omnes nihil ; deficient enim cum sónitu verbórum. Veritas autem Dómini manet in ætérnum.

CAPUT XV

QUÁLITER STANDUM SIT AC DICÉNDUM IN OMNI RE DESIDERÁBILI

1. Fili, sic dicas in omni re : Dómine, si tibi plácitum fúerit, fiat hoc ita. Dómine, si fúerit honor tuus, fiat hoc in nómine tuo. Dómine, si mihi víderis expedíre, et útile esse probáveris, tunc dona mihi hoc uti ad honórem tuum. Sed si mihi nocívum fore cognóveris, nec ánimæ meæ salúti prodésse, aufer a me tale desidérium. Non enim omne desidérium est a Spíritu Sancto, étiam si hómini videátur rectum et bonum. Diffícile est pro vero iudicáre, utrum spíritus bonus an alié-nus te impéllat ad desiderándum hoc vel illud, an étiam ex próprio moveáris spíritu. Multi in fine sunt decépti, qui primo bono spíritu videbántur indúcti.

2. Igitur semper cum timóre Dei et cordis humilitáte desiderándum est et peténdum, quidquid desiderábile menti occúrrit, maximéque cum própria resignatióne, mihi totum committéndum est, atque dicéndum : Dómine, tu scis, quáliter mélius est ; fiat hoc vel illud, sicut volúeris. Da, quod vis

DE IMITATIONE CHRISTI

et quantum vis et quando vis. Fac mecum, sicut scis et sicut tibi magis placuerit et maior honor tuus fuerit. Pone me, ubi vis, et libere age mecum in omnibus. In manu tua sum, gyra et reversa me per circuitum. En, servus tuus ego, paratus ad omnia, quoniam non desidero mihi vivere, sed tibi : utinam digne et perfecte.

ORATIO PRO BENEPLACITO DEI PERFICIENDO

3. Concede mihi, benignissime Iesu, gratiam tuam, ut mecum sit et mecum laboret, mecumque usque in finem perseveret. Da mihi hoc semper desiderare et velle, quod tibi magis acceptum est et carius placet. Tua voluntas mea sit, et mea voluntas tuam semper sequatur et optime ei concordet. Sit mihi unum velle et nolle tecum, nec aliud posse velle aut nolle, nisi quod tu vis et nolis.

4. Da mihi omnibus mori, quae in mundo sunt, et propter te amare contemni et nesciri in hoc saeculo. Da mihi super omnia desiderata in te requiescere et cor meum in te pacificare. Tu vera pax cordis, tu sola requies : extra te dura sunt omnia et inquieta. In hac pace in idipsum, hoc est, in te uno summo aeterno bono, dormiam et requiescam. Amen.

CAPUT XVI

QUOD VERUM SOLACIUM IN SOLO DEO EST QUAERENDUM

1. Quidquid desiderare possum vel cogitare ad solacium meum, non hic exspecto, sed in posterum. Quod si omnia solacia mundi solus haberem, et omnibus deliciis frui possem, certum est, quod diu durare non possent. Unde non poteris, anima mea, plene consolari nec perfecte recreari, nisi in Deo, consolatore pauperum ac susceptore humilium. Exspecta modicum, anima mea, exspecta divinum promissum, et habebis abundantiam omnium bonorum in caelo. Si nimis inordinate ista appetis praesentia, perdes aeterna et caelestia. Sint temporalia in usu, aeterna in desiderio. Non potes aliquo bono temporalisatiari, quia ad haec fruenda non es creata.

2. Etiam si omnia creata bona haberes, non posses esse felix et beata ; sed in Deo, qui cuncta creavit, tota beatitudo tua et felicitas consistit, non qualis videtur et laudatur a stultis mundi amatoribus, sed qualem exspectant boni Christi fideles, et praegustant interdum spirituales ac mundicordes, quorum conversatio est in caelis. Vanum est et breve omne humanum solacium. Beatum et verum solacium, quod intuitu a veritate percipitur. Devotus homo ubique secum fert consolatorem suum Iesum, et dicit ad eum : Adesto mihi, Domine Iesu, in omni loco et tempore. Haec mihi sit consolatio, libenter velle carere omni humano solacio. Et si tua defuerit consolatio, sit mihi tua voluntas et iusta probatio pro summo solacio. Non enim in perpetuum irasceris, neque in aeternum comminaberis.

CAPUT XVII

QUOD OMNIS SOLLICITUDO IN DEO STATUENDA SIT

- 1.** Fili, sine me tecum ágere, quod volo ; ego scio, quid éxpedit tibi. Tu cógitas, sicut homo, tu sentis in multis, sicut humánus suádet afféctus.
- 2.** Dómine, verum est, quod dicis. Maior est sollicitúdo tua pro me, quam omnis cura, quam ego gérere possum pro me. Nimis enim casuáliter stat, qui non próicit omnem sollicitúdinem suam in te. Dómine, dúmmodo volúntas mea recta et firma ad te permáneat, fac de me, quidquid tibi placúerit. Non enim potest esse nisi bonum, quidquid de me féceris. Si me vis esse in ténebris, sis benedíctus, et si me vis esse in luce, sis íterum benedíctus. Si me dignáris consolári, sis benedíctus, et si me vis tribulári, sis æque semper benedíctus.
- 3.** Fili, sic opórtet te stare, si mecum desíderas ambuláre. Ita promptus esse debes ad patiéndum, sicut ad gaudéndum. Ita libénter debes esse inops et pauper, sicut plenus et dives.
- 4.** Dómine, libénter pátiar pro te, quidquid volúeris veníre super me. Indifferénter volo de manu tua bonum et malum, dulce et amárum, lætum et triste suscípere, et pro ómnibus mihi contingéntibus grátias ágere. Custódi me ab omni peccáto, et non timébo mortem nec inférnum. Dúmmodo in ætérnum me non proicias, nec déleas de libro vitæ, non mihi nocébit, quidquid vénerit tribulatiónis super me.

CAPUT XVIII

QUOD TEMPORÁLES MISÉRIÆ EXÉMPLO CHRISTI
ÆQUANÍMITER SUNT FERÉNDÆ

1. Fili, ego descénderi de cælo pro tua salúte ; suscepí tuas misérias, non necessítate, sed carítate trahénte, ut patiéntiam dísceres et temporáles misérias non indignánte ferres. Nam ab hora ortus mei usque ad éxítum in cruce non défuit mihi tolerántia dolóris. Deféctum rerum temporálium magnum hábui, multas querimónias de me frequénte audívi, confusiónes et obpróbria benígne sustínui, pro beneficiis ingrátitudínem recépi, pro miráculis blasphemias, pro doctrína reprehensiónes.

2. Dómine, quia tu pátiens fuísti in vita tua, in hoc máxime impléndo præcéptum Patris tui : dignum est, ut ego, miséllus peccátor, secúndum voluntátem tuam patiénter me sustíneam ; et donec ipse volúeris, onus corruptíbilis vitæ pro salúte mea portem. Nam et si onerósa sentítur præsens vita, facta est tamen iam per grátiam tuam valde meritória, atque exémplo tuo et sanctórum tuórum vestígiis infirmis tolerabílior et clárior. Sed et multo magis consolatória, quam olim in lege véteri fúerat, cum porta cæli clausa persísteret, et obsúrior étiam via ad cælum videbátur, quando tam pauci regnum cælórum quærere curábant. Sed neque qui tunc iusti erant et salvánde, ante passióne tuam et sacræ mortis débitum cæléste regnum póterant introíre.

3. O quantas tibi grátias téneor reférre, quod viam rectam

DE IMITATIONE CHRISTI

et bonam dignatus es mihi et cunctis fidelibus ad ætérnum regnum tuum osténdere ! Nam vita tua via nostra : et per sanctam patiéntiam ambulámus ad te, qui es coróna nostra. Nisi tu nos præcessisses et docuisses, quis sequi curáret ? Heu, quanti longe retróque manérent, nisi tua præclára ex-émpla inspícerent ! Ecce, adhuc tepéscimus, audítis tot signis tuis et doctrínis : quid fíeret, si tantum lumen ad sequéndum te non haberémus?

CAPUT XIX

DE TOLERÁNTIA INIURIÁRUM, ET QUIS VERUS

PÁTIENS PROBÉTUR

- 1.** Quid est, quod lóqueris, fili ? Cessa cónqueri, consideráta mea et aliórum sanctórum passióne. Nondum usque ad sánguinem restitísti. Parum est, quod tu páteris, in comparatióne eórum, qui tam multa passi sunt, tam fórtiter tentáti, tam gráviter tribuláti, tam multipliciter probáti et exercitáti. Opórtet te ígitur aliórum gravióra ad mentem reducere, ut lévius feras tua mínima. Et si tibi mínima non vidéntur, vide, ne et hoc tua fáciat impatiéntia. Sive tamen parva sive magna sint, stude cuncta patiénter sufférre.
- 2.** Quanto mélius ad patiéndum te dispónis, tanto sapiéntius agis et ámplius promeréris ; feres quoque lévius ánimo et usu ad hoc non ségniter parátis. Nec dicas : Non váleo hæc ab hómine tali pati, nec huiuscémodi mihi patiéndas sunt ;

grave enim íntulit damnum, et impróperat mihi, quæ numquam cogitáveram ; sed ab álio libénter pátiar, et sicut patiénda vídero. Insípiens est talis cogitátio, quæ virtútem patiéntiæ non consíderat, nec a quo coronánda erit, sed magis persónas et offénsas sibi illátas perpéndit.

3. Non est verus pátiens, qui pati non vult, nisi quantum sibi visum fúerit, et a quo sibi placúerit. Verus autem pátiens non atténdit, a quo hómine, utrum a prælátó suo an ab áliquo æquáli aut inferióri, utrum a bono et sancto viro, vel a pervérso et indígno exerceátur. Sed indifferénter ab omni creatúra, quantumcúmque et quotiescúmque ei áliquid advérsi accíderit, totum hoc de manu Dei gratánter áccipit et ingens lucrum réputat, quia nil apud Deum, quámllibet parvum, pro Deo tamen passum, póterit sine mérito transíre.

4. Esto ítaque expeditus ad pugnam, si vis habére victóriam. Sine certámine non potes veníre ad patiéntiæ coronám. Si pati non vis, recúsas coronári. Si autem coronári desíderas, certa viríliter, sústine patiénter. Sine labóre non ténditur ad réquiem, nec sine pugna pervenítur ad victóriam.

5. Fiat, Dómine, mihi possíbile per grátiam, quod mihi impossíbile vidétur per natúram. Tu scis, quod módicum possum pati, et quod cito deícior, levi exsurgénte adversitáte. Efficiátur mihi quælibet exercitátio tribulatiónis pro nómine tuo amábilis et optábilis : nam pati et vexári pro te valde salúbre est ánimæ meæ.

CAPUT XX

DE CONFESSIÓNE PRÓPRIÆ INFIRMITÁTIS ET HUIUS
VITÆ MISÉRIIS

1. Confitébor advérsus me iniustítiam meam, confitébor tibi, Dómine, infirmitátem meam. Sæpe parva res est, quæ me déicit et contrístat. Propóno me fórtiter actúrum ; sed cum mó dica tentátio vénerit, magna mihi angústia fit. Valde vilis quándoque res est, unde gravis tentátio próvenit. Et dum puto me aliquántulum tutum, cum non séntio, invénio me nonnúmquam pene devíctum ex levi flatu.

2. Vide ergo, Dómine, humilitátem meam et fragilitátem tibi úndique notam. Miserére et éripe me de luto, ut non infígar, ne permáneam deiéctus usquequáque. Hoc est, quod me frequénte revérberat, et coram te confúndit, quod tam lábilis sum, et infírmius ad resisténdum passió nibus. Et si non omníno ad consensiónem, tamen mihi étiam molésta et gravis est eárum insectátio, et tædet valde sic quotídie vívere in lite. Ex hinc nota mihi fit infírmitas mea, quia multo facílius írruunt abominándæ semper phantásia, quam discédunt.

3. Utinam, fortíssime Deus Israel, zelátor animárum fidélium, respicias servi tui labórem et dolórem, assistásque illi in ómnibus, ad quacúmque perréxerit. Róbora me cælésti fortitúdine, ne vetus homo, mísera caro spíritui necdum plene subácta, præváleat dominári, advérsus quam cer-

LIBER III, CAPUT XXI

táre oportébit, quámdu spirátur in hac vita misérrima. Heu, qualis est hæc vita, ubi non desunt tribulatiónes et misériæ, ubi plena láqueis et hóstibus sunt ómnia ! Nam una tribulatióne seu tentatióne recedénte, ália accédit ; sed et prióre adhuc duránte conflictu, álii plures supervéniunt, et insperáte.

4. Et quómo do potest amári vita, tantas habens amaritúdi-nes, tot subiécta calamitátibus et misériis ? Quómo do étiam díctur vita, tot génerans mortes et pestes ? Et tamen amátur, et delectári in ea a multis quæritur. Reprehénditur frequénte mundus, quod fallax sit et vanus, nec tamen fáci le relínquitur, quia concupiscéntiæ carnis nimis dominántur. Sed ália trahunt ad amándum, ália ad contemnéndum. Tra- hunt ad amórem mundi desidérium carnis, desidérium ocu- lórum et supérbia vitæ ; sed pœnæ ac misériæ iuste sequén- tes ea ódium mundi páriunt et tædium.

5. Sed vincit, proh dolor, delectátio prava mentem mundo déditam, et esse sub séntibus delicias réputat, quia Dei sua- vitátem et intérnam virtútis amœnitátem nec vidit, nec gu- stávit. Qui autem mundum perfécte contémnunt, et Deo ví- vere sub sancta disciplína student, isti divínam dulcédinem, veris abrenun- tiatóri- bus promíssam, non ignórant ; et quam gráviter mundus errat et várie fállitur, clárius vident.

CAPUT XXI

QUOD IN DEO SUPER ÓM- NIA BONA ET DONA

DE IMITATIONE CHRISTI

REQUIESCÉNDUM EST

1. Super ómnia et in ómnibus requiésces, ánima mea, in Dómino semper, quia ipse sanctórum æténa réquies. Da mihi, dulcíssime et amantíssime Iesu, in te super omnem creatúram requiéscere : super omnem salútem et pulchritúdinem, super omnem glóriam et honórem, super omnem poténtiam et dignitátem, super omnem sciéntiam et subtilitátem, super omnes divítias et artes, super omnem lætítiam et exsultatiónem, super omnem famam et laudem, super omnem suavitátem et consolatióem, super omnem spem et promissióem, super omne méritum et desidérium, super ómnia dona et múnera, quæ potes dare et infúndere, super omne gáudium et iubilatiónem, quam potest mens cápere et sentíre, dénique super ángelos et archángelos, et super omnem exércitum cæli, super ómnia visibília et invisibília, et super omne, quod tu, Deus meus, non es.

2. Quia tu, Dómine Deus meus, super ómnia óptimus es, tu solus altíssimus, tu solus potentíssimus, tu solus sufficientíssimus et pleníssimus, tu solus suavíssimus et solaciosíssimus, tu solus pulchérrimus et amantíssimus, tu solus nobilíssimus et gloriosíssimus super ómnia, in quo cuncta bona simul et perfécte sunt, et semper fuérunt, et erunt : atque ídeo minus est et insufficiens, quidquid præter teípsum mihi donas, aut de teípso revélas, vel promíttis, te non viso, nec plene adépto : quóniam quidem non potest cor meum veráciter requiéscere, nec totáliter contentári, nisi in te requié-

scat, et ómnia dona omnémque creatúram transcéndat.

3. O mi dilectíssime sponse, Iesu Christe, amátor puríssime, dominátor univérsæ creatúræ, quis mihi det pennas veræ libertátis, ad volándum et pausándum in te ? O quando ad plenum dábitur mihi vacáre et vidére, quam suávis es, Dómine Deus meus ? Quando ad plenum me recólligam in te, ut præ amóre tuo non séntiam me, sed te solum, supra omnem sensum et modum, in modo non ómnibus noto ? Nunc autem frequénter gemo, et infelicitátem meam cum dolóre porto. Quia multa mala in hac valle miseriarum occúrrunt, quæ me sápius contúrbant, contrístant et obnúbilant ; sápius impédiunt et dístrahunt, allíciunt et ímplicant, ne líberum hábeam accéssum ad te, et ne iucúndis fruar ampléxibus, præsto semper beátis spirítibus. Móveat te suspírium meum et desolátio múltiplex in terra.

4. O Iesu, splendor ætérnæ glóriæ, solámen peregrinántis ánimæ, apud te est os meum sine voce, et siléntium meum lóquitur tibi. Usquequo tardat veníre Dóminus meus ? Veniat ad me paupérculum suum, et lætum fáciat. Mittat manum suam, et míserum erípiat de omni angústia. Veni, veni : quia sine te nulla erit læta dies aut hora, quia tu lætítia mea, et sine te vácuca est mensa mea. Miser sum et quodámmodo incarcerátus et compédibus gravátus, donec luce præsentíæ tuæ me reficias ac libertáti dones, vultúmque amicábilem demónstres.

5. Quærant álii pro te áliud, quodcúmque libúerit : mihi

DE IMITATIONE CHRISTI

áliud ínterim nil placet nec placébit, nisi tu Deus meus, spes mea, salus ætérna. Non reticébo, nec deprecári cessábo, donec grátia tua revertátur, mihíque tu intus loquáris.

6. Ecce, adsum, ecce, ego ad te, quia invocásti me. Lácri-mæ tuæ et desidérium ánimæ tuæ, humiliátio tua et contritio cordis inclinavérunt me et adduxérunt ad te.

7. Et dixi : Dómine, vocávi te et desiderávi frui te, parátus ómnia respúere propter te. Tu enim prior excitásti me, ut quærerem te. Sis ergo benedíctus, Dómine, qui fecísti hanc bonitátem cum servo tuo, secúndum multitudínem misericórdiæ tuæ. Quid habet ultra dícere servus tuus coram te, nisi ut humiliet se valde ante te, memor semper própriæ iniquitátis et vilitátis ? Non enim est símilis tui in cunctis mirábilibus cæli et terræ. Sunt ópera tua bona valde, iudícia vera, et providéntia tua regúntur univérssa. Laus ergo tibi et glória, o Patris sapiéntia : te laudet et benedícat os meum, ánima mea et cuncta creáta simul.

CAPUT XXII

DE RECORDATIÓNE MULTIPLÍCIUM BENEFICIÓRUM DEI

1. Aperi, Dómine, cor meum in lege tua, et in præcéptis tuis doce me ambuláre. Da mihi intellégere voluntátem tuam, et cum magna reveréntia ac diligénti consideratióne benefícia tua tam in generáli quam in speciáli memorári, ut digne ti-

bi ex hinc váleam grátias reférre. Verum scio et confíteor, nec pro mínimo puncto me posse débitas gratiárum laudes persólvere. Minor ego sum ómnibus bonis mihi præstitis ; et cum tuam nobilitátem atténdo, déficit præ magnitúdine spíritus meus.

2. Omnia, quæ in ánima habémus et córpore, et quæcúmque extérius vel intérius, naturáliter et supernaturáliter posidémus, tua sunt beneficia et te benéficum, pium ac bonum comméndant, a quo bona cuncta accépmus. Et si álius plura, álius paucióra accépit, ómnia tamen tua sunt, et sine te nec mínimo potest habéri. Ille, qui maióra accépit, non potest mérito suo gloriári, neque super álios extólli, nec minóri insultáre ; quia ille maior et mélior, qui sibi minus ascribit et in regratiándo humilior est atque devótior. Et qui ómnibus viliórem se existimat et indigniórem se iúdicat, áptior est ad percipiéndam maióra.

3. Qui autem paucióra accépit, contristári non debet, nec indignánte ferre, neque ditióri invidére, sed te pótius atténdere et tuam bonitátem máxime laudáre, quod tam affluénter, tam gratis et libénter, sine personárum acceptióne tua múnera largíris. Omnia ex te, et ídeo in ómnibus es laudándus. Tu scis, quid unicuíque donári expédiat ; et cur iste minus, et ille ámplius hábeat, non nostrum, sed tuum est hoc discernere, apud quem singulórum definíta sunt mérita.

4. Unde, Dómine Deus, pro magno étiam réputo beneficio, non multa habére, unde extérius et secúndum hómines laus

DE IMITATIONE CHRISTI

et glória appáret : ita ut consideráta quis paupertáte et vilitáte persónæ suæ, non modo gravitátem aut tristítiam vel deiecciónem inde concípiat, sed pótius consolatióem et hilaritátem magnam ; quia tu, Deus, páuperes et húmiles atque huic mundo despéctos tibi elegísti in familiáres et domésticos. Testes sunt ipsi apóstoli tui, quos príncipes super omnem terram constituísti. Fuérunt tamen sine queréla conversáti in mundo, tam húmiles et símplexes, sine omni malítia et dolo, ut étiam pati contumélias gaudérent pro nómine tuo ; et quæ mundus abhórret, ipsi amplecteréntur afféctu magno.

5. Nihil ergo amatórem tuum et cognitórem beneficiórum tuórum ita lætificáre debet, sicut volúntas tua in eo, et beneplácitum ætérnæ dispositiÓNis tuæ : de qua tantum contentári debet et consolári, ut ita libénter velit esse mínimus, sicut áliquis optáret esse máximus, et ita pacíficus et conténtus in novíssimo, sicut in loco primo, atque ita libénter despiciábilis et abiéctus, nullíus quoque nóminis et famæ, sicut céteris honorabílior et maior in mundo. Nam volúntas tua et amor honóris tui ómnia excédere debet, et plus eum consolári magisque placére, quam ómnia benefícia sibi data vel danda.

CAPUT XXIII

DE QUÁTUOR MAGNAM IMPORTÁNTIBUS PACEM

1. Fili, nunc docébo te viam pacis et veræ libertátis.

2. Fac, Dómine, quod dicis, quia hoc mihi gratum est audire.

3. Stude, fili, altérius pótius fácere voluntátem, quam tuam. Elige, semper minus, quam plus habére. Quære semper inferiorem locum et ómnibus subesse. Opta semper et ora, ut volúntas Dei íntegre in te fiat. Ecce, talis homo ingréditur fines pacis et quiétis.

4. Dómine, sermo tuus iste brevis multum in se cóntinet perfectiónis. Parvus est dictu, sed plenus sensu et uber in fructu. Nam si posset a me fidéliter custodíri, non debéret tam fácilis in me turbátio oríri. Nam quótiens me impacátum séntio et gravátum, ab hac doctrína me recessísse invénio. Sed tu, qui ómnia potes et ánimæ proféctum semper díligis, adáuge maiórem grátiam, ut possim tuum complére sermónem et meam perfícere salútem.

ORATIO CONTRA COGITATIONES MALAS

5. Dómine Deus meus, ne elongéris a me ; Deus meus, in auxiliúm meum réspice : quóniam insurrexérunt in me váriæ cogitatiónes et timóres magni, affligéntes ánimam meam. Quómodo pertransíbo illæsus ? quómodo perfríngam eas?

6. Ego, inquit, ante te ibo, et gloriósos terræ humiliábo. Apérriam iánuas cárceris, et arcána secretórum revelábo tibi.

7. Fac, Dómine, ut lóqueris, et fúgiant a fácie tua omnes iníquæ cogitatiónes. Hæc spes et única consolátio mea, ad te in omni tribulatióne confúgere, tibi confídere, ex íntimo in-

DE IMITATIONE CHRISTI

vocáre et patiénter consolatióem tuam expectáre.

ORATIO PRO ILLUMINATIONE MENTIS

8. Clarífica me, Iesu bone, claritáte intérni lúminis, et educ de habitáculo cordis mei ténebras univérsas. Cóhibe evagatiónes multas, et vim faciéntes elíde tentatiónes. Pugna fórtiter pro me, et expúgna malas béstias, concupiscéncias dico illecebrósas : ut fiat pax in virtúte tua, et abundántia laudis tuæ résonet in aula sancta, hoc est in consciéntia pura. Impera ventis et tempestátibus ; dic mari : Quiésce ; et aquilóni : Ne fláveris ; et erit tranquillitas magna.

9. Emítte lucem tuam et veritátem, ut lúceant super terram ; quia terra sum inánis et vácuca, donec illúmines me. Effúnde grátiam désuper ; perfúnde cor meum rore cælésti ; ministra devotiónis aquas ad irrigándam fáciem terræ, ad producéndum fructum bonum et óptimum. Eleva mentem pressam mole peccatórum, et ad cæléstia totum desidérium meum suspénde, ut gustáta suavitate supérnæ felicitátis pígeat de terrénis cogitáre.

10. Rape me et éripe ab omni creaturárum indurábili consolatióne, quia nulla res creáta appetítum meum valet plenárie quietáre et consolári. Iunge me tibi inseparábili dilectiúnis vínculo, quóniam tu solus súfficis amánti, et absque te frívola sunt univérsa.

CAPUT XXIV

LIBER III, CAPUT XXV

DE EVITATIÓNE CURIÓSÆ INQUISITIÓNIS SUPER ALTÉRIUS VITA

1. Fili, noli esse curiosus nec vacuas gerere sollicitudines. Quid hoc vel illud ad te ? Tu me sequere. Quid enim ad te, utrum ille sit talis vel talis, aut iste sic et sic agit vel loquitur ? Tu non indiges respondere pro aliis, sed pro teipso rationem reddes. Quid ergo te implicas ? Ecce, ego omnes cognosco, et cuncta, quae sub sole fiunt, video ; et scio, qualiter cum unoquoque sit, quid cogitet, quid velit, et ad quem finem tendat eius intentio. Mihi igitur omnia committenda sunt : tu vero conserva te in bona pace, et dimitte agitantem agitare quantum voluerit. Veniet super eum, quidquid fecerit vel dixerit, quia me fallere non potest.

2. Non sit tibi curae de magni nominis umbra, non de multorum familiaritate, nec de privata hominum dilectione. Ista enim generant distractiones et magnas in corde obscuritates. Libenter loquerer tibi verbum meum et abscondita revelarem, si adventum meum diligenter observares et ostium cordis mihi aperires. Esto providus, et vigila in orationibus, et humilia te in omnibus.

CAPUT XXV

IN QUIBUS FIRMA PAX CORDIS ET VERUS PROFECTUS CONSISTIT

1. Fili, ego locútus sum : Pacem relínquo vobis, pacem meam do vobis : non quómo do mundus dat, ego do vobis. Pacem omnes desíderant : sed quæ ad veram pacem pértinent, non omnes curant. Pax mea cum humílibus et mansuétis corde. Pax tua erit in multa patiéntia. Si me audíeris et vocem meam secútus fúeris, póteris multa pace frui.

2. Quid ígitur fáciam?

3. In omni re atténde tibi, quid fácias et quid dicas, et omnem intentiónem tuam ad hoc dírige, ut mihi soli pláceas et extra me nihil cúpias vel quæras. Sed et de aliórum dictis vel factis nil témere iúdicés, nec cum rebus tibi non commíssis te ímplices ; et póterit fieri, ut parum vel raro turbéris. Numquam autem sentíre áliquam turbatióem, nec áliquam pati cordis vel córporis moléstiam, non est præsentis témporis, sed status ætérnæ quiétis. Non ergo æstimes, te veram pacem invenísse, si nullam sénseris gravitátem, nec tunc totum esse bonum, si néminem páteris adversárium ; nec hoc esse perféctum, si cuncta fiant secúndum tuum afféctum. Neque tunc áliquid magni te réputes aut speciáliter diléctum exístimes, si in magna fúeris devotióne atque dulcédine : quia in istis non cognóscitur verus amátor virtútis ; nec in istis consistit proféctus et perféctio hóminis.

4. In quo ergo, Dómine?

5. In offeréndo te ex toto corde tuo voluntáti divínæ, non quæréndo, quæ tua sunt, nec in parvo nec in magno, nec in témpore nec in æternitáte ; ita ut una æquáli fácie in gra-

LIBER III, CAPUT XXVI

tiárum actióne permáneas inter próspera et contrária, ómnia æqua lance pensádo. Si fúeris tam fortis et longánimus in spe, ut subtrácta interióri consolatióne étiam ad amplióra sustinénda cor tuum præparáveris, nec te iustificáveris, quasi hæc tantáque pati non debéres, sed me in ómnibus dispositiúnibus iustificáveris et sanctum laudáveris ; tunc in vera et recta via pacis ámbulas, et spes indubitáta erit, quod rursus in iúbilo fáciem meam sis visúrus. Quod si ad plenum tui ipsíus contéptum pervéneris, scito, quod tunc abundántia pacis perfruéris, secúndum possibilitátem tui incolátus.

CAPUT XXVI

DE EMINÉNTIA LÍBERÆ MENTIS, QUAM SUPPLEX ORÁTIO MAGIS MERÉTUR, QUAM LÉCTIO

1. Dómine, hoc opus est perfécti viri, numquam ab intentione cælestium ánimum relaxáre, et inter multas curas quasi sine cura transíre, non more torpéntis, sed prærogatíva quadam líberæ mentis, nulli creatúræ inordináta affectiódne adhærédo.

2. Obsecro te, piíssime Deus meus, præsérvá me a curis huius vitæ, ne nimis ímplicer ; a multis necessitátibus corpóris, ne voluptáte cápiar ; ab univérsis ánimæ obstáculis, ne moléstiiis fractus deíciar. Non dico : ab his rebus, quas toto afféctu ambit vánitas mundána, sed ab his misériis, quæ ánimam servi tui commúni maledícto mortalitátis pœnáli-

ter gravant et retárdant, ne in libertátem spíritus, quótiens libúerit, váleat introíre.

3. O Deus meus, dulcédo ineffábilis, verte mihi in amari-túdinem omnem consolatióem carnálem, ab æternórum amóre me abstrahéntem et ad se intúitu cuiúsdam boni delectábilis præsentis male alliciéntem. Non me vincat, Deus meus, non vincat caro et sanguis, non me decípiat mundus et brevis glória eius, non me supplántet diábolus et astútia illíus. Da mihi fortitúdinem resisténdi, paciéntiam tolerándi, constántiam perseverándi. Da pro ómnibus mundi consola-tiónibus suavíssimam spíritus tui unctiόem, et pro carnáli amóre tui nóminis infúnde amórem.

4. Ecce, cibus, potus, vestis ac cétera utensília ad córporis sustentáculum pertinéntia fervénti spíritui sunt onerósa. Tríbue, tálibus foméntis temperáte uti, non desidério nímio implicári. Abícere ómnia non licet, quia natúra sustentánda est ; requírerere autem supérflua et quæ magis deléctant, lex sancta próhibet : nam álias caro advérsus spíritum insolésceret. Inter hæc, quæso, manus tua me regat et dóceat, ne quid nímium fiat.

CAPUT XXVII

QUOD PRIVÁTUS AMOR A SUMMO BONO MÁXIME RETÁRDAT

1. Fili, opórtet te dare totum pro toto, et nihil tui ipsíus esse.

Scito, quod amor tui ipsius magis nocet tibi, quam aliqua res mundi. Secundum amorem et affectum, quem geris, quaelibet res plus vel minus adheret. Si fuerit amor tuus purus, simplex et bene ordinatus, eris sine captivitate rerum. Noli concupiscere, quod non licet habere ; noli habere, quod te potest impedire et libertate interiori privare. Mirum, quod non ex toto fundo cordis teipsum mihi committis cum omnibus, quae desiderare potes vel habere.

2. Quare vano mærore consumeris ? Cur superfluis curis fatigaris ? Sta ad beneplacitum meum, et nullum patieris detrimentum. Si quaeris hoc vel illud, et volueris esse ibi vel ibi propter tuum commodum et proprium beneplacitum magis habendum : numquam eris in quietudine, nec liber a sollicitudine, quia in omni re reperietur aliquis defectus, et in omni loco erit, qui adversetur.

3. Iuvat igitur non quaelibet res adæpta vel multiplicata exteriùs, sed potius contempta et decisa ex corde radicitus. Quod non tantum de censu æris et divitiarum intellegas, sed de honoris etiam ambitu ac vanæ laudationis desiderio, quae omnia transeunt cum mundo. Munit parum locus, si deest spiritus fervoris ; nec diu stabit pax illa quaesita forinsecus, si vacat a vero fundamento status cordis, hoc est, nisi steteris in me ; permutare te potes, sed non meliorare. Nam occasione orta et accepta, invenies, quod fugisti, et amplius.

ORATIO PRO PURGATIONE CORDIS ET CÆLËSTI SAPIËNTIA

DE IMITATIONE CHRISTI

4. Confirma me, Deus, per grátiam Sancti Spíritus. Da virtutem corroborári in interióri hómine, et cor meum ab omni inútili sollicitúdine et angóre evacuáre, nec váriis desidériis trahi cuiuscúmque rei, vilis aut pretiósæ ; sed ómnia inspícere sicut transeúntia, et me páriter cum illis transitúrum : quia nihil pérmanens sub sole, ubi ómnia vánitas et afflictió spíritus. O quam sápiens, qui ita consíderat!

5. Da mihi, Dómine, cæléstem sapiéntiam, ut discam te super ómnia quærere et inveníre, super ómnia sápere et dilígere, et cétera secúndum órđinem sapiéntiæ tuæ, prout sunt, intellégere. Da prudénter declináre blandiéntem et paciénter ferre adversántem, quia hæc magna sapiéntia, non movéri omni vento verbórum, nec aurem male blandiénti præbére Sirénæ ; sic enim incépta pérğitur via secúre.

CAPUT XXVIII

CONTRA LINGUAS OBTRACTATÓRUM

1. Fili, non ægre feras, si quidam de te male sénserint et dixerint, quod non libénter áudias. Tu deterióra de teípso sentíre debes, et néminem infirmiórem te crédere. Si ámbulas ab intra, non multum ponderábis volántia verba. Est non parva prudéntia, silére in témpore malo et intrórsus ad me convérte, nec humáno iudício disturbári.

2. Non sit pax tua in ore hómínium ; sive enim bene sive male interpretáti fúerint, non es ídeo alter homo. Ubi est vera

pax et vera glória ? Nonne in me ? Et qui non appetit hominibus placere, nec timet displicere, multa perfruatur pace. Ex inordinato amore et vano timore oritur omnis inquietudo cordis et distractio sensuum.

CAPUT XXIX

QUALITER INSTANTE TRIBULATIONE DEUS

INVOCANDUS EST ET BENEDICENDUS

1. Sit nomen tuum, Domine, benedictum in saecula, qui voluisti hanc tentationem et tribulationem venire super me. Non possum eam effugere, sed necesse habeo ad te confugere, ut me adiuves et in bonum mihi convertas. Domine, modo sum in tribulatione, et non est cordi meo bene, sed multum vexor a praesenti passione. Et nunc, pater dilecte, quid dicam ? Deprehensus sum inter angustias. Salvifica me ex hora hac. Sed propterea veni in hanc horam, ut tu clarificeris, cum fuero valide humiliatus et per te liberatus. Complacere tibi, Domine, ut eruas me : nam ego pauper quid agere possum, et quo ibo sine te ? Da patientiam, Domine, etiam hac vice. Adiuva me, Deus meus, et non timebo, quantumcumque gravatus fuero.

2. Et nunc inter haec quid dicam ? Domine, fiat voluntas tua. Ego bene merui tribulari et gravari. Oporet utique, ut sustineam, et utinam patienter, donec transeat tempestas et melius fiat ! Potens est autem omnipotens manus tua, etiam

DE IMITATIONE CHRISTI

hanc tentatióem a me auférre et eius ímpetum mitigáre, ne pénitus succúmbam, quemádmódu et prius sápius egísti mecum, Deus meus, misericórdia mea. Et quanto mihi diffícilius, tanto tibi faciélior est hæc mutátio dèxteræ excèlsi.

CAPUT XXX

DE DIVÍNO PETÉNDO AUXÍLIO ET CONFIDÉNTIA

RECUPERÁNDÆ GRÁTIÆ

1. Fili, ego Dóminus, confórtans in die tribulatiónis. Vénias ad me, cum tibi non fúerit bene. Hoc est, quod máxime consolatióem ímpedit cæléstem, quia tárdius te convértis ad oratióem. Nam ántequam me inténte roges, multa ínterim solácia quæris, et récreas te in extérnis. Ideóque fit, ut parum ómnia prosint, donec advértas, quia ego sum, qui éruo sperántes in me, nec est extra me valens auxílium, neque útile consílium, sed neque durábile remédium. Sed iam resúmpo spírítu post tempestátem reconvalésce in luce miseratiónum meárum: quia prope sum, dicit Dóminus, ut restáurem univérsa, non solum íntegre, sed et abundánte ac cumuláte.

2. Numquid mihi quicquam est diffícile ? aut ero símilis dicéti et non faciéti ? Ubi est fides tua ? Sta fírmiter et perseveránte. Esto longánimis et vir fortis ; véniet tibi consolátio in témpore suo. Exspécta me, exspécta ; véniam et curábo te. Temptátio est, quæ te vexat, et formído vana, quæ

te extérret. Quid impórtat sollicitúdo de futúris contingéntibus, nisi ut tristítiam super tristítiam hábeas ? Suffíciat diéi malítia sua. Vanum est et inútile, de futúris conturbári vel gratulári, quæ forte numquam evénient.

3. Sed humánum est, huiúsmodi imaginatióibus illúdi, et parvi adhuc ánimi signum, tam léviter trahi ad suggestiÓNem inimíci. Ipse enim non curat, utrum veris an falsis illúdat et decípiat, utrum præsentium amóre, aut futurórum formídine prostérnat. Non ergo turbétur cor tuum, neque formídet. Crede in me, et in misericórdia mea habéto fidúciam. Quando tu putas te elongátum a me, sæpe sum propínquior. Quando tu aestimas pene totum pérditum, tunc sæpe maius meréndi instat lucrum. Non est totum pérditum, quando res áccidit in contrárium. Non debes iudicáre secúndum præsens sentíre, nec sic gravitatí alicui, undecúmque veniénti, inhærere et accípere, tamquam omnis spes sit abláta emergéndi.

4. Noli putáre te relíctum ex toto, quamvis ad tempus tibi míserim áliquam tribulatiÓNem vel étiam optátam subtráxerim consolatiÓNem : sic enim transitur ad regnum cælórum. Et hoc sine dúbio magis expedit tibi et céteris servis meis, ut exercitémini advérsis, quam si cuncta ad líbitum haberétis. Ego novi cogitatiÓNes absconditas, quia multum expedit pro salúte tua, ut intérdum sine sapóre relinquáris, ne forte elevéris in bono succéssu, et tibi ipsi placére velis in eo, quod non es. Quod dedi, auférre possum, et restitúere, cum mihi

placúerit.

5. Cum dédero, meum est, cum retráxero, tuum non tuli, quia meum est omne datum bonum et omne donum perfectum. Si tibi admísero gravitátem aut quámllibet contrarietátem, ne indignéris, neque cóncidat cor tuum : ego cito subleváre possum et omne onus in gáudium transmutáre. Verúm tamen iustus sum et recommendábilis multum, cum sic fácio tecum.

6. Si recte sapis et in veritáte áspicis, numquam debes propter advérsa tam deiécte contristári, sed magis gaudére et grátias ágere, immo hoc únicum reputáre gáudium, quod afflígens te dolóribus non parco tibi. Sicut diléxit me Pater, et ego vos díligo, dixi diléctis discípulis meis, quos útique non misi ad gáudia temporália, sed ad magna certámina, non ad honóres, sed ad despectiónes, non ad ótium, sed ad labóres, non ad réquiem, sed ad afferéndum fructum multum in patientia. Horum meménto, fili mi, verbórum.

CAPUT XXXI

DE NEGLÉCTU OMNIS CREATÚRÆ, UT CREÁTOR POSSIT INVENÍRI

1. Dómine, bene indígeo adhuc maióri grátia, si débeam illuc perveníre, ubi me nemo póterit nec ulla creatúra impedíre. Nam quám diu res áliqua me rétinet, non possum líbere ad te voláre. Cupiébat líbere voláre, qui dicébat : Quis dabit

mihi pennas sicut colúmbæ, et volábo et requiéscam ? Quid simplici óculo quiétius ? Et quid libérius nil desideránte in terris ? Opórtet ígitur omnem supertransíre creatúram, et seípsum perfécte desérere, ac in excéssu mentis stare, et vidére, te ómnium conditórem cum creatúris nil símile habére. Et nisi quis ab ómnibus creatúris fúerit expeditus, non póterit líbere inténdere divínis. Ideo enim pauci inveniúntur contempláti, quia pauci sciunt se a peritúris et creatúris ad plenum sequestrári.

2. Ad hoc magna requíritur grátia, quæ ánimam levet et supra semetípsum rápiat. Et nisi homo sit in spírítu elevátus et ab ómnibus creatúris liberátus ac Deo totus únitus, quiddquid scit, quiddquid étiam habet, non est magni pónderis. Diu parvus erit et infra iacébit, qui áliquíd magnum æstímat, nisi solum unum imménsum, ætérnum bonum. Et quiddquid Deus non est, nihil est et pro níhilo computári debet. Est magna differéntia, sapiéntia illumináti et devóti viri et sciéntia litteráti atque studiósí cléríci. Multo nobílior est illa doctrína, quæ de sursum ex divína influéntia manat, quam quæ laborióse humano acquíritur ingénio.

3. Plures reperiúntur contemplatiónem desideráre ; sed quæ ad eam requirúntur, non student exercére. Est magnum impediméntum, quia in signis et sensibílibus rebus statur, et parum de perfécta mortificatióne habétur. Nescio quid est, quo spírítu dúcimur, et quid præténdimus, qui spirituáles dici vidémur, quod tantum labórem et ampliórem sollicitú-

DE IMITATIONE CHRISTI

dinem pro transitóriis et vílibus rebus ágimus, et de interióribus nostris vix raro plene recolléctis sénsibus cogitámus.

4. Proh dolor ! statim post módicam recollectiÓNem foras erúmpimus, nec ópera nostra distrícta examinatiÓne trutinámus. Ubi iacent afféctus nostri, non atténdimus, et quam impúra sint ómnia, non deplorámus. Omnis quippe caro corrúperat viam suam, et ídeo sequebátur dilúvium magnum. Cum ergo intérior afféctus noster multum corrúptus sit, necesse est, ut áctio sequens, index caréntiæ interiÓris vigóris, corrumpátur. Ex puro corde procedit fructus bonæ vitæ.

5. Quantum quis fécerit, quæritur ; sed ex quanta virtúte agit, non tam studiÓse pensátur. Si fúerit fortis, dives, pulcher, hábilis, vel bonus scriptor, bonus cantor, bonus laborátor, investigátur ; quam pauper sit spíritu, quam pátiens et mitis, quam devótus et intérnus, a multis tacétur. Natúra exteriÓra hómínis réspicit, grátia ad interiÓra se convértit. Illa frequénter fállitur ; ista in Deo sperat, ut non decipiátur.

CAPUT XXXII

DE ABNEGATIÓNE SUI ET ABDICATIÓNE OMNIS CUPIDITÁTIS

1. Fili, non potes perféctam possidére libertátem, nisi totáliter ábneges temetípsum. Compediti sunt omnes proprietárii et sui ipsíus amatóres cúpidi, curiÓsi, gyróvagi, quæréntes semper móllia, non quæ Iesu Christi, sed hoc sæpe fingén-

tes et componentes, quod non stabit. Períbit enim totum, quod non est ex Deo ortum. Tene breve et consummátum verbum : Dimítte ómnia, et invénies ómnia ; relínque cupidinem, et repéries réquiem. Hoc mente pertrácta ; et cum impléveris, intélleges ómnia.

2. Dómine, hoc non est opus uníus diéi, nec ludus parvulórum ; immo in hoc brevi inclúditur omnis perféctio religiosórum.

3. Fili, non debes avérti, nec statim déici, audíta via perfectórum ; sed magis ad sublimióra provocári, et ad minus ad hæc ex desidério suspiráre. Utinam sic tecum esset, et ad hoc pervenísses, ut tui ipsíus amátor non esses, sed ad nutum meum pure stares, et eius, quem tibi præpósui, Patris : tunc mihi valde placéres, et tota vita tua in gáudio et pace transíret. Adhuc multa habes ad relinquéndum : quæ nisi mihi ex íntegro resignáveris, non acquíres, quod póstulas. Suádeo tibi émere a me aurum ignítum, ut lócuples fias, id est, cæléstem sapiéntiam ómnia ínfima conculcántem. Postpóne terrénam sapiéntiam, omnem humánam et própriam complacéntiam.

4. Dixi, vilióra tibi eménda pro pretiósiss et altis in rebus humánis. Nam valde vilis et parva ac pene oblivióni trádicta vidétur vera cæléstis sapiéntia ; non sápiens alta de se, nec magnificári quærens in terra : quam multi ore tenus prædicant, sed vita longe disséntiunt : ipsa tamen est pretiósissima margaríta a multis abscóndita.

DE IMITATIONE CHRISTI

CAPUT XXXIII

DE INSTABILITÁTE CORDIS ET DE INTENTIÓNE

FINÁLI AD DEUM HABÉNDÁ

1. Fili, noli crédere afféctui tuo ; qui nunc est, cito mutábitur in áliud. Quámduu víxeris, mutabilitáti subiéctus es, étiam nolens : ut modo lætus, modo tristis, modo pacátus, modo turbátus, nunc devótus, nunc indevótus, nunc studiósus, nunc acediósus, nunc gravis, nunc levis inveniáris. Sed stat super hæc mutabilia sápiens et bene doctus in spírítu, non atténdens, quid in se séntiat, vel qua parte flet ventus instabilitátis, sed ut tota inténtio mentis eius ad débitum et optátum profíciat finem. Nam sic póterit unus et idem inconcussúsque permanére, símplici intentiónis óculo per tot vários evéntus ad me imprætermísse dirécto.

2. Quanto autem púrior fúerit intentiónis óculus, tanto constántius inter divérsas itur procéllas. Sed in multis calígat óculus puræ intentiónis ; respícitur enim cito in áliquod delectábile, quod occúrrit. Nam et raro totus liber quis invenítur a nævo própriae exquisitiónis. Sic Iudæi olim vénerant in Bethániam ad Martham et Maríam, non propter Iesum tantum, sed et ut Lázarus vidérent. Mundándus est ergo intentiónis óculus, ut sit símplex et rectus, atque ultra ómnia vária média ad me dirigéndus.

CAPUT XXXIV

QUOD AMÁNTI SAPIT DEUS SUPER ÓMNIA ET IN
ÓMNIBUS

- 1.** Ecce, Deus meus et ómnia. Quid volo ámplius, et quid felícitus desideráre possum ? O sápidum et dulce verbum ! sed amánti Verbum, non mundum, nec ea, quæ in mundo sunt. Deus meus et ómnia. Intellegénti satis dictum est, et sæpe repétere iucúndum est amánti. Te síquidem præsen-te iucúnda sunt ómnia ; te autem absén-te fastídiunt cuncta. Tu facis cor tranquíllum et pacem magnam lætitiámque festívam. Tu facis bene sentíre de ómnibus et in ómnibus te laudáre, nec potest áliquid sine te diu placére ; sed si debet gratum esse et bene sápere, opórtet grátiam tuam adesse et condiménto tuæ sapiéntiæ condíri.
- 2.** Cui tu sapis, quid ei recte non sápiet ? Et cui tu non sapis, quid ei ad iucunditátem esse póterit ? Sed defíciunt in sapiéntia tua mundi sapiéntes, et qui carnem sápiunt : quia ibi plúrima vánitas, et hic mors invenítur. Qui autem te per contéptum mundanórum et carnis mortificatióem sequúntur, vere sapiéntes esse cognoscúntur : quia de vanitáte ad veritátem, de carne ad spíritum transferúntur. Istis sapit Deus : et quidquid boni invenítur in creatúris, totum ad laudem réferunt sui conditóris. Dissímilis tamen, et multum dissímilis sapor Creatóris et creatúræ, æternitátis et témporis, lucis increátæ et lucis illuminátæ.
- 3.** O lux perpétua, cuncta creáta transcéndens lúmina, fúl-

DE IMITATIONE CHRISTI

gura coruscationem de sublími penetrántem ómnia cordis mei íntima. Purífica, lætífica, clarífica et vivífica spíritum meum, cum suis poténtiis ad inhæréndum tibi iubilósis excéssibus. O quando véniet hæc beáta et desiderábilis hora, ut tua me sáties præsentia et sis mihi ómnia in ómnibus ? Quámdu hoc datum non fúerit, nec plenum gáudium erit. Adhuc, proh dolor, vivit in me vetus homo, non est totus crucifixus, non est perfécte mórtuus. Adhuc concupíscit fórtiter contra spíritum, bella movet intestína, nec regnum ánimæ pátitur esse quiétum.

4. Sed tu, qui domináris potestáti maris et motum flúctuum eius mítigas, exsúrge, ádiuva me. Díssipa gentes, quæ bella volunt ; cóntere eas in virtúte tua. Osténde, quæso, magnália tua, et glorificétur délixtera tua : quia non est spes ália nec refúgium mihi, nisi in te, Dómine Deus meus.

CAPUT XXXV

QUOD NON EST SECÚRITAS A TENTATIÓNE IN HAC VITA

1. Fili, numquam secúrus es in hac vita, sed quoad víxeris, semper arma spirituália tibi sunt necessária. Inter hostes versáris, et a dextris et a sinístris impugnáris. Si ergo non úteris úndique scuto patiéntiæ, non eris diu sine vúlnerē. Insuper, si non ponis cor tuum fixe in me, cum mera voluntáte cuncta patiéndi propter me, non póteris ardórem istum

sustinere, nec ad palmam pertingere beatorum. Opórtet te ergo viríliter ómnia pertransire et poténti manu uti advérsus obiécta. Nam vincénti datur manna, et torpénti relínquitur multa miséria.

2. Si quæris in hac vita réquiem, quómodo tunc pervénies ad ætérnam réquiem ? Non ponas te ad multam réquiem, sed ad magnam patiéntiam. Quære veram pacem, non in terris, sed in cælis, non in homínibus nec in céteris creatúris, sed in Deo solo. Pro amóre Dei debes ómnia libénter subíre, labóres scílicet et dolóres, tentatiónes, vexatiónes, anxietátes, necessitátes, infirmitátes, iniúrias, oblocutiónes, reprehénsiões, humiliatiónes, confusiões, correctiões et despectiões. Hæc iuvant ad virtútem, hæc probant Christi tíronem, hæc fábricant cæléstem corónam. Ego reddam mercedem ætérnam pro brevi labóre, et infinitam glóriam pro transitória confusiõe.

3. Putas tu, quod semper habébis pro tua voluntáte consolatiões spirituáles ? Sancti mei non semper habuérunt tales, sed multas gravitátes et tentatiões várias magnásque desolatiões. Sed patiénter sustinuérunt se in ómnibus, et magis confisi sunt Deo, quam sibi, sciéntes, quia non sunt condígnæ passiões huius témporis ad futúram glóriam promeréndam. Vis tu statim habére, quod multi post multas lácri-mas et magnos labóres vix obtinuérunt ? Exspécta Dóminum, viríliter age, et confortáre ; noli diffidere, noli discéde-re, sed corpus et ánimam expóne constánter pro glória Dei.

Ego reddam plenissime, ego tecum ero in omni tribulatione.

CAPUT XXXVI

CONTRA VANA HÓMINUM IUDÍCIA

1. Fili, iacta cor tuum firmiter in Dómino, et humánum ne métuas iudícium, ubi te consciéntia pium reddit et insón-tem. Bonum est et beátum táliter pati, nec hoc erit grave húmili cordi et Deo magis quam sibi ipsi confidénti. Multi multa loquúntur, et ídeo parva fides est adhibénda. Sed et ómnibus satis esse, non est possíbile. Etsi Paulus ómni- bus stúduit in Dómino placére et ómnibus ómnia factus est, tamen étiam pro mínimo duxit, quod ab humáno die iudi- cátus fuit.

2. Egit satis pro aliórum ædificatióne et salúte, quantum in se erat et póterat ; sed ne ab áliis aliquándo iudicarétur, vel non despicerétur, cohibére non pótuit. Ideo totum Deo commísit, qui totum nóverat ; et patiéntia ac humilitáte con- tra ora loquéntium iníqua aut étiam vana ac mendósa cogi- tántium atque pro líbitu suo quæque iactántium se deféndit. Respóndit tamen intérdum, ne infirmis ex sua taciturnitáte generarétur scándalum.

3. Quis tu, ut tíneas a mortáli hómine ? Hódie est, et cras non compáret. Deum time, et hómínium terróres non expavésces. Quid potest áliquis in te verbis aut iniúriis ? Si- bi pótius nocet, quam tibi ; nec póterit iudícium Dei effú- gere, quicúmque est ille. Tu habe Deum præ óculis, et noli

conténdere verbis querulosis. Quod si ad præsens tu vidéris succúmbi et confusiónem pati, quam non meruísti : ne indignéris ex hoc, neque per impatiéntiam mínuas corónam tuam, sed ad me pótius réspice in cælum, qui potens sum erípere ab omni confusióne et iniúria, et unicuítque réddere secúndum ópera sua.

CAPUT XXXVII

DE PURA ET ÍNTEGRA RESIGNATIÓNE SUI AD OBTINÉNDAM CORDIS LIBERTÁTEM

- 1.** Fili, relínque te, et invénies me. Sta sine electiÓne et omni proprietáte, et lucráberis semper. Nam et adiciétur tibi ámplior grátia, statim ut te resignáveris nec resúmpseris.
- 2.** Dómine, quótiens me resignábo, et in quibus me relínquam?
- 3.** Semper et omni hora : sicut in parvo, sic et in magno. Nihil excípio, sed in ómnibus te nudátum inveníri volo. Alióquin, quómodo póteris esse meus et ego tuus, nisi fúeris ab omni própria voluntáte intus et foris spoliátus ? Quanto celérius hoc agis, tanto mélius habébis, et quanto plénius et sincérius, tanto mihi plus placébis, et ámplius lucráberis.
- 4.** Quidam se resignant, sed cum áliqua exceptiÓne : non enim plene Deo confidunt, ídeo sibi providére sátagunt. Quidam étiam primo totum ófferunt, sed póstea tentatiÓne pulsáti ad própria rédeunt, ídeo mínime in virtúte proficiunt.

DE IMITATIONE CHRISTI

Hi ad veram puri cordis libertátem et iucúndæ familiaritátis meæ grátiam non pertíngent, nisi íntegra resignatióne et cotidiána sui immolatióne prius facta ; sine qua non stat nec stabit únio fruitíva.

5. Dixi tibi sæpíssime, et nunc íterum dico : Relínque te, resigna te, et fruérís magna intérna pace. Da totum pro toto ; nil exquíre, nil répete ; sta pure et inhæsitánte in me, et habébis me. Eris liber in corde, et ténebræ non conculcábunt te. Ad hoc conáre, hoc ora, hoc desídera, ut ab omni proprietáte possis exspoliári, et nudus nudum Iesum sequi, tibi mori et mihi æternáliter vívere. Tunc deficient omnes vanæ phantásia, conturbatiónes iníquæ et curæ superflua. Tunc étiam recédet immoderátus timor, et inordinátus amor moriétur.

CAPUT XXXVIII

DE BONO REGÍMINE IN EXTÉRNIS ET RECÚRSU AD DEUM IN PERÍCULIS

1. Fili, ad istud diligénte téndere debes, ut in omni loco et actiÓne seu occupatiÓne extérna sis íntimus liber et tui ipsíus potens, et sint ómnia sub te, et tu non sub eis : ut sis dÓminus actiÓnum tuárum et rector, non servus, nec empítius, sed magis exéptus verúsque Hebræus, in sortem ac libertátem tránsiens filiÓrum Dei : qui stant super præséntia et speculántur æterna, qui transitória sínistro intuéntur

LIBER III, CAPUT XXXIX

óculo et dextro cæléstia : quos temporália non trahunt ad inhæréndum, sed trahunt ipsi magis ea ad bene serviéndum, prout ordináta sunt a Deo et institúta a summo opífice, qui nil inordinátum in sua relíquit creatúra.

2. Si étiam in omni événtu stas non in apparéntia extérna, nec óculo carnáli lustras visa vel audíta, sed mox in quálibet causa intras cum Móyse in tabernáculum ad consuléndum Dóminum : áudies nonnúmquam divínium respónsum, et rédies instrúctus de multis præsentibus et futúris. Semper enim Móyses recúrsum hábuit ad tabernáculum pro dúbiiis et quæstióibus solvéndis, fugítque ad oratiónis adiutórium, pro perículis et improbitátibus hóminum sublevándis. Sic et tu confúgere debes in cordis tui secretárium, divínium inténtius implorándo suffrágium. Proptérea namque Iósue et fílii Israel a Gabaonítis legúntur decépti : quia os Dómini prius non interrogavérunt, sed nímium créduli dúlcibus sermónibus, falsa pietáte delúsi sunt.

CAPUT XXXIX

QUOD HOMO NON SIT IMPORTÚNUS IN NEGÓTIIS

1. Fili, commítte mihi semper causam tuam, ego bene dispónam in témpore suo. Exspécta ordinatióem meam, et sénties inde proféctum.

2. Dómine, satis libénter tibi omnes res commítto, quia parum potest cogitátió mea profícere. Utinam non multum

adhærérem futúris evéntibus, sed ad beneplácitum tuum incunctánte me offérrem!

3. Fili, sæpe homo rem áliquam veheménte ágitat, quam desíderat ; sed cum ad eam pervénerit, áliter sentíre incipit : quia affectiónes circa idem non sunt durábiles, sed magis de uno ad áliud impéllunt. Non est ergo mínimum, étiam in mínimis seípsum relínquere.

4. Verus proféctus hóminis est abnegátio sui ipsíus, et homo abnegátus valde liber est et secúrus. Sed antíquus hostis, ómnibus bonis advérsans, a tentatióne non cessat ; sed die noctúque graves molítur insídias, si forte in láqueum deceptiόνis possit præcipitáre incautum. Vigiláte et oráte, dicit Dóminus, ut non intrétis in tentatióne.

CAPUT XL

QUOD HOMO NIHIL BONI EX SE HABET ET DE NULO GLORIÁRI POTEST

1. Dómine, quid est homo, quod memor es eius, aut fílius hóminis, quia vísitas eum ? Quid promérui homo, ut dares illi grátiam tuam ? Dómine, quid possum cónqueri, si me déséris ; aut quid iuste obténdere possum, si, quod peto, non féceris ? Certe hoc in veritáte cogitáre possum et dícere : Dómine, nihil sum, nihil possum, nihil boni ex me hábeo ; sed in ómnibus defício et ad nihil semper tendo. Et nisi a te fúero adiútus et intérius informátus, totus effíciór tépidus et

dissolútus.

2. Tu autem, Dómine, semper idem ipse es, et pérmanes in ætérnum semper bonus, iustus et sanctus, bene, iuste ac sancte agens ómnia, et dispónens in sapiéntia. Sed ego, qui ad deféctum sum magis pronus quam ad proféctum, non sum semper in uno statu perdúrans, quia semper témpora mutántur super me. Verúmtamen cito mélius fit, cum tibi placúerit, et manum porréxeris adiutricem, quia tu solus sine humáno suffrágio póteris auxiliári et in tantum confirmáre, ut vultus meus ámplius in diversa non mutétur, sed in te uno cor meum convertátur et quiéscat.

3. Unde, si bene scirem omnem humánam consolatióem abícere, sive propter devotióem adipiscéndam, sive propter necessitátem, qua compéllor te quærere, quia non est homo, qui me consolétur, tunc possem mérito de grátia tua speráre et de dono novæ consolatióis exsultáre.

4. Grátias tibi, unde totum venit, quotiescúmque mihi bene succédit. Ego autem vánitas et níhilum ante te, incónstans homo et infirmus. Unde ergo possum gloriári, aut cur áppetó reputári ? Numquid de níhilo ? et hoc vaníssimum est. Vere inánis glória mala pestis, vánitas máxima : quia a vera trahit glória et cælésti spóliat grátia. Dum enim homo cómplacet sibi, dísplicet tibi : dum ínhiat láudibus humánis, privátur veris virtútibus.

5. Est autem vera glória et exsultátio sancta, gloriári in te et non in se, gaudére in nómine tuo, non in própria virtúte, nec

DE IMITATIONE CHRISTI

in aliqua creatúra delectári, nisi propter te. Laudétur nomen tuum, non meum ; magnificétur opus tuum, non meum ; benedicátur nomen sanctum tuum, nihil mihi autem attribúatur de láudibus hóminum. Tu glória mea, tu exultátio cordis mei. In te gloriábor et exultábo tota die ; pro me autem nihil, nisi in infirmitátibus meis.

6. Quærant Iudæi glóriam, quæ ab ínvicem est ; ego hanc requíram, quæ a solo Deo est. Omnis quidem glória humana, omnis honor temporális, omnis altitúdo mundána, æternæ glóriæ tuæ comparáta, vánitas est et stultítia. O véritas mea et misericórdia mea, Deus meus, Trínitas beáta, tibi soli laus, honor, virtus, glória, per infinita sæculórum sæcula.

CAPUT XLI

DE CONTÉMPТУ OMNIS TEMPORÁLIS HONÓRIS

- 1.** Fili, noli tibi attráhere, si vídeas álios honorári et elevári, te autem déspici et humiliári. Erige cor tuum ad me in cælum, et non contristábit te contémpтус hóminum in terris.
- 2.** Dómine, in cæcitate sumus, et vanitate cito sedúcimur. Si recte me inspicio, numquam mihi facta est iniúria ab aliqua creatúra, unde nec iuste hábeo cónqueri advérsus te. Quia autem frequénter et gráviter peccávi tibi, mérito armátur contra me omnis creatúra. Mihi ígitur iuste debétur confúsió et contémpтус ; tibi autem laus, honor et glória. Et nisi me ad hoc præparávero, quod velim libénter ab omni creatúra dé-

spici et relinqui, atque pénitus nihil vidéri, non possum intérius pacificári et stabilíri, nec spirituáliter illuminári, neque plene tibi uníri.

CAPUT XLII

QUOD PAX NON EST PONÉNDÁ IN HOMÍNIBUS

1. Fili, si ponis pacem tuam cum áliqua persóna, propter tuum sentíre et convívere, instábilis eris et implicátus. Sed si recúrsum habes ad semper vivéntem et manéntem veritátem, non contristábit amícus recédens aut móriens. In me debet amíci diléctio stare, et propter me diligéndus est, quisquis tibi bonus visus est et multum carus in hac vita. Sine me non valet nec durábit amicítia, nec est vera et munda diléctio, quam ego non cópulo. Ita mórtuus debes esse tálibus affectiónibus dilectorum hóminum, ut, quantum ad te pértinet, sine omni humáno optáres esse consórtio. Tanto homo Deo magis appropínquat, quanto ab omni solácio terreno lóngius recédit. Tanto étiam áltius ad Deum ascéndit, quanto profúndius in se descéndit et plus sibi ipsi viléscit.

2. Qui autem sibi áliquid boni attribuit, grátiam Dei in se veníre ímpedit, quia grátia Spíritus Sancti cor húmíle semper quærit. Si scires te perfécte adnihílare atque ab omni créato amóre evacuáre, tunc debérem in te cum magna grátia emanáre. Quando tu réspicis ad creatúras, subtráhitur tibi aspéctus Creatóris. Disce te in ómnibus propter Creatórem víncere, tunc ad divínam valébis cognitióem pértin-

gere. Quantumcúmque módicum sit, si inordináte dilígitur et respícitur, retárdat a summo et vítiat.

CAPUT XLIII

CONTRA VANAM ET SÆCULÁREM SCIÉNTIAM

- 1.** Fili, non te móveant pulchra et subtília hóminum dicta. Non enim est regnum Dei in sermóne, sed in virtúte. Atténde verba mea, quæ corda accéndunt et mentes illúminant, indúcunt compunctiónem et váriam íngerunt consolatióem. Numquam ad hoc legas verbum, ut dóctior aut sapiéntior possis vidéri. Stude mortificatióni vitiórum, quia hoc ámplius tibi próderit, quam notítia multárum difficílium quæstiónum.
- 2.** Cum multa légeris et cognóveris, ad unum semper opórtet redíre princípium. Ego sum, qui dóceo hóminem sciéntiam, et clariórem intellegéntiam párvulis tríbuo, quam ab hómine possit docéri. Cui ego loquor, cito sápiens erit et multum in spírítu profíciet. Væ eis, qui multa curiósá ab homínibus inquírunt, et de via mihi serviéendi parum curant. Véniet tempus, quando apparábit magíster magistrórum Christus, dóminus angelórum, cunctórum auditúrus lectiões, hoc est singulórum examináturus consciéntias. Et tunc scrutábitur Ierúsalem in lucérnis, et manifésta erunt abscondita tenebrárum, tacebúntque arguménta linguárum.
- 3.** Ego sum, qui húmilem in puncto élevo mentem, ut plures ætérnæ veritátis cápiat ratiónes, quam si quis decem an-

LIBER III, CAPUT XLIV

nis studuísset in scholis. Ego dóceo sine strépitu verbórum, sine confusióne opiniónum, sine fastu honóris, sine pugnatione argumentórum. Ego sum, qui dóceo terréna despícere, præsentia fastidíre, æténa quærere, æténa sápere, honóres fúgere, scándala sufférre, omnem spem in me pónere, extra me nil cúpere, et super ómnia me ardénter amáre.

4. Nam quidam, amándo me íntime, dídicit divína et loquebátur mirabília. Plus profécit in relinquéndo ómnia, quam in studéndo subtília. Sed áliis loquor commúnia, áliis speciália ; alíquibus in signis et figúris dúlciter appáreo, quibúsdam vero in multo lúmíne revélo mystéria. Una vox librórum, sed non omnes æque infórmát : quia intus sum doctor veritátis, scrutátor cordis, cogitatiónum intelléctor, actiónum promótor, distribuens síngulis, sicut dignum iudicávero.

CAPUT XLIV

DE NON ATTRAHÉNDO SIBI RES EXTERIÓRES

1. Fili, in multis opórtet te esse íncium, et æstimáre te tamquam mórtuum super terram, et cui totus mundus crucifíxus sit. Multa étiam opórtet surda aure pertransíre, et quæ tuæ pacis sunt, magis cogitáre. Utílius est óculos a rebus displicéntibus avértere et unicuíque suum sentíre relínquere, quam contentiósus sermónibus deservíre. Si bene stéteris cum Deo et eius iudícium aspéxeris, fácilius te victum portábis.

2. O Dómine, quoúsque vénimus ? Ecce, damnum defléitur temporále, pro módico quæstu laborátur et cúrritur, et spirituále detriméntum in obliviónem transit, et vix sero redítur. Quod parum vel nihil prodest, atténditur ; et quod summe necessárium est, neglegénter præterítur : quia totus homo ad extérna défluit ; et nisi cito respíscat, libens in exterióri-bus iacet.

CAPUT XLV

QUOD ÓMNIBUS NON EST CREDÉNDUM, ET DE FÁCILI LAPSU VERBÓRUM

1. Da mihi auxiliúm, Dómine, de tribulatióne, quia vana salus hóminis. Quam sæpe ibi non invéni fidem, ubi me habére putávi ? Quótiens étiam ibi répperi, ubi minus præsumpsi ? Vana ergo spes in homínibus, salus autem iustórum in te, Deus. Benedíctus sis, Dómine Deus meus, in ómnibus, quæ áccidunt nobis. Infirmi sumus et instábiles, cito fállimur et permutámur.

2. Quis est homo, qui ita caute et circumspecte in ómnibus se custodíre valet, ut aliquándo in áliquam deceptiόνem vel perplexitátem non véniat ? Sed qui in te, Dómine, confídít, ac simplici ex corde quærit, non tam fáci-le lábitur. Et si incíderit áliquam tribulatióne, quocúmque modo fúerit étiam implicátus, cítius per te eruétur, aut a te consolábitur : quia tu non déseres in te sperántem usque in finem.

Rarus fidus amicus, in cunctis amici perseverans pressuris. Tu, Dómine, tu solus es fidelíssimus in ómnibus, et præter te non est alter talis.

3. O quam bene sápuit sancta illa ánima, quæ dixit : Mens mea solidáta est et in Christo fundáta. Si ita mecum foret, non tam fácite timor húmanus me sollicitáret, nec verbórum iácula movérent. Quis ómnia prævidére, quis præcavére futúra mala súfficit ? Si prævísa sæpe étiam lædunt, quid improvísá nisi gráviter fériunt ? Sed quare mihi mísero non mélius providi ? Cur étiam tam fácite áliis crédi di ? Sed hómines sumus, nec áliud quam frágiles hómines sumus, étiam si ángeli a multis æstimámur et dícimur. Cui credam, Dómine ? cui, nisi tibi ? Véritas es, quæ non fallis, nec falli potes. Et rursum : Omnis homo mendax, infirmus, instábilis et lábilis máxime in verbis, ita ut statim vix credi débeat, quod rectum in fácie sonáre vidétur.

4. Quam prudénter præmonuísti, cavéndum ab homínibus, et quia inimíci hóminis doméstici eius ; nec credéndum, si quis díxerit : Ecce hic, aut : Ecce illic. Doctus sum damno meo, et útinam ad cautélam maiórem, et non ad insipiéntiam mihi. Cautus esto, ait quidam, cautus esto, serva apud te, quod dico. Et dum ego síleo et abscónditum credo, nec ille silére potest, quod siléndum pétiit, sed statim prodit me et se, et ábiit. Ab huiúsmodi fábulis et incáutis homínibus prótege me, Dómine, ne in manus eórum incidam, nec umquam tália commítam. Verbum verum et stábile da in os

meum, et linguam cállidam longe fac a me. Quod pati nolo, omnímode cavére débeo.

5. O quam bonum et pacíficum de áliis silére, nec indiférenter ómnia crédere, neque de fácili ultérius effári, paucis seípsum reveláre, te semper inspectórem cordis quáerre, nec omni vento verbórum circumférrí, sed ómnia íntima et extérna secúndum plácitum tuæ voluntátis optáre pérfici ! Quam tutum pro conservatióne cæléstis grátiae humanam fúgere apparéntiam, nec appétere, quæ foris admiratió-nem vidéntur præbére, sed ea tota sedulitate sectári, quæ vitæ emendatió-nem dant et fervórem ! Quam multis nócuít virtus scita ac præpróperè laudáta ! Quam sane prófuit grátia siléntio serváta in hac frágili vita, quæ tota tentátio fertur et milítia!

CAPUT XLVI

DE CONFIDÉNTIA IN DEO HABÉNTA, QUANDO INSÚRGUNT VERBÓRUM IÁCULA

1. Fili, sta fírmiter et spera in me. Quid enim sunt verba, nisi verba ? Per aërem volant, sed lápidem non lædunt. Si reus es, cógita, quod libénter emendáre te velis ; si nihil tibi cónsciús es, pensa, quod velis libénter pro Deo hoc sustinére. Parum satis est, ut vel verba intérdum sustíneas, qui necdum fórtia vérbera toleráre vales. Et quare tam parva tibi ad cor tránseunt, nisi quia adhuc carnális es, et hómínes magis,

quam opórtet, atténdis ? Nam quia déspici métuis, reprehéndi pro excéssibus non vis, et excusatiónum umbrácula quæris.

2. Sed ínspecte te mélius, et agnósces, quia vivit adhuc in te mundus et vanus amor placéndi homínibus. Cum enim basári réfugis et confúndi pro deféctibus, constat útique, quod nec verus húmilis sis, nec vere mundo mórtuus, nec mundus tibi crucifíxus. Sed audi verbum meum, et non curábis decem míllia verba hóminum. Ecce, si cuncta contra te dice-réntur, quæ fingi malitiosíssime possent, quid tibi nocérent, si omníno transíre permítteres, nec plus quam festúcam perpénderes ? Numquid vel unum capíllum tibi extráhere possent?

3. Sed qui cor intus non habet, nec Deum præ óculis, fá-cíliter verbo movétur vituperatiónis. Qui autem in me confí-dit, nec próprio iudício stare áppetit, absque humano terró-re erit. Ego enim sum iudex, et cógnitor ómnium secretó-rum ; ego scio, quáliter res acta est ; ego iniuriántem novi et sustinéntem. A me éxiit verbum istud, me permitténte hoc áccidit, ut reveléntur ex multis córdibus cogitatiónes. Ego reum et innocéntem iudicábo, sed occúlto iudício utrúm-que ante probáre vólui.

4. Testimónium hóminum sæpe fallit ; meum iudícium ve-rum est, stabit, et non subvertétur. Latet plerúmque et pau-cis ad síngula patet ; numquam tamen errat, nec erráre po-dest, étiam si óculis insipiéntium non rectum videátur. Ad

me ergo curréndum est in omni iudício, nec próprio inniéndum arbítrio. Iustus enim non conturbábitur, quidquid a Deo ei accíderit. Etiam si iniúste áliquid contra eum prolátum fúerit, non multum curábit. Sed nec vane exsultábit, si per álios rationabíliter excusétur. Pensat namque, quia ego sum scrutans corda et renes, qui non iúdicto secúndum fáciem et humánam apparéntiam. Nam sæpe in óculis meis reperítur culpábile, quod hómínium iudício créditur laudábile.

5. Dómine Deus, iudex iuste, fortis et pátiens, qui hómínium nosti fragilitátem et pravitatém, esto robur meum et tota fidúcia mea : non enim mihi súfficit consciéntia mea. Tu nosti, quod ego non novi ; et ídeo in omni reprehensióne humiliáre me débui et mansuète sustinére. Ignósce quoque mihi propítius, quótiens sic non egi, et dona íterum grátiam ampliórís sufferéntiæ. Mélior est enim mihi tua copiósá misericórdia, ad consecutiónem indulgéntiæ, quam mea opináta iustítia, pro defensióne laténtis consciéntiæ. Et si nihil mihi cóncius sum, tamen in hoc iustificáre me non possum : quia remóta misericórdia tua, non iustificábitur in conspéctu tuo omnis vivens.

CAPUT XLVII

QUOD ÓMNIA GRÁVIA PRO ÆTÉRNA VITA SUNT
TOLERÁNDÁ

1. Fili, non te frangant labores, quos assumpsisti propter me, nec tribulationes te deiciant usquequaque ; sed mea promissio in omni eventu te roborat et consolatur. Ego sufficiens sum ad reddendum supra omnem modum et mensuram. Non diu hic laborabis, nec semper gravaberis doloribus. Exspecta paulisper, et videbis celerem finem malorum. Veniet una hora, quando cessabit omnis labor et tumultus. Modicum est et breve omne, quod transit cum tempore.

2. Age, quod agis ; fideliter labora in vinea mea, ego ero merces tua. Scribe, lege, canta, geme, tace, ora, sustine viriliter contraria : digna est his omnibus et maioribus procellis vita aeterna. Veniet pax in die una, quae nota est Domino ; et erit non dies neque nox huius scilicet temporis, sed lux perpetua, claritas infinita, pax firma, et requies secura. Non dices tunc : Quis me liberabit de corpore mortis huius ? Neque clamabis : Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est ! quoniam praecipitabitur mors, et salus erit indefectiva, anxietas nulla, iucunditas beata, societas dulcis et decora.

3. O si vidisses sanctorum in caelo coronas perpetuas, quanta quoque nunc exsultant gloria, qui huic mundo olim contemptibiles et quasi vita ipsa indigni putabantur ; profecto te statim humiliare usque ad terram, et affectare potius omnibus subesse, quam uni praesse ; nec huius vitae laetos dies concupisceres, sed magis pro Deo tribulari gauderes, et pro nihilo inter homines computari, maximum lucrum duceres.

4. O si tibi haec saperent, et profunde ad cor transirent, quo-

DE IMITATIONE CHRISTI

modo audéres vel semel cónqueri ? Nonne pro vita ætérna cuncta laboriósasunt toleránda ? Non est parvum quid, pèrdere aut lucrári regnum Dei. Leva ígitur fáciem tuam in cælo. Ecce, ego et omnes sancti mei mecum, qui in hoc sáeculo magnum habuére certámen, modo gaudent, modo consolántur, modo secúri sunt, modo requiéscunt, et sine fine mecum in regno Patris mei permanébunt.

CAPUT XLVIII

DE DIE ÆTERNITÁTIS ET HUIUS VITÆ ANGÚSTIIS

1. O supérnæ civitátis mánsio beatíssima ! O dies æternitátis claríssima, quam nox non obscurat, sed summa véritas semper irrádiat ; dies semper læta, semper secúra, et nunquam statum mutans in contrária ! O útinam dies illa illuxisset, et cuncta hæc temporália finem accepissent ! Lucet quidem sanctis perpétua claritáte spléndida, sed non nisi a longe et per spéculum peregrinántibus in terra.

2. Norunt cæli cives, quam gaudiósa sit illa ; gemunt éxsules filii Evæ, quod amára et tædiósa sit ista. Dies huius témporis parvi et mali, pleni dolóribus et angústis : ubi homo multis peccátis inquinátur, multis passióibus irretítur, multis timóibus stríngitur, multis curis disténditur, multis curiositátibus distráhitur, multis vanitátibus implicátur, multis erroribus circumfúnditur, multis labóribus attéritur, tentatióibus gravátur, delíciis enervátur, egestáte cruciátur.

3. O quando finis horum malórum ? quando liberábor a mísera servitúte vitiórum ? quando memorábor, Dómine, tui solíus ? quando ad plenum lætábor in te ? Quando ero sine omni impediménto in vera libertáte, sine omni gravámine mentis et córporis ? Quando erit pax sólida, pax imperturbábilis et secúra, pax intus et foris, pax ex omni parte firma ? Iesu bone, quando stabo ad vidéndum te ? quando contemplábor glóriam regni tui ? quando eris mihi ómnia in ómnibus ? O quando ero tecum in regno tuo, quod præparásti diléctis tuis ab ætérno ! Relíctus sum pauper et exsul in terra hostíli, ubi bella cotidiána et infortúnia máxima.

4. Consoláre exílium meum, mítiga dolórem meum, quia ad te suspírat omne desidérium meum. Nam onus mihi totum est, quidquid hic mundus offert ad solácium. Desidéro te íntime frui, sed néqueo apprehéndere. Opto inhærére cæléstibus, sed déprimunt res temporáles et immortificátæ passiónes. Mente ómnibus rebus superesse volo, carne autem invíte subesse cogor. Sic ego homo infélix mecum pugno, et factus sum mihimetípsi gravis, dum spíritus sursum et caro quærit esse deórsum.

5. O quid intus pátiór, dum mente cæléstia tracto, et mox carnálium turba occúrrit oránti ! Deus meus, ne elongéris a me, neque declínes in ira a servo tuo. Fúlgura coruscationem tuam et díssipa eas ; emítte sagíttas tuas, et conturbéntur omnes phantásiaë inimíci. Recóllige sensus meos ad te ; fac me oblivísci ómnium mundanórum ; da cito abícere et

DE IMITATIONE CHRISTI

contémnere phantásmata vitiórum. Succúrre mihi, æténa véritas, ut nulla me móveat vánitas. Adveni, cæléstis suávitás, et fúgiat a fácie tua omnis impúritas. Ignósce quoque mihi et misericórditer indúlge, quótiens præter te áliud in oratióne revólvo. Confíteor étenim vere, quia valde distrácte me habére consuévi. Nam ibi multótiens non sum, ubi corporáliter sto aut sédeo ; sed ibi magis sum, quo cogitatió-nibus feror. Ibi sum, ubi cogitatio mea est. Ibi est fréquenter cogitatio mea, ubi est, quod amo. Hoc mihi cito occúrrit, quod naturáliter deléctat aut ex usu placet.

6. Unde tu, véritas, apérte dixísti : Ubi enim est thesáurus tuus, ibi est et cor tuum. Si cælum díligo, libénter de cæléstibus penso. Si mundum amo, mundi felicitátibus congáudeo et de adversitátibus eius tristor. Si carnem díligo, quæ carnis sunt, sæpe imáginor. Si spíritum amo, de spirituálibus cogitare deléctor. Quæcúmque enim díligo, de his libénter loquor et áudio, atque tálium imáginés mecum ad domum repórto. Sed beátus ille homo, qui propter te, Dómine, ómnibus creatúris licéntiam abeúndi tríbuit, qui naturæ vim facit et concupiscéntias carnis fervóre spíritus crucifígit, ut serenáta consciéntia puram tibi oratiónem ófferat, dignúsque sit angélicis interésse choris, ómnibus terrénis foris et intus exclúsis.

CAPUT XLIX

DE DESIDÉRIO ÆTÉRNÆ VITÆ, ET QUANTA SINT

CERTÁNTIBUS BONA PROMÍSSA

1. Fili, cum tibi desidérium æternæ beatitudinis désuper infúndi sentis, et de tabernáculo córporis exíre concupíscis, ut claritátem meam sine vicissitudinis umbra contemplári possis : diláta cor tuum et omni desidério hanc sanctam inspirationem súscipe. Redde amplíssimas supérnæ bonitati grátias, quæ tecum sic dignánter agit, cleménter vísitat, ardénter éxcitat, poténter súblevat, ne próprio póndere ad terréna labáris. Neque enim hoc cogitátu tuo aut conátu áccipis, sed sola dignatióne supérnæ grátiae et divíni respéctus : quátenus in virtútibus et maióri humilitáte profícias, et ad futúra certámina te præpares, mihíque toto cordis afféctu adhærére ac fervénti voluntáte stúdeas deservíre.

2. Fili, sæpe ignis ardet, sed sine fumo flamma non ascéndit. Sic et aliquórum desidéria ad cæléstia flagrant, et tamen a tentatióne carnális afféctus líberi non sunt. Idcírcó nec omníno pure pro honóre Dei agunt, quod tam desideránter ab eo petunt. Tale est et tuum sæpe desidérium, quod insinuásti fore tam importúnium. Non enim est hoc purum et perfectum, quod própria commoditáte est inféctum.

3. Pete, non quod tibi est delectábile et cómmodum, sed quod mihi est acceptábile atque honoríficum : quia, si recte iúdicas, meam ordinatiónem tuo desidério et omni desideráto præférre debes ac sequi. Novi desidérium tuum, et fréquentes gémitus audívi. Iam velles esse in libertáte glóriæ filiórum Dei ; iam te deléctat domus æterna et cæléstis pá-

tria gáudio plena, sed nondum venit hora ista : sed est adhuc áliud tempus, scílicet tempus belli, tempus labóris et probatiónis. Optas summo repléri bono, sed non potes hoc ássequi modo. Ego sum : exspécta me, dicit Dóminus, donec véniat regnum Dei.

4. Probándus es adhuc in terris et in multis exercitándus. Consolátio tibi intérdum dábitur, sed copiósa satíetas non concéditur. Confortáre ígitur, et esto robústus, tam in agéndo quam in patiéndo natúræ contrária. Opórtet te novum indúere hóminem et in álterum virum mutári. Opórtet te sæpe ágere, quod non vis ; et quod vis, opórtet relínquere. Quod áliis placet, procéssum habébit ; quod tibi placet, ultra non proficiet. Quod álii dicunt, audiétur ; quod tu dicis, pro níhilo computábitur. Petent álii, et accípient ; tu petes, nec impetrábis.

5. Erunt álii magni in ore hóminum, de te autem tacébitur. Aliis hoc vel illud committétur, tu autem ad nihil útilis iudicáberis. Propter hoc natúra quandóque contristábitur ; et magnum, si silens portáveris. In his et simílibus multis probári solet fidélis Dómini servus, quáliter se abnegáre, et in ómnibus frángere quíverit. Vix est áliquíd tale, in quo tantúndem mori índiges, sicut vidére et pati, quæ voluntáti tuæ advérsa sunt ; máxime autem, cum disconveniéntia et quæ minus utilia tibi appárent, fieri iubéntur. Et quia non audes resístere altióri potestáti, sub domínio constitútus : ídeo durum tibi vidétur ad nutum altérius ambuláre et omne pró-

prium sentire omittere.

6. Sed pensa, fili, horum fructum laborum, celerem finem atque præmium nimis magnum ; et non habebis inde gravamen, sed fortissimum patientiæ tuæ solamen. Nam et pro módica hac voluntate, quam nunc sponte deseris, habebis semper voluntatem tuam in cælis. Ibi quippe invenies omne, quod volueris, omne, quod desiderare poteris. Ibi aderit tibi totius facultas boni sine timore amittendi. Ibi voluntas tua una semper mecum, nil cupiet extraneum vel privatum. Ibi nullus resistet tibi, nemo de te conqueretur, nemo impedit, nihil obviabit ; sed cuncta desiderata simul erunt præsentia, totumque affectum tuum reficient et adimplébunt usque ad summum. Ibi reddam glóriam pro contumélia perpessa, pállium laudis pro mærore, pro loco novissimo sedem regni in sæcula. Ibi apparebit fructus obœdiëntiæ, gaudébit labor pæniténtiæ, et húmilis subiéctio coronábitur glorióse.

7. Nunc ergo inclína te humíliter sub ómnium mánibus ; nec sit tibi curæ, quis hoc díxerit vel iússerit. Sed hoc magnópere curáto, ut sive prælátus seu iúnior aut æquális áliquis a te expóscerit vel innúerit, pro bono totum accípias, et sincéra voluntate stúdeas adimplére. Quærat álius hoc, álius illud, gloriétur ille in illo, et iste in isto, laudetúrque míllies mille : tu autem nec in isto, nec in illo, sed in tui ipsíus gaude contéptu, et in mei solíus beneplácito ac honóre. Hoc optándum est tibi, ut sive per vitam, sive per mortem Deus

semper in te glorificétur.

CAPUT L

QUÁLITER HOMO DESOLÁTUS SE DEBET IN MANUS
DEI OFFÉRRE

1. Dómine Deus, sancte Pater, sis nunc et in ætérnum benedíctus, quia, sicut vis, sic factum est, et quod facis, bonum est. Lætétur in te servus tuus, non in se, nec in áliquo álio ; quia tu solus lætítia vera, tu spes mea et coróna mea, tu gáudium meum et honor meus, Dómine. Quid habet servus tuus, nisi quod a te accépit, étiam sine mérito suo ? Tua sunt ómnia, quæ dedísti et quæ fecísti. Pauper sum et in labóribus meis a iuventúte mea : et contristátur ánima mea non núnquam usque ad lácrimas, quandóque étiam conturbátur ad se propter imminéntes passióes.

2. Desídero pacis gáudium, pacem filiórum tuórum flágito, qui in lúmine consolatiónis a te pascúntur. Si das pacem, si gáudium sanctum infúndis, erit ánima servi tui plena modulatióne, et devóta in laude tua. Sed si te subtráxeris, sicut sæpíssime soles, non póterit cúrrere viam mandatórum tuórum, sed magis ad tundéndum pectus génua eius incurvántur : quia non est illi sicut heri et núdius tértius, quando splendébat lucérna tua super caput eius, et sub umbra alárum tuárum protegebátur a tentatióibus irruéntibus.

3. Pater iuste et semper laudánde, venit hora, ut probétur

servus tuus. Pater amánde, dignum est, ut hac hora patiátur pro te áliquid servus tuus. Pater perpétuo veneránde, venit hora, quam ab ætérno præsciébas affutúram, ut ad módicum tempus succúmbat foris servus tuus, vivat vero semper apud te intus. Páululum vilipendátur, humiliétur et deficiat coram homínibus, passióibus conterátur et languóribus : ut íterum tecum in auróra novæ lucis resúrgat et in cæléstibus clarificétur. Pater sancte, tu sic ordinásti et sic voluísti ; et hoc factum est, quod ipse præcepísti.

4. Hæc est enim grátia ad amícum tuum, pati et tribulári in mundo pro amóre tuo, quotiescúmque et a quocúmque id permíseris fieri. Sine consílio et providéntia tua et sine causa nihil fit in terra. Bonum mihi, Dómine, quod humiliásti me, ut discam iustificatiónes tuas, et omnes elatiónes cordis atque præsumptiόnes abíciam. Utile mihi, quod confúsió cooperuit fáciem meam ; ut te pótius, quam hómines ad consolándum requíram. Dídici étiam ex hoc inscrutábile iudícium tuum expavéscere : qui affligis iustum cum ímpio, sed non sine æquitáte et iustítia.

5. Grátias tibi ago, quia non pepercísti malis meis, sed attrívísti me verbéribus amáris, inflígens dolóres et immíttens angústias foris et intus. Non est, qui me consolétur ex ómnibus, quæ sub cælo sunt, nisi tu, Dómine Deus meus, cæléstis médicus animárum : qui pércutis et sanas, dedúcis ad ínferos et redúcis. Disciplína tua super me, et virga tua ipsa me docébit.

6. Ecce, Pater dilécte, in mánibus tuis sum ego, sub virga correctiónis tuæ me inclíno. Pércute dorsum meum et col- lum meum, ut incúrvem ad voluntátem tuam tortuositátem meam. Fac me pium et húmilem discípulum, sicut bene fá- cere consuevísti, ut ámbulem ad omnem nutum tuum. Tibi me et ómnia mea ad corrigéndum comméndo ; mélius est hic córripi, quam in futúro. Tu scis ómnia et síngula, et nil te latet in humána consciéntia. Antequam fiant, nosti ven- túra : et non opus est tibi, ut quis te dóceat aut admóneat de his, quæ gerúntur in terra. Tu scis, quid éxpedit ad pro- fectum meum, et quantum desérvit tribulátio ad rubíginem vitiórum purgándam. Fac mecum desiderátum benepláci- tum tuum, et ne despicias peccaminósam vitam meam, nulli mélius nec clárus, quam tibi soli, notam.

7. Da mihi, Dómine, scire, quod sciéndum est, hoc amáre, quod amándum est, hoc laudáre, quod tibi summe placet ; hoc reputáre, quod tibi pretiósus appáret, hoc vituperáre, quod óculis tuis sordéscit. Non me sinas secúndum visió- nem oculórum exteriórum iudicáre, neque secúndum au- dítum áurium hóminum imperitórum sententiáre ; sed in iudício vero de visibílibus et spirituálibus discérnere, atque super ómnia voluntátem benepláciti tui semper inquirere.

8. Fallúntur sæpe hóminum sensus in iudicándo ; fallúntur et amatóres sæculi, visibília tantúmmodo amándo. Quid est homo inde mélior, quia reputátur ab hómine maior ? Fallax fallácem, vanus vanum, cæcus cæcum, infirmus infirmum

décipit, dum exáltat ; et veráciter magis confúndit, dum inániter laudat. Nam quantum unusquísque est in óculis tuis, tantum est, et non ámplius, ait húmilis sanctus Francíscus.

CAPUT LI

QUOD HUMÍLIBUS INSISTÉNDUM EST OPÉRIBUS, CUM DEFÍCITUR A SUMMIS

- 1.** Fili, non vales semper in ferventióri desidério virtútum stare, nec in altióri gradu contemplatiónis consistere : sed necesse habes intérdum ob originálem corruptélam ad inferiora descéndere, et onus corruptíbilis vitæ étiam invíte et cum tædio portáre. Quámdui mortále corpus geris, tædium sénties et gravámen cordis. Opórtet ergo sæpe in carne de carnis ónere gémere, eo quod non vales spirituálibus stúdiis et divínæ contemplatióni indesinéter inhærere.
- 2.** Tunc expedit tibi ad humília et exterióra ópera confúgere, et in bonis áctibus te recreáre, advéntum meum et supérnam visitatiónem firma confidéntia expectáre, exílium tuum et ariditátem mentis patiénter sufférre, donec íterum a me visitéris et ab ómnibus anxietátibus liberéris. Nam fáciem te labórum oblivísci et intérna quiéte pérfrui. Expándam coram te prata Scripturárum, ut, dilatáto corde, cúrrere incípias viam mandatórum meórum. Et dices : Non sunt condígnæ passiónes huius témporis ad futúram glóriam, quæ revelábitur in nobis.

CAPUT LII

QUOD HOMO NON RÉPUTET SE CONSOLATIÓNE
DIGNUM, SED MAGIS VERBÉRIBUS REUM

1. Dómine, non sum dignus consolatióne tua nec áliqua spirituáli visitatióne ; et ídeo iuste mecum agis, quando me ínopem et desolátum relínquis. Si enim ad instar maris lácrimas fúndere possem, adhuc consolatióne tua dignus non essem. Unde nihil dignus sum, quam flagellári et puníri, quia grávitèr et sæpe te offéndi et in multis valde delíqui. Ergo vera pensáta ratióne, nec mínima sum dignus consolatióne. Sed tu, clemens et miséricors Deus, qui non vis períre ópera tua, ad ostendéndum divítias bonitátis tuæ in vasa misericórdiæ, étiam præter omne próprium méritum dignáris consolári servum tuum supra humánum modum. Tuæ enim consolatiónes non sunt sicut humánæ confabulatiónes.

2. Quid egi, Dómine, ut mihi conférres áliquam cæléstem consolatióne ? Ego nihil boni me egísse recólo, sed semper ad vítia pronum et ad emendatióne pigrum fuísse. Verum est, et negáre non possum. Si áliter dícerem, tu stares contra me, et non esset, qui defénderet. Quid mérui pro peccátis meis, nisi inférnum et ignem ætérnum ? In veritáte confíteor, quóniam dignus sum omni ludíbrío et contémp-tu, nec decet me inter tuos devótos commemorári. Et licet hoc ægre áudiam, tamen advérsus me pro veritáte peccáta mea árguam, ut facílius misericórdiam tuam mérear impe-

LIBER III, CAPUT LIII

tráre.

3. Quid dicam reus et omni confusióne plenus ? Non hábeo os loquéndi, nisi hoc tantum verbum : Peccávi, Dómine, peccávi ; miserére mei, ignósce mihi. Sine me páululum, ut plangam dolórem meum, ántequam vadam ad terram tenebrósam et opértam mortis calígine. Quid tam máxime a reo et mísero peccatóre requíris, nisi ut conterátur et humíliet se pro delíctis suis ? In vera contritióne et cordis humiliatióne náscitur spes véniaë, reconciliátur perturbáta consciéntia, reparátur grátia pérdita, tuétur homo a futúra ira, et occurrunt sibi mútuo, in ósculo sancto, Deus et pænitens ánima.

4. Húmilis peccatórum contrítio acceptábile tibi est, Dómine, sacrificium, longe suávius odórans in conspéctu tuo, quam thuris incénsum. Hæc est gratum étiam unguéntum, quod sacris pédibus tuis infúndi voluísti : quia cor contrítum et humiliátum numquam despexísti. Ibi est locus refúgii a fácie iræ inimíci. Ibi emendátur et ablúitur, quidquid aliúnde contráctum est et inquinátum.

CAPUT LIII

QUOD GRÁTIA DEI NON MISCÉTUR TERRÉNA

SAPIÉNTIBUS

1. Fili, pretiósá est grátia mea, non pátitur se miscéri extráneis rebus nec consolatiónebus terrénis. Abícere ergo opórtet ómnia impediménta grátiaë, si optas eius infusióne su-

scípere. Pete secrétum tibi, ama solus habitáre tecum, nullius requíre confabulatióem : sed magis ad Deum devótam effúnde precem, ut compúnctam téneas mentem et puram consciéntiam. Totum mundum nihil æstima ; Dei vacatióem ómnibus exterióribus antepóne. Non enim póteris mihi vacáre et in transitóriis páriter delectári. A notis et a caris opórtet elongári, et ab omni temporáli solácio mentem tenére privátam. Sic óbsecrat beátus apóstolus Petrus, ut tamquam ádvenas et peregrínos in hoc mundo se contíneant Christi fidéles.

2. O quanta fidúcia erit moritúro, quem nullius rei afféctus détinet in mundo. Sed sic segregátum cor habére ab ómnibus, æger necdum capit ánimus, nec animális homo novit intérni hóminis libertátem. Attamen si vere velit esse spirituális, opórtet eum renuntiáre tam remótiis quam propínquis, et a némine magis cavére, quam a seípso. Si temetípsum perfécte víceris, cétera facílius subiugábis. Perfécta victória est de semetípso triumpháre. Qui enim semetípsum subiéctum tenet, ut sensuálitatis ratióni, et ratió in cunctis obœdiat mihi, hic vere victor est sui et dóminus mundi.

3. Si ad hunc ápicem scándere gliscis, opórtet viríliter incípere, et secúrim ad radícem pónere, ut evéllas et déstruas occúltam inordinátam inclinatióem ad teípsum et ad omne privátum et materiále bonum. Ex hoc vítio, quod homo semetípsum nimis inordináte díligit, pene totum pendet, quidquid radicáliter vincéndum est : quo devícto et su-

bácto malo pax magna et tranquíllitas erit contínuo. Sed quia pauci sibi ipsis perfécte mori labórant, nec plene extra se tendunt, proptérea in se implicáti rémanent, nec supra se in spírítu elevári possunt. Qui autem líbere mecum ambuláre desíderat, necesse est, ut omnes pravas et inordinátas affecciónes suas mortíficet, atque nulli creatúræ priváto amóre concupiscénter inhéreat.

CAPUT LIV

DE DIVÉRSIS MÓTIBUS NATÚRÆ ET GRÁTIÆ

- 1.** Fili, diligénter advérte motus natúræ et grátia, quia valde contrárie et subtiliter movéntur, et vix, nisi a spirituáli et íntimo illumináto hómíne, discernúntur. Omnes quidem bonum áppetunt, et áliquíd boni in suis dictis vel factis præténdunt ; ídeo sub spécie boni multi fallúntur.
- 2.** Natúra cállida est, et multos trahit, illáqueat et décipit, et se semper pro fine habet : sed grátia simplicíter ámbulat, ab omni spécie mala declínat, fallácias non præténdit, et ómnia pure propter Deum agit, in quo et fináliter requiésцит.
- 3.** Natúra invíte vult mori, nec premi, nec superári, nec subesse, nec sponte subiugári : grátia vero studet mortificatióni própria, resístit sensualítati, quærit súbici, áppetit vinci, nec própria vult libertáte fungi ; sub disciplína amat tenéri, nec alicúi cupit dominári, sed sub Deo semper vívere, stare et esse ; atque propter Deum omni humánæ creatúræ humíliter paráta est inclinári.

4. Natúra pro suo cómmo labórat, et quid lucri ex álio sibi provéniat, atténdit : grátia autem, non quid sibi útile et commodósum sit, sed quod multis proficiat, magis considérat.
5. Natúra libénter honórem et reveréntiam áccipit : grátia vero omnem honórem et glóriam Deo fidéliter attribuit.
6. Natúra confusiónem timet et contéptum : grátia autem gaudet pro nómine Iesu pati contuméliam.
7. Natúra ótium amat et quiétem corporálem : grátia vero vácuá esse non potest, sed libénter ampléctitur labórem.
8. Natúra quærit habére curiósá et pulchra, abhórret vília et grossa : grátia vero simplicibus delectátur et humílibus, áspera non aspernátur, nec vetústis réfugit índui pannis.
9. Natúra réspicit temporália, gaudet ad luca terréna, tristátur de damno, irritátur levi iniúriæ verbo : sed grátia atténdit æténa, non inhæret temporálibus, nec in perditióné rerum turbátur, neque verbis durióribus acerbátur ; quia thesáurum suum et gáudium in cælo, ubi nil perit, constituit.
10. Natúra cúpida est, et libéntius áccipit quam donat, amat própria et priváta : grátia autem pia est et commúnis, vitat singulária, contentátur paucis, beátius dare iúdicat quam accíperé.
11. Natúra inclínat ad creatúras, ad carnem própria, ad vanitátes et discúrsus : sed grátia trahit ad Deum et ad virtútes, renúntiat creatúris, fugit mundum, odit carnis desidéria, re-

stríngit evagatiónes, erubéscit in público apparére.

12. Natúra libénter áliquod solácium habet extérnum, in quo delectétur ad sensum : sed grátia in solo Deo quærit consolári, et in summo bono super ómnia visibília delectári.

13. Natúra totum agit propter lucrum et cómmodum próprium, nihil gratis fácere potest, sed aut æquále, aut mélius, aut laudem vel favórem pro benefáctis cónsequi sperat, et multum ponderári sua gesta et dona concupíscit : grátia vero nil temporále quærit, nec áliud præmium, quam Deum solum pro mercéde póstulat ; nec ámplius de temporálibus necessariis desíderat, nisi quantum hæc sibi ad assecutió-nem æternórum váleant deservíre.

14. Natúra gaudet de amícis multis et propínquis, gloriátur de nóbili loco et ortu géneris, arrídet poténtibus, blandítur divítibus, appláudit sibi simílibus : grátia autem et inimícos díligit, nec de amicórum turba extóllitur, nec locum nec ortum natálium réputat, nisi virtus maior ibi fúerit ; favet magis páuperi quam díviti, compátitur plus innocéti quam potéti ; congáudet veráci, non falláci ; exhortátur semper bonos melióra charísmata æmulári, et Fílio Dei per virtútes assimilári.

15. Natúra de deféctu et moléstia cito conquéritur : grátia constánter fert inópiam.

16. Natúra ómnia ad se refléctit, pro se certat et árguit : grá-

tia autem ad Deum cuncta redúcit, unde origináliter emánant ; nihil boni sibi ascríbit, nec arrogánter præsumit ; non conténdit, nec suam senténtiam áliis præfert ; sed in omni sensu et intelléctu ætérnæ sapiéntiæ ac divíno exámini se submíttit. Natúra áppetit scire secréta et nova audíre ; vult extérius apparére et multa per sensus experíri ; desidérat agnósci et ágere, unde laus et admirátio procedit : sed grátia non curat nova nec curiósa percípere ; quia totum hoc de vetustáte corruptiónis est ortum, cum nihil novum et durábile sit super terram. Docet itaque sensus restríngere, vanam complacéntiam et ostentatióem devitáre, laudánda et digne miránda humíliter abscondere, et de omni re et in omni sciéntia utilitátis fructum atque Dei laudem et honórem quærere. Non vult se nec sua prædicári, sed Deum in donis suis optat benedíci, qui cuncta ex mera caritáte largítur.

17. Hæc grátia supernaturále lumen et quoddam Dei speciále donum est, et próprie electórum signáculum et pignus salutis ætérnæ : quæ hóminem de terrénis ad cæléstia amánda sustóllit, et de carnáli spirituálem éfficit. Quanto ígitur natúra ámplius præmitur et víncitur, tanto maior grátia infúnditur ; et quotídie novis visitatióibus intérior homo secúndum imáginem Dei reformátur.

CAPUT LV

DE CORRUPTIÓNE NATÚRÆ ET EFFICÁCIA GRÁTIÆ DIVÍNÆ

1. Dómine Deus meus, qui me creásti ad imáginem et similitúdinem tuam, concéde mihi hanc grátiam, quam ostendísti tam magnam et necessáriam ad salútem, ut vincam péssimam natúram meam, trahéntem ad peccáta et in perditionem. Séntio enim in carne mea legem peccáti, contradicéntem legi mentis meæ, et captívum me ducéntem ad obœdiéndum sensualitáti in multis ; nec possum resístere passionibus eius, nisi assístat tua sanctíssima grátia, cordi meo ardénter infúsa.

2. Opus est grátia tua, et magna grátia, ut vincátur natúra ad malum semper prona ab adulescéntia sua. Nam per primum hóminem Adam lapsa, et vitiáta per peccátum, in omnes hómines pœna huius máculæ descendit : ut ipsa natúra, quæ bene et recta a te cóndita fuit, pro vítio iam et infirmitáte corrúptæ natúræ ponátur, eo quod motus eius, sibi relíctus, ad malum et inferióra trahit. Nam módica vis, quæ remánsit, est tamquam scintilla quædam latens in cínere. Hæc est ipsa rátio naturális, circumfúsa magna calígine, adhuc iudícium habens boni et mali, veri falsíque distántiam ; licet ímpotens sit adimplére omne, quod ápprobat, nec pleno iam lúmine veritátis, nec sanitáte affectiónum suárum potiátur.

3. Hinc est, Deus meus, quod condeléctor legi tuæ secúndum interiorem hóminem, sciens, mandátum tuum fore bonum, iustum et sanctum, árguens étiam omne malum, et peccátum fugiéndum. Carne autem sérvio legi peccáti, dum magis sensualitáti obœdío, quam ratióni. Hinc est, quod

velle bonum mihi ádiacet, perfícere autem non invénio. Hinc sæpe multa bona propóno, sed quia grátia deest ad iuvándum infirmitátem meam, ex levi resisténtia resílio et defício. Hinc áccidit, quod viam perfectiónis agnóscó, et quáliter ágere débeam, clare satis vídeo : sed própria corrup-tiónis póndere pressus ad perfectióra non assúrgo.

4. O quam máxime est mihi necessária, Dómine, tua grátia, ad inchoándum bonum, ad proficiéndum et ad perficiéndum ! Nam sine ea nihil possum fácere : ómnia autem possum in te, confortánte me grátia. O vere cæléstis grátia, sine qua nulla sunt própria mérita, nulla quoque dona natúræ ponderánda ! Nihil artes, nihil divítia, nihil pulchritúdo vel fortitúdo, nihil ingénium vel eloquéntia valent apud te, Dómine, sine grátia. Nam dona natúræ bonis et malis sunt commúnia : electórum autem próprium donum est grátia sive diléctio ; qua insigníti digni habéntur vita æténa. Tantum éminet hæc grátia, ut nec donum prophetiæ, nec signórum operátio, nec quantálibet alta speculátio áliquid æstiméntur sine ea. Sed neque fides, neque spes, neque áliæ virtútes tibi accéptæ sunt sine caritáte et grátia.

5. O beatíssima grátia, quæ páuperem spírиту virtútibus dívitem facis, et dívitem multis bonis húmilem corde reddis ! Veni, descénde ad me, reple me mane consolatióne tua, ne defíciat præ lassitúdine et ariditáte mentis ánima mea. Obsecro, Dómine, ut invéniam grátiam in óculis tuis : súfficit enim mihi grátia tua, céteris non obténtis, quæ desíderat na-

LIBER III, CAPUT LVI

túra. Si fúero tentátus et vexátus tribulatióibus multis, non timébo mala, dum mecum fúerit grátia tua. Ipsa fortitúdo mea, ipsa consílium confert et auxiliúm. Cunctis hóstibus poténtior est, et sapiéntior univérsis sapiéntibus.

6. Magístra est veritátis, doctrix disciplínæ, lumen cordis, solámen pressúræ, fugátrix tristítiæ, ablátrix timóris, nutrix devotiónis, producútrix lacrimárum. Quid sum sine ea, nisi áridum lignum, et stipes inútilis ad eiciéndum ? Tua ergo me, Dómine, grátia semper et prævéniat et sequátur, ac bonis opéribus iúgiter præstet esse inténtum, per Iesum Christum, filium tuum. Amen.

CAPUT LVI

QUOD NOS IPSOS ABNEGÁRE ET CHRISTUM IMITÁRI DEBÉMUS PER CRUCEM

1. Fili, quantum a te vales exíre, tantum in me póteris transíre. Sicut nihil foris concupíscere intérnam pacem facit, sic se intérius relínquere Deo coniúngit. Volo te addíscere perféc-tam abnegatióem tui in voluntáte mea sine contradicóne et queréla. Séquere me : Ego sum via, véritas et vita. Sine via non itur, sine veritáte non cognóscitur, sine vita non vívitur. Ego sum via, quam sequi debes ; véritas, cui crédere debes ; vita, quam speráre debes. Ego sum via inviolábilis, véritas infallíbilis, vita interminábilis. Ego sum via rectíssima, véritas supréma, vita vera, vita beáta, vita increáta. Si mánseris

in via mea, cognósces veritátem, et véritas liberábit te, et apprehéndes vitam ætérnam.

2. Si vis ad vitam íngredi, serva mandáta. Si vis veritátem cognóscere, crede mihi. Si vis perféctus esse, vende ómnia. Si vis esse discipulus meus, ábnega temetípsum. Si vis beátam vitam possidére, præsentem vitam contémne. Si vis exaltári in cælo, humília te in mundo. Si vis regnáre mecum, porta crucem mecum. Soli enim servi crucis invéniunt viam beatitúdinis et veræ lucis.

3. Dómine Iesu, quia arcta erat vita tua et mundo despécta, dona mihi te cum mundi despéctu imitári. Non enim maior est servus dómينو suo, nec discipulus supra magístrum. Exerceátur servus tuus in vita tua, quia ibi est salus mea et sánctitas vera. Quidquid extra eam lego vel áudio, non me récreat nec deléctat plene.

4. Fili, quia hæc scis et legísti ómnia, beátus eris, si féceris ea. Qui habet mandáta mea et servat ea, ipse est, qui díligit me : et ego díligam eum et manifestábo ei meípsum, et fáciam eum consedére mecum in regno Patris mei.

5. Dómine Iesu, sicut dixísti et promisísti, sic útique fiat, et mihi promeréri contíngat. Suscépi, suscépi de manu tua crucem ; portábo, et portábo eam usque ad mortem, sicut imposuísti mihi. Vere vita boni mónachi crux est, sed dux paradísi. Incéptum est, retro abíre non licet, nec relínquere opórtet.

6. Eia fratres, pergámus simul, Iesus erit nobíscum. Propter Iesum suscepimus hanc crucem : propter Iesum perseverémus in cruce. Erit adiútor noster, qui est dux noster et præcëssor. En, rex noster ingréditur ante nos, qui pugnábit pro nobis. Sequámur viríliter, nemo métuat terróres ; simus paráti mori fórtiter in bello, nec inferámus crimen glóriæ nostræ, ut fugiámus a cruce.

CAPUT LVII

QUOD HOMO NON SIT NIMIS DEJÉCTUS, QUANDO IN ÁLIQUOS LÁBITUR DEFÉCTUS

1. Fili, magis placent mihi paciéntia et humílitas in advérsis, quam multa consolátio et devótio in próspéris. Ut quid te contrístat parvum factum contra te dictum ? Si ámplius fuísset, commovéri non debuísses. Sed nunc permítte transíre ; non est primum, nec novum, nec últimum erit, si diu víxeris. Satis virílis es, quámldiú nil óbviat advérsi. Bene étiam cónsulis, et álios nosti roboráre verbis ; sed cum ad iánuam tuam venit repentiná tribulátio, déficis consílio et róbre. Atténde magnam fragilitátem tuam, quam sápius experíris in módicis obiéctis ; tamen pro salúte tua ista fiunt, cum hæc et simília contíngunt.

2. Pone, ut mélius nosti, ex corde ; et si te tétigit, non tamen deíciat nec diu ímplicet. Ad minus sústine paciénter, si non potes gaudénte. Etiam si minus libénte audis, et indignatióne sentis : réprime te, nec patiáris áliquíd inordinátum

DE IMITATIONE CHRISTI

ex ore tuo exire, unde párvuli scandalizéntur. Cito conquiéschet commótió excitáta, et dolor intérnus reverténte dulcorábitur grátia. Adhuc vivo ego, dicit Dóminus, iuváre te parátus, et sólito ámplius consolári, si confisus fúeris mihi, et devóte invocáveris.

3. Animáequior esto, et ad maiórem sustinéntiam accíngere. Non est totum frustrátum, si te sáepius pércipis tribulátum vel gráviter tentátum. Homo es, et non Deus ; caro es, non ángelus. Quómodo tu posses semper in eódem statu virtútis permanére, quando hoc défuit ángelo in cælo, et primo hómini in paradíso ? Ego sum, qui mæréntes éri-go sospitáte, et suam cognoscéntes infirmitátem ad meam próveho divinitátem.

4. Dómine, benedíctum sit verbum tuum, dulce super mel et favum ori meo. Quid fácerem in tantis tribulatió nibus et angústiiis meis, nisi me confortáres tuis sanctis sermónibus ? Dúmmodo tandem ad portum salútis pervéniam, quid curæ est, quæ et quanta passus fúero ? Da finem bonum, da felícem ex hoc mundo tránsitum. Meménto mei, Deus meus, et dírige me recto itínere in regnum tuum. Amen.

CAPUT LVIII

DE ALTIÓRIBUS REBUS ET OCCÚLTIS IUDÍCIIS DEI NON SCRUTÁNDIS

1. Fili, cáveas disputáre de altis matériis et de occúltis Dei

iudíciis : cur iste sic relínquitur et ille ad tantam grátiam as-súmitur, cur étiam iste tantum afflígitur et ille tam exímie ex-altátur. Ista omnem humánam facultátem excédunt, nec ad investigándum iudícium divínium ulla rátio prævalet, vel di-sputátio. Quando ergo hæc tibi súggerit inimícus, vel étiam quidam curiosi inquirunt hómines, respónde illud prophé-tæ : Iustus es, Dómine, et rectum iudícium tuum. Et illud : Iudícia Dómini vera, iustificáta in semetíp̄sa. Iudícia mea metuénda sunt, non discutiénda ; quia humáno intelléctui sunt incomprehensibília.

2. Noli étiam inquirere nec disputáre de méritis sanctórum, quis álio sit sánctior, aut quis maior fúerit in regno cælórum. Tália génerant sæpe lites et contentiónes inútiles, nútriunt quoque supérbiam et vanam glóriam : unde oriúntur inví-diæ et dissensiónes, dum iste illum sanctum, et álius álium conátur supérbe præferre. Tália autem velle scire et investi-gáre nullum fructum áfferunt, sed magis sanctis dísplicent : quia non sum Deus dissensiónis, sed pacis ; quæ pax magis in humilitáte vera, quam in próp̄ria exaltatióne consístit.

3. Quidam zelo dilectiόνis trahúntur ad hos vel ad illos am-plióri afféctu, sed humáno pótius quam divíno. Ego sum, qui cunctos cóndidi sanctos ; ego donávi grátiam, ego præ-stiti glóriam. Ego novi singulórum mérita ; ego præveni eos in benedictiónibus dulcédinis meæ. Ego præscívi diléctos ante sácula ; ego eos elégi de mundo, non ipsi me præele-gérunt. Ego vocávi per grátiam, attráxi per misericórdiam ;

ego perdúxi eos per tentatiónes várias. Ego infúdi consolatiónes magníficas, ego dedi perseverántiam, ego coronávi eórum paciéntiam.

4. Ego primum et novíssimum agnóscó, ego omnes inæstimábili dilectiône ampléctor. Ego laudándus sum in ómnibus sanctis meis ; ego super ómnia benedicéndus sum, et honorándus in síngulis, quos sic glorióse magnificávi et prædestinávi, sine ullis præcedéntibus própriis méritis. Qui ergo unum de mínimis meis contémpserit, nec magnum honorát ; quia pusíllum et magnum ego feci. Et qui déroga alicui sanctórum, déroga et mihi, et céteris ómnibus in regno cælórum. Omnes unum sunt per caritátis vínculum ; idem séntiunt, idem volunt, et omnes in unum se díligunt.

5. Adhuc autem, quod multo áltius est, plus me, quam se et sua mérita díligunt. Nam supra se rapti, et extra própriam dilectiónem tracti, toti in amórem mei pergunt, in quo fruítive quiéscunt. Nihil est, quod eos avértere possit aut deprimere : quippe qui æténa veritáte pleni, igne ardéscunt inextinguíbilis caritátis. Táceant ígitur carnáles et animáles hómnes de sanctórum statu dissérere, qui non norunt nisi priváta gáudia díligere. Demunt et addunt pro sua inclinatióne, non prout placet æternæ veritáti.

6. In multis est ignorántia, eórum máxime, qui parum illumináti, raro áliquem perfécta dilectiône spirituáli díligere norunt. Multum adhuc naturáli afféctu et humána amicítia ad hos vel ad illos trahúntur, et sicut in inferióribus se ha-

bent, ita et de cælestibus imaginántur. Sed est distántia incomparábilis, quæ imperfécti cógitant, et quæ illumináti viri per revelatióem supérnam specularunt.

7. Cave ergo, fili, de istis curiósè tractáre, quæ tuam sciéntiam excédunt ; sed hoc magis sátage et inténde, ut vel mínimus in regno Dei queas inveníri. Et si quispiam sciret, quis álio sánctior esset, vel maior haberétur in regno cælórum : quid ei hæc notítia prodésset, nisi se ex hac cognitióne coram me humiliáret, et in maiórem nóminis mei laudem exsúrgeret ? Multo accéptius Deo facit, qui de peccatórum suórum magnitúdine et virtútum suárum parvitate cógitat, et quam longe a perfectiÓne sanctórum distat, quam is, qui de eórum maioritáte vel parvitate dísputat. Mélius est sanctos devótis précibus et lácrimis exoráre, et eórum gloriósa suffrágia húmili mente imploráre, quam eórum secréta vana inquisitiÓne perscrutári.

8. Illi bene et óptime contentántur, si hómines scirent contentári et vanilóquia sua compéscere. Non gloriántur de própriis méritis, quippe qui sibi nihil bonitátis ascríbunt, sed totum mihi, quóniam ipsis cuncta ex infiníta caritate mea donávi. Tanto amóre divinitátis et gáudio supereffluénti repléntur, ut nihil eis desit glóriæ, nihilque possit deesse felicitátis. Omnes sancti, quanto altióres in glória, tanto humilióres in se ipsis, et mihi vicinióres et dilectióres exsístunt. Ideóque habes scriptum, quia mittébant corónas suas ante Deum, et cecidérunt in fácies suas coram Agno, et adoravé-

runt Viventem in sæcula sæculórum.

9. Multi quærunt, quis maior sit in regno Dei, qui ignórant, an cum mínimis erunt digni computári. Magnum est vel mínimum esse in cælo, ubi omnes magni sunt : quia omnes filii Dei vocabúntur et erunt. Mínimus erit in mille, et peccátor centum annórum moriétur. Cum enim quærerent discípuli, quis maior esset in regno cælórum, tale audiérunt respónsum : Nisi convérsi fuéritis et efficiámini sicut párvuli, non intrábitis in regnum cælórum. Quicúmque ergo humiliáverit se, sicut párvulus iste, hic maior est in regno cælórum.

10. Væ eis, qui cum párvulis humiliáre se sponte dedignántur, quóniam húmilis iánua regni cæléstis eos non admíttet intráre. Væ étiam divítibus, qui habent hic consolatiónes suas, quia paupéribus intrántibus in regnum Dei ipsi stabunt foris eiulántes. Gaudéte húmiles, et exsultáte páuperes, quia vestrum est regnum Dei, si tamen in veritáte ambulátis.

CAPUT LIX

QUOD OMNIS SPES ET FIDÚCIA IN SOLO DEO EST

FIGÉNDÁ

1. Dómine, quæ est fidúcia mea, quam in hac vita hábeo ? aut quod maius solácium meum ex ómnibus apparéntibus sub cælo ? Nonne tu, Dómine Deus meus, cuius misericórdiæ non est númerus ? Ubi mihi bene fuit sine te ? Aut quando male esse pótuit præsénte te ? Malo pauper esse propter

te, quam dives sine te. Eligo pótius tecum in terra peregrinári, quam sine te cælum possidére. Ubi tu, ibi cælum ; atque ibi mors et inférnus, ubi tu non es. Tu mihi in desiderio es ; et ídeo post te gémere, clamáre et exoráre necesse est. In nullo dénique possum plene confídere, qui in necessitatibus auxiliétur opportunis, nisi in te solo Deo meo. Tu es spes mea, tu fidúcia mea, tu consolátor meus et fidelíssimus in ómnibus.

2. Omnes, quæ sua sunt, quærunt : tu salutem meam et profectum meum solúmmodo prætendis, et ómnia in bonum mihi convértis. Etiam si váriis tentatióibus et adversitatibus expónas me, hoc totum ad utilitatem meam órinas, qui mille modis diléctos tuos probáre consuevísti. In qua probatióne non minus díligi debes et laudári, quam si cælestibus consolatióibus me repléres.

3. In te ergo, Dómine Deus, pono totam spem meam et refúgium, in te omnem tribulatióem et angústiam meam constítuo ; quia totum infirmum et instábile invénio, quidquid extra te conspicio. Non enim próderunt multi amici, neque fortes auxiliáarii adiuváre póterunt, nec prudentes consiliáarii respónsum útile dare, neque libri doctórum consolári, nec áliqua pretiósá substántia liberáre, nec locus áliquis secrétus et amœñus contutári : si tu ipse non assístas, iuves, confórtes, consoléris, ínstruas et custódias.

4. Omnia namque, quæ ad pacem vidéntur esse et felicitatem habéndam, te absente nihil sunt, nihilque felicitátis

DE IMITATIONE CHRISTI

in veritate cónferunt. Finis ergo ómnium bonórum et altitúdo vitæ et profúnditas eloquiórum tu es ; et in te super ómnia speráre fortíssimum solárium servórum tuórum. Ad te sunt óculi mei, in te confído, Deus meus, misericordiárum Pater. Bénedic et sanctífica ánimam meam benedictióne cælésti, ut fiat habitátio sancta tua, et sedes ætérnæ glóriæ tuæ, nihilque in templo tuæ dignitátis inveniátur, quod óculos tuæ maiestátis offéndat. Secúndum magnitúdinem bonitátis tuæ et multítudinem miseratiónum tuárum réspice in me, et exáudi oratióne páuperis servi tui, longe exsulántis in regióne umbræ mortis. Prótege et consérva ánimam sérvuli tui inter tot discrímína vitæ corruptíbilis, ac comitánte grátia tua, dírige per viam pacis ad pátriam perpétuæ claritátis. Amen.

LIBER IV DE SACRAMENTO Devóta exhortátio ad sacram communióne

VOX CHRISTI.

Veníte ad me, omnes, qui laborátis et oneráti estis, et ego reficiam vos, dicit Dóminus. Panis, quem ego dabo, caro mea est, pro mundi vita. Accípite et comédite, hoc est Corpus meum, quod pro vobis tradétur : hoc fácite in meam commemoratióne. Qui máducat meam carnem, et bibit meum ságuinem, in me manet, et ego in illo. Verba, quæ ego locútus sum vobis, spíritus et vita sunt.

CAPUT I

CUM QUANTA REVERÉNTIA CHRISTUS SIT
SUSCIPÍENDUS

VOX DISCÍPULI.

1. Hæc sunt verba tua, Christe, véritas ætérrna, quamvis non uno témpore proláta, nec uno in loco conscrípta. Quia ergo tua sunt et vera, gratánte mihi et fidéliter cuncta sunt accipiéndá. Tua sunt, et tu ea protulísti ; et mea quoque sunt, quia pro salúte mea ea edidísti. Libénte suscipio ea ex ore tuo, ut árctius inserántur cordi meo. Excitant me verba tantæ pietátis, plena dulcédinis et dilectiónis ; sed terrent me delícta própria, et ad capiéndá tanta mystéria me revérberat impúra consciéntia. Próvocat me dulcédo verbórum tuórum, sed ónerat multitúdo vitiórum meórum.

2. Iubes, ut fiduciáliter ad te accédam, si tecum velim habére partem, et ut immortalitátis accípiam alimóniam, si ætérrnam cúpiam obtinére vitam et glóriam. Veníte, inquis, ad me omnes, qui laborátis et oneráti estis, et ego refíciam vos. O dulce et amicábile verbum in aure peccatóris, quod tu, Dómine Deus meus, egénum et páuperem invítas ad communióntem tui sanctíssimi Córporis. Sed quis ego sum, Dómine, ut ad te præsúmam accédere ? Ecce, cæli cælórum te non cápiunt ; et tu dicis : Veníte ad me omnes.

3. Quid sibi vult ista piíssima dignátio et tam amicábilis invitátio ? Quómodo ausus ero veníre, qui nihil boni mihi

cónsciis sum, unde possim præsumere ? Quómodo te introdúcam in domum meam, qui sæpius offéndi benignísimam fáciem tuam ? Reveréntur ángeli et archángeli, métuunt sancti et iusti ; et tu dicis : Veníte ad me omnes ? Nisi tu, Dómine, hoc díceres, quis verum esse créderet ? Et nisi tu iubéres, quis accédere attentáret ?

4. Ecce, Noë, vir iustus, in arcæ fábrica centum annis laborávit, ut cum paucis salvarétur : et ego quómodo me pótero una hora præparáre, ut mundi fabricatórem cum reveréntia sumam ? Móyses, fámulus tuus magnus et speciális amícus tuus, arcam ex lignis imputribílibus fecit, quam et mundísimo vestívit auro, ut tábulas legis in ea repóneret : et ego, pútrida creatúra, audébo te, conditórem legis ac vitæ datórem, tam fácite suscipere ? Sálomon, sapientíssimus regum Israel, templum magníficum septem annis in laudem nóminis tui ædificávit, et octo diébus festum dedicatiónis eius celebrávit, mille hóstias pacíficas óbtulit et arcam fœðderis in clangóre búccinæ et iúbilo in locum sibi præparátum solémniter collocávit. Et ego infélix et paupérrimus hóminum, quómodo te in domum meam introdúcam, qui vix médiam expéndere devóte novi horam, et útinam vel semel digne ferre médiam ?

5. O mi Deus, quantum illi ad placéndum tibi ágere studuérunt ! Heu, quam pusíllum est, quod ago : quam breve éxpleo tempus, cum me ad comunicándum dispóno ! Raro totus colléctus, raríssime ab omni distractiÓne purgátus. Et

certe in tua salutári deitátis præséntia nulla debéret occurrere indecens cogitátio, nulla étiam occupáre creatúra : quia non ángelum, sed angelórum Dóminum susceptúrus sum hospítio.

6. Est tamen valde magna distántia inter arcam fœderis cum suis reliquiis et mundíssimum corpus tuum cum suis ineffabílibus virtútibus ; inter legália illa sacrificia futurórum præfigurátiva et veram córporis tui hóstiam, ómnium antiqúorum sacrificiórum completívam.

7. Quare ígitur non magis ad tuam venerábilem inardésco præséntiam ? Cur non maióri me præparo sollicitúdine ad tua sancta suménda, quando illi antíqui sancti patriárchæ et prophétæ, reges quoque et príncipes, cum univérso pópulo, tantum devotiónis demonstrárunť afféctum erga cultum divínium?

8. Saltávit devotíssimus rex David coram arca Dei totis víribus, recólens benefícia olim indúlta pátribus ; fecit divérsi géneris órgana, psalmos édedit, et cantári instituit cum lætítia, cécinít et ipse frequénter in cíthara, Spíritus Sancti afflátus grátia ; dócuit pópulum Israel toto corde Deum laudáre, et ore cónsono diébus síngulis benedícere et prædicáre. Si tanta agebátur tunc devótio, ac divínæ laudis éxstitit recordátio coram arca testaménti : quanta nunc mihi et omni pópulo christiáno habénda est reveréntia et devótio in præséntia sacraménti, in sumptióne excellentíssimi córporis Christi?

9. Currunt multi ad divérsa loca pro visitándis reliquiis sanc-

tórum, et mirántur audítis gestis eórum, ampla ædifícia templórum inspíciunt, et osculántur séricis et auro involúta sacra ossa ipsórum. Et ecce, tu præsens es hic apud me in altári, Deus meus, Sanctus sanctórum, Creátor hóminum, et Dóminus angelórum. Sæpe in tálibus vidéndis curiositas est hóminum et nóvitas invisórum, et módicus reportátur emendatiónis fructus, máxime ubi est tam levis sine vera contritióne discúrsus. Hic autem in sacraméto altáris totus præsens es, Deus meus, homo Christus Iesus : ubi et copiósus percípitur æternæ salútis fructus, quotiescúmque fúeris digne ac devóte susceptus. Ad istud vero non trahit lévitas áliqua, nec curiositas aut sensuálitas, sed firma fides, devóta spes et sincéra caritas.

10. O invisíbilis condítor mundi Deus, quam mirábiliter agis nobíscum ; quam suáviter et gratiósè cum eléctis tuis dispónis, quibus temetípsum in sacraméto suméndum propónis ! Hoc namque omnem intelléctum súperat ; hoc speciáliter devotórum corda trahit et accéndit afféctum. Ipsi enim veri fidéles tui, qui totam vitam suam ad emendatió-nem dispónunt, ex hoc digníssimo sacraméto magnam devotiónis grátiam et virtútis amórem frequénter recípiunt.

11. O admirábilis et abscondita grátia sacraméti, quam norunt tantum Christi fidéles, infidéles autem et peccátis serviétes experíri non possunt ! In hoc sacraméto confértur spirituális grátia, et reparátur in ánima virtus amíssa, et per peccátum deformáta redivit pulchritúdo. Tanta est aliquándo

hæc grátia, ut ex plenitúdine collátæ devotiónis non tantum mens, sed et débile corpus vires sibi præstítas séntiat amplióres.

12. Doléndum tamen valde et miserándum super tepiditate et negligéntia nostra, quod non maióri affectiône trahimur ad Christum suméndum, in quo tota spes salvandórum consístit et méritum. Ipse enim est sanctificátio nostra et redéptio ; ipse consolátio viatórum, et sanctórum ætérna fruítio. Doléndum ítaque valde, quod multi tam parum hoc salutáre mystérium advértunt, quod cælum lætíficat, et mundum consérvat univérsum. Heu cécitas et durítia cordis humáni, tam ineffábile donum non magis atténdere, et ex cotidiáno usu étiam ad inadverténtiam deflúere!

13. Si enim hoc sanctíssimum sacraméntum in uno tantum celebrarétur loco, et ab uno tantum consecrarétur sacerdoté in mundo : quanto putas desidério ad illum locum et ad talem Dei sacerdotem hómnes afficeréntur, ut divína mystéria celebrári vidérent ? Nunc autem multi facti sunt sacerdótes, et in multis locis offértur Christus, ut tanto maior appáreat grátia et diléctio Dei ad hómínem, quanto látius est sacra commúnio diffúsa per orbem. Grátias tibi, Iesu bone, pastor ætérne, qui nos páuperes et éxsules dignátus es pretiósó córpore et sánguine tuo refícere, et ad hæc mystéria percipiéndá étiam próprii oris tui allóquio invitáre, dicéndo : Veníte ad me omnes, qui laborátis et oneráti estis, et ego reficiam vos.

CAPUT II

QUOD MAGNA BÓNITAS ET CÁRITAS DEI IN
SACRAMÉNTO HÓMINI EXHIBÉTUR

VOX DISCÍPULI.

1. Super bonitáte tua et magna misericórdia tua, Dómine, confísus, accédo æger ad Salvatórem, esúriens et sítiens ad fontem vitæ, egénus ad Regem cæli, servus ad Dóminum, creatúra ad Creatórem, desolátus ad meum pium Consolatórem. Sed unde hoc mihi, ut vénias ad me ? Quis ego sum, ut præstes mihi teípsum ? Quómodo audet peccátor coram te apparére ? et tu quómodo dignáris ad peccatórem veníre ? Tu nosti servum tuum, et scis, quia nil boni in se habet, unde hoc illi præstes. Confíteor igitur vilitátem meam, agnóscó tuam bonitátem, laudo pietátem, et grátias ago propter nímiám caritátem. Propter temetípsum enim hoc facis, non propter mea mérita ; ut bónitas tua mihi magis innotéscat, cáritas ámplior ingerátur, et humílitás perféctius comméndétur. Quia ergo tibi hoc placet, et tu sic fíeri iussísti, placet et mihi dignátio tua ; et útinam iníquitas mea non obsístat!

2. O dulcíssime et benigníssime Iesu, quanta tibi reveréntia et gratiárum áctio cum perpétua laude pro susceptióne sacri córporis tui debétur, cuius dignitátem nullus hómínium explicáre potens invenítur ! Sed quid cogitábo in hac communióne, in accéssu ad Dóminum meum, quem débite venerári néqueo, et tamen devóte suscíperé desídero ? Quid cogi-

tábo mélius et salúbrius, nisi meípsum totáliter humiliándo coram te, et tuam infinitam bonitátem exaltándo supra me ? Laudo te, Deus meus, et exálto in ætérnum. Despício me, et subício tibi in profúndum vilitátis meæ.

3. Ecce, tu Sanctus sanctórum, et ego sordes peccatórum. Ecce, tu inclínas te ad me, qui non sum dignus ad te respícere. Ecce, tu venis ad me, tu vis esse mecum, tu invítas ad convívium tuum. Tu mihi dare vis cæléstem cibum et panem angelórum ad manducándum : non álium sane quam teípsum, panem vivum, qui de cælo descendísti, et das vitam mundo.

4. Ecce, unde diléctio procedit, qualis dignátio illucéscit ! quam magnæ gratiárum actiónes et laudes tibi pro his debéntur ! O quam salutáre et útile consílium tuum, cum istud instituísti ! quam suáve et iucúndum convívium, cum teípsum in cibum donásti ! O quam admirábilis operátio tua, Dómine ! quam potens virtus tua ! quam infallíbilis véritas tua ! Dixísti enim, et facta sunt ómnia ; et hoc factum est, quod ipse iussísti.

5. Mira res, et fide digna, ac humánum vincens intelléctum : quod tu, Dómine Deus meus, verus Deus et homo, sub módica spécie panis et vini ínteger continéris, et sine consumptióne a suménte manducáris. Tu, Dómine universórum, qui nullíus habes indigéntiam, voluísti per sacraméntum tuum habitáre in nobis ; consérva cor meum et corpus immaculátum ; ut læta et pura consciéntia sáepius tua váleam celebráre

mystéria, et ad meam perpétuam accípere salútem, quæ ad tuum præcípuè honórem et memoriále perénne sanxísti et instituísti.

6. Lætáre, ánima mea, et grátias age Deo pro tam nóbili múnere et solácio singulári in hac lacrimárum valle tibi relicto. Nam quótiens hoc mystérium recólis et Christi Corpus áccipis, tótiens tuæ redemptiónis opus agis et párticeps ómnium meritórum Christi effícieris. Cáritas étenim Christi numquam minúitur, et magnitúdo propitiatiónis eius numquam exhaurítur. Ideo nova semper mentis renovatióne ad hoc dispónere te debes, et magnum salútis mystérium atténta consideratióne pensáre. Ita magnum, novum et iucúndum tibi vidéri debet, cum célebras aut missam audis, ac si eódem die Christus primum in úterum vírginis descéndens homo factus esset, aut in cruce pendens pro salúte hóminum paterétur et morerétur.

CAPUT III

QUOD ÚTILE SIT SÆPE COMMUNICÁRE

VOX DISCÍPULI.

1. Ecce, ego ad te vénio, Dómine, ut bene mihi sit ex múnere tuo, et lætíficer in convívio sancto tuo, quod parásti in dulcédine tua páuperi, Deus. Ecce, in te est totum, quod desideráre possum et débeo ; tu salus mea et redéemptio, spes et fortitúdo, decus et glória. Lætífica ergo hódie ánimam servi tui, quóniam ad te, Dómine Iesu, ánimam meam levávi.

LIBER IV, CAPUT III

Desídero te nunc devóte ac reverénter suscípere ; cúpio te in domum meam indúcere, quátenus cum Zachæo mérear a te benedíci ac inter filios Abrahæ computári. Anima mea corpus tuum concupíscit, cor meum tecum uníri desíderat.

2. Trade te mihi, et súfficit. Nam præter te nulla consolátio valet. Sine te esse néqueo, et sine visitatióne tua vívere non váleo. Ideóque opórtet me frequénter ad te accédere, et in remédium salutis meæ recípere ; ne forte defíciam in via, si fúero cælésti fraudátus alimónia. Sic enim tu, misericordíssime Iesu, prædicans pópulis et vários curans languóres, aliquándo dixísti : Nolo eos ieiúnos dimíttere in domum suam, ne deficiant in via. Age ígitur hoc mecum modo, qui te pro fidélium consolatióne in Sacraménto reliquisti. Tu es enim suávis reféctio ánimæ : et qui te digne manducáverit, párticeps et heres erit ætérnæ glóriæ. Necessárium quidem mihi est, qui tam sæpe labor et pecco, tam cito torpésco et defício, ut per frequéntes oratiónes et confessiões ac sacram córporis tui perceptiõem me rénovem, mundem et accéndam ; ne forte diútius abstinéndo a sancto propósito défluam.

3. Proni enim sunt sensus hóminis ad malum ab adulescén-tia sua ; et nisi succúrrat divína medicína, lábitur homo mox ad peióra. Rétrahit ergo sancta commúnio a malo et confór-tat in bono. Si enim modo tam sæpe négligens sum et tépi-dus, quando commúnico aut célebro ; quid fieret, si medé-lam non súmerem, et tam grande iuvámen non quærerem ?

DE IMITATIONE CHRISTI

Et licet omni die non sim aptus, nec ad celebrándum bene dispósitus ; dabo tamen óperam, cóngruis tempóribus divína percípere mystéria, ac tantæ grátiaē partícipem me præbére. Nam hæc est una principális fidélis ánimæ consolátio, quámdu peregrinátur a te in mortáli córpore, ut sápius memor Dei sui diléctum suum devóta suscípiat mente.

4. O mira circa nos tuæ pietátis dignátio, quod tu, Dómine Deus, Creátor et Vivificátor ómnium spirítuum, ad paupérculam dignáris veníre ánimam, et cum tota divinitáte tua ac humanitáte eius impinguáre esúriem ! O felix mens, et beáta ánima, quæ te, Dóminum Deum suum, merétur devóte suscíperé, et in tua susceptióne spiritali gáudio repléri ! O quam magnum súscipit Dóminum, quam diléctum indúcit hópitem, quam iucúndum récipit sócium, quam fidélem accéptat amícum, quam speciósam et nóbilem ampléctitur sponsum præ ómnibus diléctis, et super ómnia desiderabilia amándum ! Síleant a fácie tua, dulcíssime dilécte meus, cælum et terra et omnis ornátus eórum ; quóniam quidquid laudis habent ac decóris, ex dignatióne tuæ est largitátis, nec ad decórem tui pervénient nóminis, cuius sapiéntiæ non est númerus.

CAPUT IV

QUOD MULTA BONA PRÆSTANTUR DEVÓTE

COMMUNICÁNTIBUS

VOX DISCÍPULI.

1. Dómine Deus meus, præveni servum tuum in benedictionibus dulcédinis tuæ, ut ad tuum magníficum sacraméntum digne ac devóte mérear accédere. Excita cor meum in te, et a gravi torpóre éxue me. Vísitá me in salutári tuo ad gustándam in spírítu suavítatem tuam, quæ in hoc sacraménto tamquam in fonte plenárie latet. Illúmina quoque óculos meos ad intuéndum tantum mystérium, et ad credéndum illud indubitáta fide me róborá. Est enim operátio tua, non húmana poténtia ; tua sacra institútio, non hóminis adinvéntio. Non enim ad hæc capiéndá et intellegénda áliquis idóneus per se reperítur, quæ angélicam étiam subtilitátem transcéndunt. Quid ergo ego peccátor indígnus, terra et cinis, de tam alto sacro secréto pótero investigáre et cápere?

2. Dómine, in simplicitáte cordis mei, in bona firma fide et in tua iussióne ad te cum spe ac reveréntia accédo ; et vere credo, quia tu præsens es hic in sacraménto, Deus et homo. Vis ergo, ut te suscípíam, et meípsum tibi in caritáte úniam. Unde tuam precor cleméntiam, et speciálem ad hoc implóro mihi donári grátiam, ut totus in te liquefíam et amóre peréffluam, atque de nulla aliéna consolatióne ámplius me intrómítam. Est enim hoc altíssimum et digníssimum sacraméntum, salus ánimæ et córporis, medicína omnis spirítalis languóris, in quo vítia mea curántur, passiónes frenántur, tentatiónes vincúntur aut minuúntur, grátia maior infúnditur, virtus incépta augétur, firmátur fides, spes roborátur, et caritas ignéscit ac dilatátur.

3. Multa namque bona largitus es, et adhuc sæpius largiris in sacraménto diléctis tuis devóte communicántibus, Deus meus, susceptor ánimæ meæ, reparátor infirmitátis humanæ, et totíus dator consolatiónis intérnæ. Nam multam ipsis consolatiónem advérsus váriam tribulatiónem infúndis, et de imo deiectiátis própriæ ad spem tuæ protectiátis érigis, atque nova quadam grátia eos intus récreas et illústras, ut, qui ánxii primum, et sine affectiõe se ante communiõnem sènserant, póstea refécti cibo potúque cælésti in mélius se mutátos invéniant. Quod idcírco cum eléctis tuis dispensánter agis, ut veráciter agnóscant et paténter experiántur, quantum infirmitátis ex se ipsis hábeant, et quid bonitátis ac grátia ex te consequántur. Quia ex semetipsis frígidi, duri et indevóti, ex te autem fervétes, álacles et devóti esse mérentur. Quis enim ad fontem suavitátis humíliter accédens, non módicum suavitátis inde repórtat ? Aut quis iuxta copiósum ignem stans, non parum calóris inde pércipit ? Et tu fons es semper plenus et superabúndans, ignis iúgiter ardens et numquam defíciens.

4. Unde si mihi non licet hauríre de plenitúdine fontis, nec usque ad satietátem potáre, appónam tamen os meum ad forámen cæléstis fístulæ, ut saltem módicam inde gúttulam cápíam ad refocillándam sitim meam, et non pénitus exaréscam. Et si necdum totus cæléstis et tam ignítus, ut Chérubim et Séraphim, esse possum, conábor tamen devotiõni insístere et cor meum præparáre, ut vel módicam divíni

LIBER IV, CAPUT V

incéndii flammam ex húmili sumptióne vivífici sacraménti conquíram. Quidquid autem mihi deest, Iesu bone, salvátor sanctíssime, tu pro me supple benígne ac gratiósse, qui omnes ad te dignátus es vocáre, dicens : Veníte ad me omnes, qui laborátis et oneráti estis, et ego refíciam vos.

5. Ego quidem labóro in sudóre vultus mei, dolóre cordis tórqueor, peccátis óneror, tentatióibus inquiétor, multis malis passióibus ímplicor et premor ; et non est qui ádiuvet, non est qui líberet et salvum fáciat, nisi tu, Dómine Deus, salvátor meus : cui commítto me et ómnia mea, ut me custódias et perdúcas in vitam ætérnam. Súscipe me in laudem et glóriam nóminis tui, qui corpus tuum et sánguinem in cibum et potum mihi parásti. Præsta, Dómine Deus salutaris meus, ut cum frequentatióne mystérii tui crescat meæ devotiónis afféctus.

CAPUT V

DE DIGNITÁTE SACRAMÉNTI ET STATU

SACERDOTÁLI

VOX DISCÍPULI.

1. Si habéres angélicam puritátem et sancti Iohánnis Baptistæ sanctitátem, non esses dignus hoc sacraméntum accipere nec tractáre. Non enim hoc méritis debétur hóminum, quod homo cónsecret et tractet Christi sacraméntum, et sumat in cibum panem angelórum. Grande ministérium et

magna dignitas sacerdotum, quibus datum est, quod angelis non est concessum. Soli namque sacerdotes rite in Ecclesia ordinati potestatem habent celebrandi et Corpus Christi consecrandi. Sacerdos quidem minister est Dei, utens verbo Dei, per iussionem et institutionem Dei; Deus autem ibi principalis est auctor et invisibilis operator, cui subest omne, quod voluerit, et paret omne, quod iusserit.

2. Plus ergo credere debes Deo omnipotenti in hoc excellentissimo sacramento, quam proprio sensui aut alicui signo visibili. Ideoque cum timore et reverentia ad hoc opus est accedendum. Attende tibi et vide, cuius ministerium tibi traditum est per impositionem manus episcopi. Ecce, sacerdos factus es, et ad celebrandum consecratus; vide nunc, ut fideliter et devote in suo tempore Deo sacrificium offeras, et teipsum irreprehensibilem exhibeas. Non alleviasti onus tuum, sed arctiori iam alligatus es vinculo disciplinae, et ad maiorem teneris perfectionem sanctitatis. Sacerdos omnibus virtutibus debet esse ornatus, et aliis bonae vitae exemplum praebere. Eius conversatio non cum popularibus et communibus hominum viis, sed cum angelis in caelo aut cum perfectis viris in terra.

3. Sacerdos sacris vestibus indutus Christi vices gerit, ut Deum pro se et pro omni populo suppliciter et humiliter roget. Habet ante se et retro Dominae crucis signum, ad memorandam iugiter Christi passionem. Ante se crucem in casula portat, ut Christi vestigia diligenter inspicat, et se-

LIBER IV, CAPUT VI

qui ferventer stúdeat. Post se cruce signátus est, ut advér-
sa quælibet ab áliis illáta cleméner pro Deo tóleret. Ante
se crucem gerit, ut própria peccáta lúgeat ; post se, ut alió-
rum étiam commíssa per compassiónem défleat, et se mé-
dium inter Deum et peccatórem constitútum esse sciat, nec
ab oratióne et oblatiÓne sancta torpéscat, donec grátiam et
misericórdiam impetráre mereátur. Quando sacerdos céle-
brat, Deum honórat, ángelos lætíficat, Ecclésiám ædíficat,
vivos ádiuvat, defúntis réquiem præstat, et sese ómnium
bonórum partícipem éfficit.

CAPUT VI

INTERROGÁTIO DE EXERCÍTIO ANTE COMMUNIÓNEM

VOX DISCÍPULI.

- 1.** Cum tuam dignitátem, Dómine, et meam vilitátem pen-
so, valde contremísco et in me ipso confúndor. Si enim non
accédo, vitam fúgio ; et si indígne me ingéssero, offénsam
incúrro. Quid ergo fáciám, Deus meus, auxiliátor meus et
consiliátor in necessitátibus?
- 2.** Tu doce me viam rectam ; propÓne breve áliquod exer-
cítium sacræ communiÓni cóngruum. Utile est enim scire,
quáliter scílicet devóte ac reveréner tibi præparáre débeam
cor meum, ad recipiéndum salúbriter tuum sacraméntum,
seu étiam celebrándum tam magnum et divínium sacrificium.

CAPUT VII

DE DISCUSSIONE PRÓPRIÆ CONSCIÉNTIÆ ET
EMENDATIÓNIS PROPÓSITO

VOX DILÉCTI.

1. Super ómnia cum summa humilitáte cordis et súpplici reveréntia, cum plena fide et pia intentióne honóris Dei, ad hoc sacraméntum celebrándum, tractándum et suméndum opórtet Dei accédere sacerdotem. Diligénter exámina consciéntiam tuam et pro posse tuo vera contritióne et húmili confessiÓne eam munda et clarífica : ita ut nil grave hábeas aut scias, quod te remórdeat et líberum accéssum impédiat. Hábeas displicéntiam ómnium peccatórum tuórum in generáli, et pro cotidiánis excéssibus magis in speciáli dóleas et gemas. Et si tempus pátitur, Deo in secréto cordis cunctas confitére passiÓnum tuárum misérias.

2. Ingemísce et dole, quod adhuc ita carnális sis et mundá-nus ; tam immortificátus a passiÓnibus, tam plenus concupiscentiárum mótibus ; tam incustodítus in sénsibus exteriÓribus, tam sæpe multis vanis phantásiis implicátus ; tam multum inclinátus ad exterióra, tam néglgens ad interióra ; tam levis ad risum et dissolutiÓnem, tam durus ad fletum et compunctiÓnem ; tam promptus ad laxióra et carnis cómoda, tam segnis ad rigórem et fervórem ; tam curiÓsus ad nova audiénda et pulchra intuénda, tam remíssus ad humília et abiécta amplecténda ; tam cúpidus ad multa habénda,

tam parcus ad dandum, tam tenax ad retinendum ; tam inconsideratus in loquendo, tam incontinenens in tacendo ; tam incompósitus in moribus, tam importunus in actibus ; tam effusus super cibum, tam surdus ad Dei verbum ; tam velox ad quietem, tam tardus ad laborem ; tam vigilans ad fabulas, tam somnolentus ad vigílias sacras ; tam festinus ad finem, tam vagus ad attendendum ; tam negligens in horis persolvendis, tam tepidus in celebrando, tam áridus in comunicando ; tam cito distractus, tam raro plene tibi collectus ; tam subito commotus ad iram, tam facilis ad alterius displicentiam ; tam pronus ad iudicandum, tam rigidus ad arguendum ; tam lætus ad prospera, tam debilis in adversis ; tam sæpe multa bona proponens, et modicum ad effectum perducens.

3. His et aliis defectibus tuis, cum dolore et magna displicentia propriæ infirmitatis confessis ac deploratis, firmum statue propósitum semper emendandi vitam tuam et in melius proficiendi. Deinde cum plena resignatióne et íntegra voluntate offer teípsum in honorem nóminis mei in ara cordis tui holocaustum perpétuum, corpus tuum scílicet et animam mihi fideliter committendo : quatenus et sic digne merearis ad offerendum Deo sacrificium accédere, et sacramentum córporis mei salúbriter suscipere.

4. Non est enim oblatio dignior et satisfactio maior pro peccatis diluendis, quam seípsum pure et íntegre cum oblatiône córporis Christi in missa et in communióne Deo offerre. Si

DE IMITATIONE CHRISTI

fécerit homo, quod in se est, et vere pænitérit, quotiescúmque pro vénia et grátia ad me accésserit : Vivo ego, dicit Dóminus, qui nolo mortem peccatóris, sed magis, ut convertátur et vivat : quóniam peccatórum suórum non recordábor ámplius, sed cuncta sibi indúlta erunt.

CAPUT VIII

DE OBLATIÓNE CHRISTI IN CRUCE ET PRÓPRIA RESIGNATIÓNE

VOX DILÉCTI.

1. Sicut ego meípsum, expánsis in cruce mánibus et nudo córpore, pro peccátis tuis Deo Patri sponte óbtuli, ita ut nihil in me remanéret, quin totum in sacrificium divínæ placatiónis transíret : ita debes et tu temetípsum mihi voluntárie in oblatióne puram et sanctam, quotídie in missa, cum ómnibus víribus et afféctibus tuis, quanto intímius vales, offerre. Quid magis a te requíro, quam ut te stúdeas mihi ex íntegro resignáre ? Quidquid præter teípsum das, nihil curo : quia non quæro datum tuum, sed te.

2. Sicut non suffíceret tibi ómnibus hábitis, præter me : ita nec mihi placére póterit, quidquid déderis, te non oblato. Offer te mihi, et da te totum pro Deo, et erit accépta oblatio. Ecce, ego me totum óbtuli Patri pro te ; dedi étiam totum corpus meum et sánguinem in cibum, ut totus tuus essem, et tu meus permanéres. Si autem in teípso stéteris, nec

sponte te ad voluntátem meam obtúleris, non est plena oblatio, nec íntegra erit inter nos únio. Igitur ómnia ópera tua præcedere debet spontánea tui ipsíus in manus Dei oblatio, si libertátem cónsequi vis et grátiam. Ideo enim tam pauci illumináti et líberi intus efficiúntur, quia seípsos ex toto abnegáre nésciunt. Est firma senténtia mea : Nisi quis renuntiáverit ómnibus, non potest meus esse discípus. Tu ergo si optas meus esse discípus, offer teípsum mihi cum ómnibus afféctibus tuis.

CAPUT IX

QUOD NOS ET ÓMNIA NOSTRA DEO DEBÉMUS

OFFÉRRE ET PRO ÓMNIBUS ORÁRE

VOX DISCÍPULI.

1. Dómine, ómnia tua sunt, quæ in cælo sunt, et quæ in terra. Desídero meípsum tibi in spontáneam oblatiónem offérre, et tuus perpétue permanére. Dómine, in simplicitáte cordis mei óffero meípsum tibi hódie in servum sempitérnum, in obséquium et in sacrificium laudis perpétuæ. Súscipe me cum hac sancta oblatióne tui pretiósí córporis ; quam tibi hódie in præsentia angelórum, invisíbiliter assisténtium, óffero, ut sit pro me et pro cuncto pópulo tuo in salutem.

2. Dómine, óffero tibi ómnia peccáta et delícta mea, quæ commísi coram te et sanctis ángelis tuis a die, quo primum peccáre pótui, usque ad horam hanc, super placábili altári

tuo : ut tu ómnia páriter incéndas et combúras igne caritátis tuæ, et déleas univérsas máculas peccatórum meórum, et consciéntiam meam ab omni delícto emúndes, et restítuas mihi grátiam tuam, quam peccándo amísi, ómnia mihi plene indulgéndo et in ósculum pacis me misericórditer assuméndo.

3. Quid possum ágere pro peccátis meis, nisi humíliter ea confiténdo et lamentándo, et tuam propitiatiónem incessánter deprecándo ? Déprecor te, exáudi me propítius, ubi asto coram te, Deus meus. Omnia peccáta mea mihi máxime displicent, nolo ea umquam ámplius perpetráre ; sed pro eis dóleo et dolébo, quámdui víxero, parátus pæniténtiam ágere et pro posse satisfácere. Dimítte mihi, Deus, dimítte mihi peccáta mea, propter nomen sanctum tuum, salva ánimam meam, quam pretiósó ságuine tuo redemísti. Ecce commítto me misericórdiæ tuæ, resígnó me mánibus tuis. Age mecum secúndum bonitátem tuam, non secúndum meam malítiam et iniquitátem.

4. Offero étiam tibi ómnia bona mea, quamvis valde pauca et imperfécata ; ut tu ea eméndes et sanctífices ; ut ea grata hábeas et accépta tibi fácias, et semper ad melióra trahas ; nec non ad beátum ac laudábilem finem me pigrum et inútilem homunciónem perdúcas.

5. Offero quoque tibi ómnia pia desidéria devotórum, necessitátes paréntum, amicórum, fratrum, sorórum, omniúmque carórum meórum, et eórum, qui mihi vel áliis propter

LIBER IV, CAPUT X

amorem tuum benefecerunt, et qui orationes et missas pro se suisque omnibus dici a me desideraverunt et petierunt ; sive in carne adhuc vivant, sive iam saeculo defuncti sint ; ut omnes sibi auxilium gratiae tuae, opem consolationis, protectionem a periculis, liberationem a poenis advenire sentiant, et ut ab omnibus malis erepti, gratias tibi magnificas laeti persolvant.

6. Offero etiam tibi preces et hostias placationis, pro illis specialiter, qui me in aliquo laeserunt, contristaverunt, aut vituperaverunt, vel aliquod damnum vel gravamen intulerunt ; pro his quoque omnibus, quos aliquando contristavi, conturbavi, gravavi et scandalizavi, verbis, factis, scienter vel ignoranter, ut nobis omnibus pariter indulgeas peccata nostra et mutuas offensiones. Aufer, Domine, a cordibus nostris omnem suspicionem, indignationem, iram et disceptationem, et quidquid potest caritatem laedere et fraternam dilectionem minuire. Misere, misere, Domine, misericordiam tuam poscentibus, da gratiam indigentibus ; et fac nos tales exsistere, ut simus digni gratia tua perfrui, et ad vitam proficiamus aeternam. Amen.

CAPUT X

QUOD SACRA COMMUNIO DE FACILI NON EST
RELINQUENDA

VOX DILECTI.

1. Frequenter recurrendum est ad fontem gratiæ et divini misericordiæ, ad fontem bonitatis et totius puritatis : quatenus a passionibus tuis et vitiis curari valeas, et contra universas tentationes et fallacias diaboli fortior atque vigilantior effici merearis. Inimicus sciens fructum et remedium maximum in sacra communiõne positum, omni modo et occasione nititur fidelis et devotos, quantum prævalet, retrahere et impedire.

2. Cum enim quidam sacre communiõni se aptare disponunt, peiores satanæ immissiones patiuntur. Ipse nequam spiritus, ut in Iob scribitur, venit inter filios Dei, ut solita illos nequitia sua perturbet, aut timidos nimium reddat et perplexos : quatenus affectum eorum minuatur vel fidem impugnando auferat : si forte aut omnino communiõnem relinquant, aut cum tepore accedant. Sed non est quidquam curandum de versutiis et phantasiis illius, quantumlibet turpibus et horridis ; sed cuncta phantasmata in caput eius sunt retorquenda. Contemnendus est miser et deridendus ; nec propter insultus eius et commotiones, quas suscitatur, sacra est omittenda communiõ.

3. Sæpe etiam impedit nimia sollicitudo pro devotiõne habenda, et anxietas quædam de confessiõne facienda. Age secundum consilium sapientum, et depone anxietatem et scrupulum ; quia gratiam Dei impedit et devotiõnem mentis destruit. Propter aliquam parvam turbationem vel gravitatem sacram ne dimittas communiõnem ; sed vade citius

confitēri, et omnes offēsiōnes áliis libēnter indúlge. Si vero tu áliquem offendísti, véniam humíliter precáre, et Deus libēnter indulgēbit tibi.

4. Quid prodest diu tardáre confessiōnem, aut sacram diffēre communiōnem ? Expúrge te cumprímis, éxspue velóciter venenum, festína accíperē remédium, et sēnties mēlius, quam si diu distúleris. Si hódie propter istud dimíttis, cras fórsitan áliud maius evéniet : et sic diu posses a communiōne impedíri et magis inéptus fieri. Quanto cítius vales, a præsēnti gravitáte et inértia te excútias : quia nihil impórtat diu anxíari, diu cum turbatiōne transíre, et ob cotidiána obstácula se a divínis sequestráre. Immo plúrimum nocet diu communiōnem proteláre ; nam et gravem torpórem consuévit indúcere. Proh dolor ! quidam tépidi et dissolúti moras confitēdi libēnter accípiunt, et communiōnem sacram idcírco diffērrí cúpiunt, ne ad maiórem sui custódiam se dare teneántur.

5. Heu, quam módicam caritátem et débilem devotiōnem habent, qui sacram communiōnem tam fácliter postpónunt ! Quam felix ille et Deo accéptus habétur, qui sic vivit, et in tali puritáte consciéntiam suam custódit, ut étiam omni die communicáre parátus, et bene affectátus esset, si ei licéret, et sine nota ágere posset. Si quis intérdum ábstinet humili-tátis grátia, aut legítima impediēte causa, laudándus est de reveréntia. Si autem torpor obrépserit, seípsum excitáre debet, et fácere, quod in se est ; et Dóminus áderit desidério

suo pro bona voluntáte, quam speciáliter respicit.

6. Cum vero legítimè præpeditus est, habébit semper bonam voluntátem, et piam intentiónem comunicándi, et sic non carébit fructu sacraménti. Potest enim quilibet devótus, omni die et omni hora, ad spirituálem Christi communiómem salúbriter et sine prohibitióne accédere. Et tamen certis diébus et statúto témpore corpus sui Redemptóris cum affectuósa reveréntia sacramentaliter debet suscipere, et magis laudem Dei et honórem præténdere, quam suam consolatiómem quærere. Nam tótiens mystice comunicat, et invisibíliter refícitur, quótiens incarnatiónis Christi mystérium passionémque devóte recólit, et in amóre eius accénditur.

7. Qui áliter se non præparat, nisi instánte festo, vel consuetúdine compellénte, sápius imparátus erit. Beátus, qui se Dómino in holocáustum offert, quótiens célebrat aut comunicat. Non sis in celebrándo nimis prolíxus aut festínus, sed serva bonum commúnem modum, cum quibus vivis. Non debes áliis generáre moléstiam et tédium, sed commúnem serváre viam secúndum maiórum institutiómem, et pótius aliórum servíre utilitati, quam própriæ devotióni vel afféctui.

CAPUT XI

QUOD CORPUS CHRISTI ET SACRA SCRIPTÚRA

MÁXIME SINT ÁNIMÆ FIDÉLI NECESSÁRIA

VOX DISCÍPULI.

1. O dulcíssime Dómine Iesu, quanta est dulcédo devótæ ánimæ, tecum epulántis in convívio tuo, ubi ei non álius ci-bus manducándus propónitur, nisi tu, únicus diléctus eius, super ómnia desidéria cordis eius desiderábilis. Et mihi qui-dem dulce foret in præsentia tua ex íntimo afféctu lácrimas fúndere, et cum pia Magdaléna pedes tuos lácrimis irrigáre. Sed ubi est hæc devótio ? ubi lacrimárum sanctárum copió-sa effúsis ? Certe in conspéctu tuo et sanctórum angelórum tuórum totum cor meum ardére debéret et ex gáudio flere. Hábeo enim te in sacraménto vere præsentem, quamvis alié-na spécie occultátum.

2. Nam in própria et divína claritáte te conspícere, óculi mei ferre non possent, sed neque totus mundus in fulgóre gló-riæ maiestátis tuæ subsisteret. In hoc ergo imbecillitáti meæ cónsulis, quod te sub sacraménto abscóndis. Hábeo vere et adóro, quem ángeli adórant in cælo ; sed ego adhuc ínterim in fide, illi autem in spécie et sine velámine. Me opórtet con-téntum esse in lúmine veræ fidei, et in ea ambuláre, donec aspíret dies ætérnæ claritátis, et umbræ figurárum inclinén-tur. Cum autem vénerit, quod perféctum est, cessábit usus sacramentórum ; quia beáti in glória cælesti non egent me-dicámine sacramentáli ; gaudent enim sine fine in præsentia Dei, fácie ad fáciem glóriam eius speculántes ; et de claritá-te in claritátem abyssális Deitátis transformáti, gustant ver-bum Dei caro factum, sicut fuit ab inítio et manet in ætér-

num.

3. Memor horum mirabílium, grave mihi fit tædium étiam quódlibet spirituále solácium : quia quám diu Dóminum meum apérte in sua glória non vídeo, pro níhilo duco omne, quod in mundo conspicio et áudio. Testis es tu mihi, Deus, quod nulla res me potest consolári, nulla creatúra quietáre, nisi tu, Deus meus, quem desídero æternáliter contemplári. Sed non est hoc possíbile, duránte me in hac mortalitáte. Ideo opórtet, ut me ponam ad magnam paciéntiam, et meípsum in omni desidério tibi submíttam. Nam et sancti tui, Dómine, qui tecum iam in regno cælórum exsúltant, in fide et paciéntia magna, dum víverent, advéntum glóriæ tuæ exspectábant. Quod illi credidérunt, ego credo ; quod illi speravérunt, ego spero ; quo illi pervenérunt, per grátiam tuam me ventúrum confido. Ambulábo ínterim in fide, exémpliconfortátus sanctórum. Habébo étiam libros sanctos pro solácio et vitæ spéculo ; atque super hæc ómnia sanctíssimum corpus tuum pro singulári remédio et refúgio.

4. Duo namque mihi necessariá permáxime séntio in hac vita, sine quibus mihi importábilis foret ista miserábilis vita. In cárcere córporis huius deténtus, duóbus me egére fáteor, cibo scílicet et lúmine. Dedísti itaque mihi infírmo sacrum corpus tuum ad refectiónem mentis et córporis, et posuísti lucérnam pédibus meis verbum tuum. Sine his duóbus bene vívere non possem ; nam verbum Dei lux ánimæ meæ, et sacraméntum tuum panis vitæ. Hæc possunt étiam dici

mensæ duæ, hinc et inde in gazophylácio sanctæ Ecclésiæ pósitæ. Una mensa est sacri altáris, habens panem sanctum, id est, corpus Christi pretiósus ; áltera est divínæ legis, cón-
tinens doctrínam sanctam, erúdiens fidem rectam, et fírmi-
ter usque ad interióra veláminis, ubi sunt sancta sanctorum,
perducens.

5. Grátias tibi, Dómine Iesu, lux lucis ætérnæ, pro doctrínæ
sacræ mensa, quam nobis per servos tuos prophétas et apó-
stolos aliósque doctóres ministrásti. Grátias tibi, Créator ac
Redémptor hóminum, qui ad declarándam toti mundo cari-
tátem tuam, cenam parásti magnam, in qua non agnum tý-
picum, sed tuum sanctíssimum corpus et sánguinem pro-
posuísti manducándum : lætíficans omnes fidéles convívio
sacro, et cálice inébrians salutári, in quo sunt omnes delíciæ
paradísi, et epulántur nobíscum ángeli sancti, sed suavité
felicíori.

6. O quam magnum et honorábile est offícium sacerdotum,
quibus datum est Dóminum maiestátis verbis sacris conse-
cráre, lábiis benedícere, mánibus tenére, ore próprio súde-
re, et céteris ministráre ! O quam mundæ debent esse ma-
nus illæ, quam purum os, quam sanctum corpus, quam im-
maculátum cor erit sacerdotis, ad quem tótiens ingréditur
auctor puritátis ! Ex ore sacerdotis nihil nisi sanctum, nihil
nisi honéstum et útile procédere debet verbum, qui tam sæ-
pe Christi áccipit sacraméntum.

7. Oculi eius símplices et pudíci, qui Christi corpus solent

intuéri. Manus puræ et in cælum elevatæ, quæ Creatorem cæli et terræ solent contrectare. Sacerdotibus specialiter in lege dicitur : Sancti estote, quoniam ego sanctus sum, Dominus Deus vester.

8. Adiuvet nos gratia tua, omnipotens Deus, ut, qui officium sacerdotale suscepimus, digne ac devote tibi in omni puritate et conscientia bona famulari valeamus. Et si non possumus in tanta innocentia vitæ conversari, ut debemus : concede nobis tamen digne flere mala, quæ gessimus, et in spiritu humilitatis ac bonæ voluntatis proposito tibi ferventius de cetero deservire.

CAPUT XII

QUOD MAGNA DILIGENTIA SE DEBEAT

COMMUNICATURUS CHRISTO PRÆPARARE

VOX DILÉCTI.

1. Ego sum puritatis amator et dator omnis sanctitatis. Ego cor purum quero, et ibi est locus requietionis meæ. Para mihi cenaculum grande stratum, et faciam apud te pascha cum discipulis meis. Si vis, ut veniam ad te et apud te maneam : expurga vetus fermentum, et munda cordis tui habitaculum. Exclude totum sæculum et omnem vitiorum tumultum ; sede tamquam passer solitarius in tecto, et cogita excensus tuos in amaritudine animæ tuæ. Omnis namque amans suo dilecto amatore optimum et pulcherrimum præ-

parat locum, quia in hoc cognóscitur afféctus suscipiéntis diléctum.

2. Scito tamen te non posse satisfácere huic præparatióni ex mérito tuæ actiόνis, étiam si per íntegrum annum te præparáres et nihil áliud in mente habéres. Sed ex sola pietáte et grátia mea permíttis ad mensam meam accédere : ac si mendícus ad prándium vocarétur dívitis, et ille nihil áliud hábeat ad retribuéndum beneficiis eius, nisi se humiliándo et ei regratiándo. Fac, quod in te est, et diligénter fácito, non ex consuetúdi-ne, non ex necessitáte, sed cum timóre et reveréntia et afféctu áccipe corpus dilécti Dómini Dei tui, dignántis ad te veníre. Ego sum, qui vocávi, ego iussi fieri ; ego supplébo, quod tibi deest : veni, et súscipe me.

3. Cum grátiam devotiόνis tríbuo, grátias age Deo tuo, non quia dignus es, sed quia tui misértus sum. Si non habes, sed magis áridum te sentis, insíste oratióni, ingemísce et pulsa ; nec desístas, donec mereáris micam aut guttam grátiae salutáris accípere. Tu mei índiges, non ego tui indígeo. Nec tu me sanctificáre venis, sed ego te sanctificáre et melioráre vénio. Tu venis, ut ex me sanctificéris et mihi uniáris ; ut novam grátiam recípias et de novo ad emendatió-nem accendáris. Noli negligere hanc grátiam, sed præpara cum omni diligéntia cor tuum, et intróduc ad te diléctum tuum.

4. Opórtet autem, ut non solum te præparaes ad devotió-nem ante communió-nem, sed ut étiam te sollícite consérves in ea post sacraménti perceptió-nem. Nec minor custó-

dia post exigitur, quam devóta præparátio prius. Nam bona póstmodum custódia óptima íterum est præparátio ad maiórem grátiam consequéndam. Ex eo quippe valde indispósitus quis rédditur, si statim fúerit nimis effúsus ad exterióra solácia. Cave a multilóquio, mane in secréto, et frúere Deo tuo : ipsum enim habes, quem totus mundus tibi auférré non potest. Ego sum, cui te totum dare debes : ita ut iam ultra non in te, sed in me absque omni sollicitúdi-
ne vivas.

CAPUT XIII

QUOD TOTO CORDE ÁNIMA DEVÓTA CHRISTI UNIÓNEM IN SACRAMÉNTO AFFECTÁRE DEBET

VOX DISCÍPULI.

1. Quis mihi det, Dómine, ut invéniam te solum, et apé-riam tibi totum cor meum, et fruar te, sicut desíderat ánima mea, et iam me nemo despíciat, nec ulla creatúra me mó-veat vel respíciat, sed tu solus mihi loquáris, et ego tibi, si-
cut solet diléctus ad diléctum loqui, et amícus cum amíco convivári ? Hoc oro, hoc desídero, ut tibi totus úniam, et cor meum ab ómnibus créatis rebus ábstraham, magisque per sacram communió-
nem ac frequéntem celebratió-
nem cæléstia et æté-
rna sá-
pere discam. Ah, Dómine Deus, quando ero tecum totus uní-
tus et absórptus, meíque totáliter oblítus ? Tu in me, et ego in te : et sic nos pár-
iter in unum manére concéde.

2. Vere tu es diléctus meus, eléctus ex míllibus, in quo com-
plácuít ánimæ meæ habitáre ómnibus diébus vitæ suæ. Vere
tu pacíficus meus, in quo pax summa et réquies vera, extra
quem labor et dolor et infiníta miséria. Vere tu es Deus ab-
scónditus ; et consílium tuum non est cum ímpiis, sed cum
humílibus et simplícibus sermo tuus. O quam suávis est,
Dómine, spíritus tuus, qui ut dulcédinem tuam in fílios de-
monstráres, pane suavíssimo, de cælo descendénte, illos re-
fícere dignáris ! Vere non est ália nátio tam grandis, quæ há-
beat deos appropinquántes sibi, sicut tu, Deus noster, ades
univérsis fidélibus tuis ; quibus ob cotidiánum soláciúm et
cor erigéndum in cælum te tríbuis ad edéndum et fruén-
dum.

3. Quæ est enim ália gens tam ínclita, sicut plebs christiána ?
Aut quæ creatúra sub cælo tam dilécta, ut ánima devóta, ad
quam ingréditur Deus, ut pascat eam carne sua gloriósa ? O
ineffábilis grátia ! o admirábilis dignátio ! o amor immén-
sus, hómíni singuláriter impénsus ! Sed quid retríbuiam Dó-
mino pro grátia ista, pro caritáte tam exímia ? Non est áliud,
quod grátius donáre queam, quam ut cor meum Deo meo
totáliter tríbuiam et íntime coniúgam. Tunc exsultábunt
ómnia interióra meá, cum perfécte fúerit uníta Deo ánima
mea. Tunc dicet mihi : Si tu vis esse mecum, ego volo esse
tecum. Et ego respondébo illi : Dignáre, Dómine, manére
mecum, ego volo libénter esse tecum. Hoc est totum desi-
dérium meum, ut cor meum tibi sit unítum.

CAPUT XIV

DE QUORUNDAM DEVOTÓRUM ARDÉNTI DESIDÉRIO
AD CORPUS CHRISTI

VOX DISCÍPULI.

1. O quam magna multitúdo dulcédinis tuæ, Dómine, quam abscondísti timéntibus te ! Quando recórdor devotórum aliquórum ad sacraméntum tuum, Dómine, cum máxima devotióne et afféctu accedéntium, tunc sápius in me ipso confúndor et erubésco, quod ad altáre tuum et sacræ communiónis mensam tam tépide et frígide accédo, quod ita áridus et sine affectióne cordis máneo, quod non sum totáliter accensus coram te, Deo meo, nec ita veheménter attráctus et afféctus, sicut multi devóti fuérunt, qui præ nímio desidério communiónis et sensíbili cordis amóre a fletu se non potuérunt continére : sed ore cordis et córporis páriter ad te, Deum, fontem vivum, medúllitus inhiábant, suam esúriem non valéntes áliter temperáre nec satiáre, nisi corpus tuum cum omni iucunditáte et spirituáli aviditáte accepíssent.

2. O vera ardens fides eórum, probábile exsístens arguméntum sacræ præsentíæ tuæ ! Isti enim veráciter cognóscunt Dóminum suum in fractióne panis, quorum cor tam válide ardet in eis de Iesu ambulánte cum eis. Longe est a me sæpe talis afféctus et devótio, tam véhemens amor et ardor. Esto mihi propítius, Iesu bone, dulcis et benígne, et concéde páuperi mendíco tuo, vel intérdum módicum de cordiali afféctu

LIBER IV, CAPUT XV

amóris tui in sacra communióne sentíre, ut fides mea magis convaléscat, spes in bonitáte tua proficiat, et cáritas semel perfécte accénsa et cæléste manna expérta numquam defíciat.

3. Potens est autem misericórdia tua, étiam grátiam desiderátam mihi præstáre, et in spírítu ardóris, cum dies benepláciti tui vénerit, me clementíssime visitáre. Etenim licet tanto desidério tam speciálium devotórum tuórum non árdeo, tamen de grátia tua, illíus magni inflammáti desidérii desidérium hábeo, orans et desidérans, ómnium tálium fervidórum amatórum tuórum partícipem me fieri, ac eórum sancto consórtio annumerári.

CAPUT XV

QUOD GRÁTIA DEVOTIÓNIS HUMILITÁTE ET SUI IPSÍUS ABNEGATIÓNE ACQUÍRITUR

VOX DILÉCTI.

1. Opórtet te devotiónis grátiam instánter quærere, desideránter pétere, patiéter et fiduciáliter exspectáre, gratánter recíperere, humíliter conserváre, studióse cum ea operári, ac Deo términum et modum supérnæ visitatiónis, donec véniat, commíttere. Humiliáre præcípue te debes, cum parum aut nihil devotiónis intérius sentis ; sed non nímium déici, nec inordináte contristári. Dat sæpe Deus in uno brevi mómento, quod longo negávit témpore ; dat quandóque in fine,

quod in principio orationis distulit dare.

2. Si semper cito gratia daretur, et pro voto adesset, non esset infirmo homini bene portabile. Propterea in bona spe et humili patientia expectanda est devotionis gratia. Tibi tamen et peccatis tuis imputa, cum non datur vel etiam occulte tollitur. Modicum quandoque est, quod gratiam impedit et abscondit ; si tamen modicum, et non potius grande dici debeat, quod tantum bonum prohibet. Et si hoc ipsum modicum vel grande amoveris, et perfecte viceris, erit, quod petisti.

3. Statim namque, ut te Deo ex toto corde tradideris, nec hoc vel illud pro tuo libitu seu velle quaesieris, sed integre te in ipso posueris, unicum te invenies et pacatum ; quia nil ita bene sapient et placebit, sicut beneplacitum divinae voluntatis. Quisquis ergo intentionem suam simplici corde sursum ad Deum levaverit, seque ab omni inordinato amore seu displicentia cuiuslibet rei creatae evacuaverit, aptissimus gratiae percipiendae ac dignus devotionis munere erit. Dat enim Dominus ibi benedictionem suam, ubi vasa vacua invenerit. Et quanto perfectius infimis quis renuntiat, et magis sibi ipsi per contemptum sui moritur, tanto gratia celarius venit, copiosius intrat et altius liberum cor elevat.

4. Tunc videbit, et affluet, et mirabitur, et dilatabitur cor eius in ipso, quia manus Domini cum eo, et ipse se posuit totaliter in manu eius usque in saeculum. Ecce, sic benedicetur homo, qui quaerit Deum in toto corde suo, nec in vanum ac-

cipit ánimam suam. Hic in accipiéndo sacram eucharístiam magnam promerétur divínæ uniónis grátiam, quia non réspicit ad própriam devotióem et consolatióem, sed super omnem devotióem et consolatióem ad Dei glóriam et honórem.

CAPUT XVI

QUOD NECESSITATES NOSTRAS CHRISTO APERÍRE ET EIUS GRÁTIAM POSTULÁRE DEBÉMUS

VOX DISCÍPULI.

1. O dulcíssime atque amantíssime Dómine, quem nunc devóte desídero suscípere, tu scis infirmitátem meam et necessitátem, quam pátiór ; in quantis malis et vítiis iáceo ; quam sæpe sum gravátus, tentátus, turbátus et inquinátus. Pro remédio ad te vénio, pro consolatióne et sublevámine te déprecor. Ad ómnia sciéntem loquor, cui manifésta sunt ómnia interióra mea, et qui solus potes me perfécte consolári et adiuváre. Tu scis, quibus bonis indígeo præ ómnibus, et quam pauper sum in virtútibus.

2. Ecce, sto ante te pauper et nudus, grátiam póstulans et misericórdiam implórans. Réfice esuriéntem mendícum tuum, accénde frigiditátem meam igne amóris tui, illúmina cæcitaté meam claritáte præsentíæ tuæ. Verte mihi ómnia terréna in amaritúdinem, ómnia grávia et contrária in paciéntiam, ómnia ínfima et creáta in contéptum et oblióem. Erige

DE IMITATIONE CHRISTI

cor meum ad te in cælum, et ne dimittas me vagari super terram. Tu solus mihi ex hoc iam dulcescas usque in sæculum ; quia tu solus cibus et potus meus, amor meus et gaudium meum, dulcedo mea et totum bonum meum.

3. Utinam me totaliter ex tua presentia accendas, comburas et in te transmutes, ut unus tecum efficiar spiritus, per gratiam internæ unionis et liquefactionem ardentis amoris ! Ne patiaris, me ieiunum et aridum a te recedere, sed operare mecum misericorditer, sicut sæpius operatus es cum sanctis tuis mirabiliter. Quid mirum, si totus ex te ignescerem, et in me ipso deficerem ; cum tu sis ignis semper ardens et numquam deficiens, amor corda purificans et intellectum illuminans?

CAPUT XVII

DE ARDENTI AMORE ET VEHEMENTI AFFECTU SUSCIPIENDI CHRISTUM

VOX DISCIPULI.

1. Cum summa devotione et ardenti amore, cum toto cordis affectu et fervore, desidero te, Domine, suscipere, quemadmodum multi sancti et devotæ personæ in communicando te desideraverunt, qui tibi maxime in sanctitate vitæ placuerunt et in ardentissima devotione fuerunt. O Deus meus, amor æternus, totum bonum meum, felicitas interminabilis, cupio te suscipere cum vehementissimo desiderio et dignis-

sima reveréntia, quam áliquis sanctórum umquam hábuit et sentíre pótuit.

2. Et licet indignus sum ómnia illa sentiménta devotiónis habére, tamen óffero tibi totum cordis mei afféctum, ac si ómnia illa gratíssima inflammáta desidéria solus habérem. Sed et quæcúmque potest pia mens concípere et desideráre, hæc ómnia tibi cum summa veneratióne et íntimo favóre præbeo et óffero. Nihil opto mihi reserváre, sed me et ómnia mea tibi sponte et libentíssime immoláre. Dómine Deus meus, Créator meus et Redémptor meus, cum tali afféctu, reveréntia, laude et honóre, cum tali gratitúdine, dignitáte et amóre, cum tali fide, spe et puritaté te affécto hódie suscipere, sicut te suscepit et desiderávit sanctíssima mater tua, gloriósa virgo María, quando ángelo evangelizánti sibi incarnatiónis mystérium, humíliter ac devóte respóndit : Ecce ancílla Dómini, fiat mihi secúndum verbum tuum.

3. Et sicut beátus præcúrsor tuus, excellentíssimus sanctórum, Johánnes Baptísta, in præsentia tua lætabúndus exsultávit in gáudio Spíritus Sancti, dum adhuc matérnis clauderétur viscéribus, et póstmodum cernens inter hómines Iesum ambulántem, valde se humílians, devóto cum afféctu dicébat : Amícus autem sponsi, qui stat et audit eum, gáudio gaudet propter vocem sponsi : sic et ego magnis et sacris desidériis opto inflammári, et tibi ex toto corde meípsum præsentáre. Unde et ómnium devotórum córdium iubilatiónes, ardéntes afféctus, mentáles excéssus, ac supernaturáles illu-

DE IMITATIONE CHRISTI

minatiónes, et cálicas visiónes tibi óffero et exhíbeo, cum ómnibus virtútibus et láudibus, ab omni creatúra in cælo et in terra celebrátis et celebrándis, pro me et ómnibus mihi in oratióne commendátis, quátenus ab ómnibus digne laudéris, et in perpétuum glorificéris.

4. Accipe vota mea, Dómine Deus meus, et desidéria infínitæ laudatiónis ac imménsæ benedictiόnis, quæ tibi secúndum multitudinem ineffábilis magnitudinis tuæ iure debéntur. Hæc tibi reddo et réddere desidéro per síngulos dies et moménta témporum, atque ad reddéndum mecum tibi grátias et laudes omnes cæléstes spíritus et cunctos fidéles tuos précibus et afféctibus invíto et exóro.

5. Laudent te univérsi pópuli, tribus et linguæ, et sanctum ac mellífluum nomen tuum cum summa iubilatióne et ardénti devotióne magníficent. Et quicúmque reverénter ac devóte altíssimum sacraméntum tuum célebrant, et plena fide recípiunt, grátiam et misericórdiam apud te inveníre mereántur, et pro me peccatóre supplicíter exórent. Cumque optáta devotióne ac fruíbili unióne potíti fúerint, et bene consoláti ac mirífice refécti, de sacra mensa cælésti abscés-serint, mei páuperis recordári dignéntur.

CAPUT XVIII

QUOD HOMO NON SIT CURIÓsus SCRUTÁTOR
SACRAMÉNTI, SED HÚMILIS IMITÁTOR CHRISTI,

SUBDÉNDO SENSUM SUUM SACRÆ FÍDEI

VOX DILÉCTI.

- 1.** Cavéndum est tibi a curiósá et inútili perscrutatióne huius profundíssimi sacraménti, si non vis in dubitatiónis profúndum submérgeri. Qui scrutátor est maiestátis, opprimétur a glória. Plus valet Deus operári, quam homo intellégere potest. Tolerábilis est pia et húmilis inquisítio veritátis, paráta semper docéri, et per sanas patrum senténtias studens ambuláre.
- 2.** Beáta simplicitas, quæ diffíciles quæstiónum relínquit vias, et plana ac firma pergit sémita mandatórum Dei. Multi devotiónem perdidérunt, dum altióra scrutári voluérunt. Fides a te exígitur et sincéra vita, non altitúdo intelléctus, neque profúnditas mysteriórum Dei. Si non intéllegis, nec capis, quæ infra te sunt, quómodo comprehédes, quæ supra te sunt ? Súbdere Deo, et humília sensum tuum fídei, et dábitur tibi sciéntiæ lumen, prout tibi fúerit útile ac necessárium.
- 3.** Quidam gráviter tentántur de fide et sacraménto ; sed non est hoc ipsis imputándum, sed pótius inimíco. Noli curáre, noli disputáre cum cogitatióibus tuis, nec ad immíssas a diábolo dubitatiónes respónde ; sed crede verbis Dei, crede sanctis eius et prophétis, et fúgiet a te nequam inimícus. Sæpe multum prodest, quod tália sústinet Dei servus. Nam infidéles et peccatóres non tentat, quos secúre iam póssidet ;

fidèles autem devotos variis modis tentat et vexat.

4. Perge ergo cum simplici et indubitata fide, et cum supplicii reverentia ad sacramentum accede. Et quidquid intelligere non vales, Deo omnipotenti secure committe. Non fallit te Deus ; fallitur, qui sibi ipsi nimium credit. Graditur Deus cum simplicibus, revelat se humilibus, dat intellectum parvulis, aperit sensum puris mentibus, et abscondit gratiam curiosis et superbis. Ratio humana debilis est et falli potest ; fides autem vera falli non potest.

5. Omnis ratio et naturalis investigatio fidem sequi debet, non precedere nec infringere. Nam fides et amor ibi maxime precellunt, et occultis modis in hoc sanctissimo et superexcellantissimo sacramento operantur. Deus aeternus et immensus, infinitaeque potentiae, facit magna et inscrutabilia in caelo et in terra, nec est investigatio mirabilium operum eius. Si talia essent opera Dei, ut facile ab humana ratione caperentur, non essent mirabilia nec ineffabilia dicenda.

FINIS